

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

36.

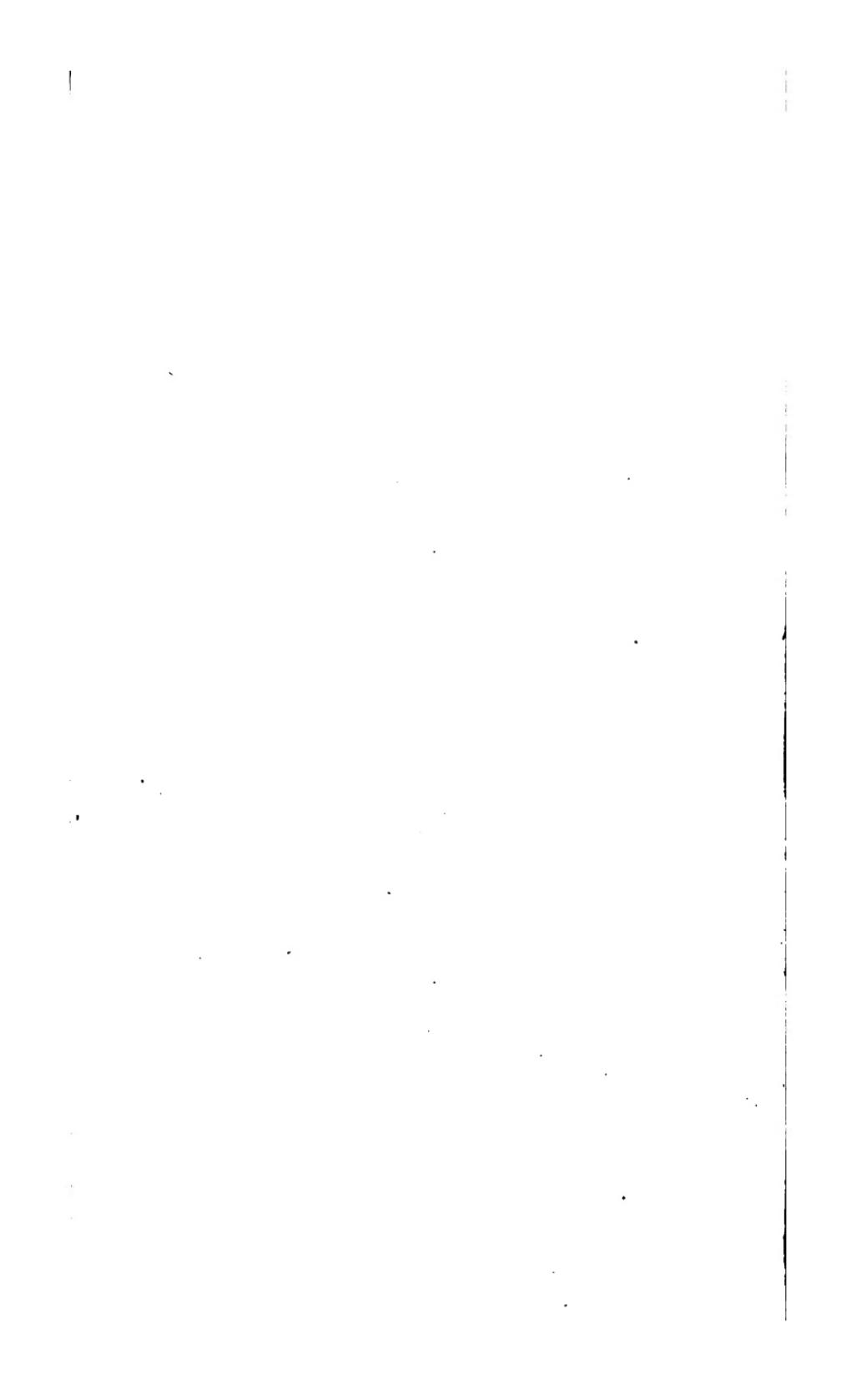
106.

* 5 9 0 4 8 1 5 0 9 + *

36.106

HERODOTUS,

BOOK EUTERPE.

LONDON :
GILBERT & RIVINGTON, PRINTERS,
ST. JOHN'S SQUARE.

H E R O D O T U S,

BOOK EUTERPE:

CONTAINING A DESCRIPTION OF

EGYPT,

**ITS CIVIL AND RELIGIOUS ANTIQUITIES,
AND HISTORY.**

FOR THE USE OF

**THE GRAMMAR SCHOOL, OUNDLE:
REV. J. SHILLIBEAR, M.A.
MASTER.**

**LONDON:
PRINTED FOR WHITTAKER & Co.
AVE MARIA LANE.**

1836.

106.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ ἈΔΙΚΑΡΝΗΣΣΗΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΕΥΤΕΡΗ.

ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ Κύρου, παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύσης, Κύρου ἐών παῖς καὶ Κασσανδάνης, τῆς Φαρονάσπεω θυγατρός· τῆς προαποθανούσης, Κύρος αὐτός τε πένθος μέγα ἐποιήσατο, καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεἶπε πᾶσι, τῶν ἡρχε, μέγα πένθος ποιέερθαι. ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς ἐών παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης, "Ιωνας μὲν καὶ Αἰσολέας ὡς δούλους πατρώιους ἔσντας ἐνόμιζε" ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλοις τε παραλαβὼν τῶν ἡρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.

II. Οἱ δὲ Αἴγυπτιοι, πρὶν μὲν ἡ Ψαμμίτιχον σφέων βασιλεῦσαι, ἐνόμιζον ἐώντοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. ἐπειδὴ δὲ Ψαμμίτιχος βασιλεύσας ἡθέλησε εἰδέναι οἵ τινες γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι

έωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων έωυτεύς. Ψαμμίτιχος δὲ ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, οἷς γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε. Παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ παιμανια τροφήν τινα τοιήνδε· ἐντειλάμενος μηδένα ἀντίον αὐτέων μηδεμίαν φωνὴν ιέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' έωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσι αἴγας· πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος, τāλλα διαπρήσσεσθαι. ταῦτα δὲ ἐποιέετο καὶ ἐντέλλετο ὁ Ψαμμίτιχος, θέλων ἀκούσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων κνυζημάτων, ἥντινα φωνὴν ρήξουσι πρώτην. τάπερ ὅν καὶ ἔγένετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα βεκӯς ἐφώνεον, ὅρέγοντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας, ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν. ὡς δὲ πολλάκι φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημῆνας τῷ δεσπότῃ, ἥγαγε τὰ παιδία κελεύσαντος ἐς ὅψιν τὴν ἐκείνου. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμίτιχος, ἐπυνθάνετο οἵτινες ἀνθρώπων βεκӯς τί καλέουσι. πυνθανόμενος δὲ, εὑρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. οὕτω συνεχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιούτῳ σταθμησάμενοι πρήγματι, τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι έωυτῶν.

III. Ὡδε μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίστου ἐν Μέμφι ἥκουον. Ἐλληνες δὲ λέγουσι ἄλλα

τε μάταια πολλὰ, καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαρμίτιχος ἐκταμὼν, τὴν δίαιταν οὕτως ἐποίησατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτης τῆσι γυναιξί. κατὰ μὲν δὴ τὴν τροφὴν τῶν παιδίων τοσαῦτα ἔλεγον. Ἡκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέμφι, ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἴρεῦσι τοῦ Ἡφαίστου. καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας τέ καὶ ἐς Ἡλιούπολιν αὐτέων τουτέων εἴνεκεν ἐτραπόρην, ἐθέλων εἰδέναι εἰ συμβήσονται τοῖσι λόγοισι τοῖσι ἐν Μέμφι. οἱ γὰρ Ἡλιούπολῖται λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιώτατοι. Τὰ μέν νυν θεῖα τῶν ἀπηγμάτων οἷα ἥκουν, οὐκ εἰμὶ πρόθυμος ἐξηγέσθαι, ἔξω ἦ τὰ οὐνόματα αὐτέων μοῦνον· νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἵσον περὶ αὐτέων ἐπίστασθαι· τὰ δ' ἀν ἐπιμνησθῶ αὐτέων, ὑπὸ τοῦ λόγου ἔξαναγκαζόμενος ἐπιμνησθήσομαι.

iv. "Οσα δὲ ἀνθρωπῆια πρόγματα, ὡδε ἔλεγον δμολογέοντες σφίσι. Πρώτους Αἰγυπτίους ἀνθρώπων ἀπάντων ἔξευρέειν τὸν ἐνιαυτὸν, δυώδεκα μέρεα δασαμένους τῶν ὡρέων ἐς αὐτόν. ταῦτα δὲ ἔξευρέειν ἐκ τῶν ἀστρων ἔλεγον. ἄγουσι δὲ τοσῷδε σοφώτερον Ἑλλήνων, ἐμοὶ δοκέειν, ὅσῳ Ἑλληνες μὲν διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι, τῶν ὡρέων εἴνεκεν. Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς δυώδεκα μῆνας, ἐπάγουσι ἢνα πᾶν ἔτος πέντε ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ. καὶ σφὶ ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τῶντὸ περιῆῶν παραγίνεται. Δυώδεκά τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρώτους Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ Ἑλληνας παρὰ σφέων ἀναλαβεῖν. βωμούς τε καὶ ἀγάλματα καὶ νηοὺς

θεοῖσι ἀπονεῖμαι σφέας πρώτους, καὶ ζῶα ἐν λίθοισι
έγγλυψαι. καὶ τουτέων μέν τυν τὰ πλέω ἔργῳ
έδήλουν οὕτω γενόμενα. Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον
Αἴγυπτου ἀνθρώπων ἐλεγον Μῆνα. ἐπὶ τούτου,
πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι
ἔλος· καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν τοῦ
ἐνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἔοντων· ἐς τὴν ἀνά-
πλους ἀπὸ θαλάσσης ἐπτὰ ήμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν
ποταμὸν.

v. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης.
δῆλα γὰρ δὴ καὶ μὴ προακούσαντι, ιδόντι δὲ, ὅστις
γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος ἐς τὴν Ἑλληνες
ναυτίλλονται, ἔστι Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ,
καὶ δῶρυν τοῦ ποταμοῦ· καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς
λίμνης ταύτης, μέχρι τριῶν ήμερέων πλόου, τῆς
πέρι ἐκεῖνοι οὐδὲν ἔτι τοιόνδε ἐλεγον. ἔστι δὲ ἔτερον
τοιοῦτον. Αἴγυπτου γὰρ φύσις τῆς χώρης ἐστὶ
τοιήδε. Πρῶτα μὲν προσπλέων, ἔτι καὶ ήμέρης
δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατεὶς καταπειρητη-
ρίην, πηλόν τε ἀνοίσεις, καὶ ἐν ἑνδεκα ὄργυιῃσι
ἔσεαι. τοῦτο μὲν ἐπὶ τοσοῦτον δῆλοι πρόχυσιν τῆς
γῆς ἔοῦσαν.

vi. Αὐτὶς δὲ αὐτῆς Αἴγυπτου ἐστὶ μῆκος τὸ παρὰ
θάλασσαν, ἐξήκοντα σχοῖνοι, κατὰ ήμέες διαιρέο-
μεν εἶναι Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Πλινθινήτεω κόλπου
μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἧν τὸ Κάσιον ὄρος
τείνει· ταύτης ὡν ἄπο οἱ ἐξήκοντα σχοῖνοι εἰσι.
ὅσοι μὲν γὰρ γεωπεῖναι εἰσι ἀνθρώπων, ὄργυιῃσι
μεμετρήκασι τὴν χώρην· ὅσοι δὲ ἡσσον γεωπεῖναι,

στάδίοισι· οἱ δὲ παλλὴν ἔχουσι, παρασάγγροι· οἱ δὲ ἄφθονον λίην, σχοίνοισι. δύναται δὲ ὁ μὲν παρασάγγης τρέκοντα στάδια· ὁ δὲ σχοῖνος ἔκαστος, μέτρον ἐν Αἰγύπτιον, ἔξηκοντα στάδια. οὕτω ἀν εἴησαν Αἰγύπτου στάδιοι ἔξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, τὸ παρὰ θάλασσαν.

VII. Ἐνθεῦτεν μὲν καὶ μέχρι Ἡλιουπόλιος ἐς τὴν μεσόγαιαν, ἔστι εὐρέα Αἴγυπτος, ἐοῦσα πᾶσα ὑπτίη τε καὶ ἄνυδρος, καὶ ἴλυς. ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἡλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἰόντι, παραπλησίη τὸ μῆκος τῷ ἐξ Ἀθηνέων ὁδῷ, τῷ ἀπὸ τῶν δυώδεκα θεῶν τοῦ βωμοῦ φερούσῃ ἐς τε Πίσαν καὶ ἐπὶ τὸν ηὴν τοῦ Διὸς τοῦ Ὁλυμπίου. σμικρόν τι τὸ διάφορον εὑροι τις ἀν λογιζόμενος τῶν ὡδῶν τοιτέων, τὸ μὴ ἵσας μῆκος εἶναι, οὐ πλέον πεντεκαίδεκα σταδίων. ή μὲν γὰρ ἐς Πίσαν ἐξ Ἀθηνέων, καταδεῖ πεντεκαίδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἶναι πεντακοσίων καὶ χιλίων· ή δὲ ἐς Ἡλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης, πληροῖ ἐς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

VIII. Ἀπὸ δὲ Ἡλιουπόλιος ἄνω ἰόντι, στεινή ἔστι Αἴγυπτος. τῷ μὲν γὰρ, τῆς Ἀραβίης ὄρος παρατέταται, φέρον ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσαμβρίης τε καὶ νότου, αἱεὶ ἄνω τείνον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν· ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔνεισι, αἱ ἐς τὰς πυραμίδας κατατηθεῖσαι τὰς ἐν Μέμφι. ταύτη μὲν λῆγον, ἀνακάμπτει ἐς τὰ εἴρηται, τὸ ὄρος. τῷ δὲ αὐτὸ ἐωτοῦ ἔστι μακρότατον, ὡς ἐγὼ ἐπυνθανόμην δύο μηνῶν αὐτὸ εἶναι τῆς ὁδοῦ ἀπὸ ἡοῦς πρὸς

έσπέρην· τὰ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ, λιβανωτοφόρα αὐτοῦ τὰ τέρματα εἶναι. τοῦτο μὲν νυν τὸ ὅρος τοιοῦτόν ἐστι. Τὸ δὲ πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου, ὅρος ἄλλο πέτρινον τείνει, ἐν τῷ αἱ πυραμίδες ἔνειστι, φάμμῳ κατειλυμένον, τεταμένον τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν καὶ τοῦ Ἀραβίου τὰ πρὸς μεσαμβρίην φέροντα. Τὸ ὕν δὴ ἀπὸ Ἡλιουπόλιος, οὐκέτι πολλὸν χωρίον, ὡς εἶναι Αἰγύπτου· ἀλλ' ὅσον τε ἡμερέων τεσσέρων ἀναπλόου στεινή ἐστι Αἴγυπτος ἑοῦσα. τῶν δὲ οὐρέων τῶν εἰρημένων τὸ μεταξὺ, πεδιὰς μὲν γῆ· στάδιοι δὲ μάλιστα ἐδόκεόν μοι εἶναι, τῇ στεινότατόν ἐστι, διηκοσίων οὐ πλείους, ἐκ τοῦ Ἀραβίου οὐρεος ἐς τὸ Λιβυκὸν καλεύμενον. τὸ δὲ ἐνθεῦτεν αὗτις εὑρέα Αἴγυπτός ἐστι.

IX. Πέφυκε μέν νυν ἡ χώρη αὕτη οὖτω. Ἀπὸ δὲ Ἡλιουπόλιος ἐς Θῆβας, ἔστι ἀνάπλοος ἐννέα ἡμερέων· στάδιοι δὲ τῆς ὁδοῦ, ἔξικοντα καὶ ὀκτακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι, σχοίνων ἐνὸς καὶ ὅγδωκοντα ἔοντων. οὗτοι συντεθειμένοι οἱ στάδιοι Αἰγύπτου, τὸ μὲν παρὰ θάλασσαν, ἥδη μοι καὶ πρότερον δεδήλωται ὅτι ἔξακοσίων τε ἐστὶ στάδιων καὶ τρισχιλίων· ὅσον δέ τι ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαιαν μέχρι Θηβέων ἐστὶ, σημανέω. στάδιοι γάρ εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἔξακισχίλιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβέων ἐς Ἐλεφαντίνην καλεομένην πόλιν, στάδιοι χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι είσι.

X. Ταύτης ὡν τῆς εἰρημένης ἡ πολλὴ, κατάπερ οἱ ἱρέες ἐλεγον, ἐδόκεε δὲ καὶ αὐτῷ μοι εἶναι

έπίκτητος Αίγυπτίουσι. τῶν γὰρ οὐρέων τῶν εἰρημένων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετο μοι εἶναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥστε γε τὰ περὶ Ἰλιον καὶ Τευθρανίην, καὶ Ἐφεσόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον· ὥστε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. τῶν γὰρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν, ἐν τῶν στομάτων τοῦ Νείλου, ἔοντος πενταστόμου, οὐδεὶς αὐτῶν πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναι ἔστι. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ οὐ κατὰ τὸν Νείλον ἔοντες μεγάθεα, οἵ τινες ἔργα ἀποδεξάμενοι μεγάλα εἰσί· τῶν ἐγὼ φράσαι ἔχω οὐνόματα, καὶ ἄλλων, καὶ οὐκ ἡκιστα Ἀχελώου· ὃς ρέων δι' Ἀκαρνανίης, καὶ ἔξεις ἐς θάλασσαν, τῶν Ἐχινάδων νήσων τὰς ήμίσεας ἥδη ἡπειρον τεποίηκε.

χι. Ἐστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρης, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης, μακρὸς οὗτω δή τι καὶ στενὸς, ὡς ἔρχομαι φράσων. μῆκος μὲν πλόου, ἀρξαμένῳ ἐκ μυχοῦ διεκπλῶσαι ἐς τὴν εὐρέην θάλασσαν, ήμέραι ἀναισιμοῦνται τεσσεράκοντα, εἴρεσιρ χρεωμένῳ· εῦρος δὲ, τῇ εὐρύτατός ἔστι ὁ κόλπος, ήμισυ ήμέρης πλόου. ρήχιή δὲ ἐν αὐτῷ καὶ ἀμπωτις ἀνὰ πᾶσαν ήμέρην γίνεται. ἔτερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκέω γενέσθαι κου· τὸν μὲν, ἐκ τῆς βορηίης θαλάσσης κόλπον ἐσέχοντα ἐπὶ Αίθιοπίης· τὸν δὲ Ἀράβιον, τὸν ἔρχομαι λέξων, ἐκ τῆς νοτίης φέροντα ἐπὶ Συρίης· σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συντετραίνοντας τοὺς μυχοὺς, ὀλίγον

δέ τι παραλλάσσοντας τῆς χώρης. εἰ ὡν ἐθελήσει ἔκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει ρέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἐντός γε δισμυρίων ἐτέων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαι γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἄν· ἦ κοῦ γε δὴ, ἐν τῷ προαναισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἦ ἐμὲ γενέσθαι, οὐκ ἀν χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου, ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτως ἐργατικοῦ;

XII. Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὡν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς οὗτως κάρτα δοκέω εἶναι, ίδων τε τὴν Αἴγυπτον προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς, κογχύλιά τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι ὅρεσι, καὶ ἄλμην ἐπανθέουσαν, ὥστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλεσθαι· καὶ ψάμμου μούνον Αἰγύπτου ὄρος τοῦτο τὸ ὑπέρ Μέμφιος ἔχον· πρὸς δὲ, τῇ χώρῃ οὗτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρῳ ἰούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην, οὗτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὴν οὐδὲ τῇ Συρίῃ, (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται,) ἀλλὰ μελάγγαιόν τε καὶ κατέρρηγνυμένην, ὥστε ἰοῦσαν ἰλύν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἴθιοπίνες κατενηνεγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν, καὶ ὑποφαμμοτέρην· τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπύπετρον ἰοῦσαν.

XIII. Ἐλεγον δὲ καὶ τόδε μοι μέγα τεκμήριον περὶ τῆς χώρης ταύτης οἱ ἱρέες, ὡς ἐπὶ Μοίριος βασιλέος, ὅκως ἔλθοι ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὁκτὼ πήχεας

τὸ ἐλάχιστον, ἄρδεσκε Αἰγυπτον τὴν ἔνερθε Μέμφιος. καὶ Μοίρι οὐ καὶ ἡν ἔτεα εἰνακόσια τετελευτηκότι, ὅτε τῶν ἱρέων ταῦτα ἐγὼ ἥκουον. νῦν δὲ, εἰ μὴ ἐπ' ἐκκαιδεκα ἡ πεντεκαΐδεκα πήχεας ἀναβῆ τὸ ἐλάχιστον ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑπερβαίνει ἐς τὴν χώρην. δυκέουσί τε μοι Αἰγυπτίων οἱ ἔνερθε τῆς λίμνης Μοίριος οἰκέοντες τά τε ἄλλα χωρία καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἦν οὕτω ἡ χώρη αὐτῇ κατὰ λόγου ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος, καὶ τὸ ὁμοῖον ἀποδιδοῖ ἐς αὔξησιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νείλου πείσεοθαι τὸν πάντα χρόνον τὸν ἐπίλαιπον Αἰγύπτιοι, τό κοτε αὐτοὶ Ἐλληνας ἔφασαν πείσεοθαι. πυθόμενοι γὰρ ὡς ὑεται πᾶσα ἡ χώρη τῶν Ἐλλήνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι ἄρδεται, κατάπερ ἡ σφετέρη, ἔφασαν Ἐλληνας φευσθέντας κοτὲ ἐλπίδος μεγάλης, κακῶς πεινήσειν. τὸ δὲ ἔπος τοῦτο ἐθέλει λέγειν, ὡς εἰ μὴ ἐθελήσει σφι ὕειν ὁ θεὸς, ἀλλ' αὐχμῷ διαχρᾶσθαι, λιμῷ οἱ Ἐλληνες αἰρεθῆσονται· οὐ γὰρ δῆ σφι ἐστὶ ὑδατος οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἀποστροφῇ, ὅτι μὴ ἐκ τοῦ Διὸς μούνον.

XIV. Καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἐλληνας Αἰγυπτίοισι ὄρθως ἔχοντα εἴρηται. φέρε δὲ νῦν, καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει, φράσω. εἴ σφι ἐθελήσει, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἡ χώρη ἡ ἔνερθε Μέμφιος (αὐτῇ γάρ ἐστι ἡ αὔξανομένη) κατὰ λόγου τοῦ παροιχομένου χρόνου ἐς ὕψος αὐξάνεοθαι, ἄλλο τι ἡ οἱ ταύτῃ οἰκέοντες Αἰγυπτίων πεινήσουσι; εἴ μήτε γε ὑστεράσῃ σφι ἡ χώρη, μήτε ὁ ποταμὸς

οῖός τ' ἔσται ἐς τὰς ἀρδόρας ὑπερβαίνειν. Ἡ γὰρ δὴ οὖν γε οὗτοι ἀπουητότατα καρπὸν κομίζονται ἐκ γῆς, τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων, καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων· οἱ οὔτε ἀρότρῳ ἀναρρήγνυντες αὐλακας ἔχουσι πόνους, οὔτε σκάλλοντες, οὔτε ἄλλο ἐργαζόμενοι οὐδὲν τῶν ὄλλοι ἀνθρωποι περὶ λήιου πονέουσι· ἀλλ' ἐπεάν σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἐπελθὼν ἄρση τὰς ἀρούρας, ἄρσας δὲ ἀπολείπῃ ὅπισω, τότε σπείρας ἔκαστος τὴν ἐώστοῦ ἄρουραν, ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν ὃς. ἐπεὰν δὲ καταπατήσῃ τῇσι ὃσι τὸ σπέρμα, ἀμητον τὸ ἀπὸ τούτου μένει. ἀποδινήσας δὲ τῇσι ὃσι τὸν σῖτον, οὕτω κομίζεται.

XV. Εἴ ὧν βουλόμεθα γνώμῃσι τῇσι Ἰώνων χρᾶσθαι περὶ Αἴγυπτου, οἱ φασι τὸ Δέλτα μούνον εἶναι Αἴγυπτου, ἀπὸ Περσέως καλεομένης σκοπῆς λέγοντες τὸ παρὰ θάλασσαν εἶναι αὐτῆς μέχρι Ταριχηϊῶν τῶν Πηλουσιακῶν, τῷ δὴ τεσσεράκοντά είσι σχοῖνοι· τὸ δὲ ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μεσόγαιαν τείνειν αὐτὴν μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ' ἣν σχίζεται ὁ Νεῖλος, ἐς τε Πηλούσιου ρέων καὶ ἐς Κάνωβον· τὰ δὲ ἄλλα λεγόντων τῆς Αἴγυπτου, τὰ μὲν Λιβύης, τὰ δὲ Ἀραβίης εἶναι· ἀποδεικνύομεν ἀν, τούτῳ τῷ λόγῳ χρεώμενοι, Αἰγυπτίοισι οὐκ ἔουσαν πρότερον χώρην. ἦδη γάρ σφι τό γε Δέλτα, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἴγυπτοι, καὶ ἐμοὶ δοκέει, ἔστι κατάρρητόν τε καὶ νεωστὶ, ὡς λόγῳ εἴπειν, ἀναπεφηνός. εἰ τοίνυν σφι χώρῃ γε μηδεμίᾳ ὑπῆρχε, τί περιεργάζοντο δοκέοντες πρῶ-

τοι ἀνθρώπων γεγομέναι; οὐδὲ ἔδει σφέας ἐς διάπαιραν τῶν παιδίων εἶναι, τίνα γλῶσσαν πρώτην ἀτήσουσι. Ἀλλ' οὐτε Αἴγυπτίους δοκέω ἡμα τῷ Δέλτα τῷ ὑπὸ Ιώνων καλεομένῳ γενέσθαι, αἰεὶ τε εἶναι, ἐξ οὐ ἀνθρώπων γένος ἐγένετο· προϊούσῃς δὲ τῆς χώρης, πολλοὺς μὲν τοὺς ὑπολειπομένους αὐτέων γενέσθαι, πολλοὺς δὲ τοὺς ὑποκαταβαίνοντας. τὸ δὲ ὅν πάλαι αἱ Θῆβαι, Αἴγυπτος ἐκαλέετο· τῆς τὸ περίμετρον στάδιοι εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἑξακισχίλιοι.

XVI. Εἴ ὅν ήμεις ὄρθως περὶ αὐτέων γινώσκομεν, Ιώνες οὐκ εὖ φρονέουσι περὶ Αἴγυπτου. εἰ δὲ ὄρθη ἔστι ἡ τῶν Ιώνων γνώμη, Ἐλληνάς τε καὶ αὐτοὺς Ιώνας ἀποδείκνυμ οὐκ ἐπισταμένους λογίζεσθαι· οἵ φασι τρία μόρια εἶναι γῆν πᾶσαν, Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίην καὶ Λιβύην. τέταρτον γάρ σφέας δεῖ προσλογίζεσθαι, Αἴγυπτου τὸ Δέλτα· εἰ μὴ τι γέ ἔστι τῆς Ἀσίης, μήτε τῆς Λιβύης. οὐ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλός γε ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὁ τὴν Ἀσίην οὐρίζων τῆς Λιβύης. τοῦ Δέλτα δὲ τούτου κατὰ τὸ ὄξὺ περιρρήγυνται ὁ Νεῖλος, ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ Ἀσίης τε καὶ Λιβύης γίνοιτ' αὐτόν.

XVII. Καὶ τὴν μὲν Ιώνων γνώμην ἀπίεμεν· ήμεις δὲ ὡδεὶς καὶ περὶ τούτων λέγομεν. Αἴγυπτον μὲν πᾶσαν εἶναι ταύτην τὴν ὑπὸ Αἴγυπτίων οἰκεομένην, κατάπερ Κιλικίην τὴν ὑπὸ Κιλίκων, καὶ Ἀσσυρίην τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων. οὕρισμα δὲ Ἀσίην καὶ Λιβύην οἴδαμεν οὐδὲν ἐὸν ὄρθῳ λόγῳ, εἰ μὴ τοὺς Αἴγυπτίων οὔρους·

εὶ δὲ τῷ ὑπὸ Ἐλλήνων νενομισμένῳ χρησόμεθα, νομίοῦμεν Αἴγυπτου πᾶσαν, ἀρξαμένην ἀπὸ Καταδούπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος, δίχα δαιιρέεσθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμιέων ἔχεσθαι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς εἶναι τῆς Λιβύης· τὰ δὲ, τῆς Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἐκ τῶν Καταδούπων, ῥέει, μέσην Αἴγυπτου σχίζων, ἐς θάλασσαν. μέχρι μέν νυν Κεφασώφου πόλιος ῥέει εἰς ἐών ὁ Νεῖλος· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλιος, σχίζεται τριφασίας ὁδούς· καὶ ἡ μὲν πρὸς ἣν τρέπεται, τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα· ἡ δὲ ἐτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἐσπέρην ἔχει· τοῦτο δὲ Κανωβικὸν στόμα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἴθεα τῶν ὁδῶν τῷ Νεῖλῷ ἐστὶ οἵδε· ἄνωθεν φερόμενος, ἐς τὸ οὖν τοῦ Δέλτα ἀπικνέεται. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, σχίζων μέσον τὸ Δέλτα, ἐς θάλασσαν ἔξει, οὔτε ἐλαχίστην μοίρην τοῦ ὄχυτος παρεχόμενος ταύτῃ, οὔτε ἱκιστα οὐνομαστήν· τὸ καλέεται Σεβεννυτικὸν στόμα. ἔστι δὲ καὶ ἔτερα διφάσια στόματα, ἀπὸ τοῦ Σεβεννυτικοῦ ἀποσχισθέντα, φέροντα ἐς θάλασσαν· τοῖσι οὖνόματα κέεται τάδε, τῷ μὲν Σαιτικὸν αὐτέων, τῷ δὲ, Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα καὶ τὸ Βουκολικὸν οὐκ ἴθαγενέα στόματά ἔστι, ἀλλ' ὄρυκτά.

XVIII. Μαρτυρέει δέ μοι τῷ γνώμῃ, ὅτι τοσαύτη ἔστι Αἴγυπτος ὅσην τινὰ ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῷ λόγῳ καὶ τὸ Ἀμμιωνος χρηστήριον γενόμενον· τὸ ἐγὼ τῆς ἐμεωντοῦ γνώμης ὕστερον περὶ Αἴγυπτου ἐπυθόμην. οἱ γὰρ δὴ

έκ Μαρέης τε πόλιος καὶ Ἀπίος οἰκέοντες Αἴγυπτου τὰ πρόσουρα Λιβύη, αὐτοὶ τε δοκέοντες εἶναι Λιβυες, καὶ οὐκ Αἴγυπτοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ περὶ τὰ ἵρα θρησκίῃ, βουλόμενοι θηλέων βιών μὴ ἔργεσθαι, ἐπεμψαν ἐς Ἀμμωνα, φάμενοι οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἴγυπτίοισι κοινὸν εἶναι οἰκέειν τε γὰρ ἔξω τοῦ Δέλτα, καὶ οὐκ ὁμολογέειν αὐτοῖσι· βούλεσθαι τε πάντων σφίσι ἔξειναι γενέσθαι. ὁ δὲ θεός σφεας οὐκ ἔα ποιέειν ταῦτα, φὰς Αἴγυπτον εἶναι ταύτην τὴν ὁ Νεῖλος ἐπιῶν ἄρδει· καὶ Αἴγυπτίους εἶναι τούτους, οὗ ἔνερθε Ἐλεφαντίνης πόλιος οἰκέοντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου πίνουσι. οὕτω σφι ταῦτα ἔχοντο.

ΧΙΧ. Ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὰν πληθύῃ, οὐ μόνον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λιβυκοῦ τε λεγομένου χωρίου εἶναι, καὶ τοῦ Ἀραβίου ἐνιαχῆ· καὶ ἐπὶ δύο ἡμερέων ἐκατέρωθι ὁδὸν, καὶ πλεῦν ἔτι τούτου, καὶ ἐλασσον. τοῦ ποταμοῦ δὲ φύσιος πέρι, οὐ τε τι τῶν ἱρέων, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς παραλαβεῖν ἔδυνάσθην. πρόθυμος δὲ ἔα τάδε παρ' αὐτέων πυθέσθαι, ὅ, τι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύων ἀπὸ τροπέων τῶν θερινέων ἀρξάμενος ἐπὶ ἐκατὸν ἡμέρας· πελάσας δ' ἐς τὸν ἀριθμὸν τουτέων τῶν ἡμερέων, ὃπίσω ἀπέρχεται, ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον· ὥστε βραχὺς τὸν χειμῶνα ἀπαντα διατελέει ἐών, μέχρι οὗ αὗτις τροπέων τῶν θερινέων. τουτέων ὥν περὶ οὐδενὸς οὐδὲν οἶός τ' ἔγενόμην παραλαβεῖν παρὰ τῶν Αἴγυπτίων, ιστορέων αὐτοὺς ἦντινα δύναμιν

ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἔμπαλιν παφικέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν. ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βουλόμενος οὐδέναι, ἴστροεν· καὶ ὅ, τι αὕτας ἀποπνεούσας μοῦνος πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται.

XX. Ἐλλήνων μὲν τινες ἐπίσημοι βουλόμενοι γενέσθαι σοφίην, ἐλέξαν περὶ τοῦ ὑδατος τούτου τριφασίας ὁδούς· τῶν τὰς μὲν δέντο τῶν ὁδῶν οὐδὲ ἀξιῶ μνησθῆναι, εἴ μὴ ὅσον σημαῖναι βουλόμενος μοῦνον. τῶν ἡ ἐτέρη μὲν λέγει τοὺς ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἵτιους πληθύειν τὸν ποταμὸν, κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον. πολλάκις δὲ ἐτησίαι μὲν οὔκων ἐπινευσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τῷτὸ ἐργάζεται. πρὸς δὲ, εἰ ἐτησίαι αἵτιοι ἦσαν, χρῆν καὶ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς, ὅσοι τοῖσι ἐτησίγραις ἀντίοι ρέουσι, ὁμοίως πάσχειν καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ Νεῖλῷ· καὶ μᾶλλον ἔτι τοσούτῳ, ὅσῳ ὁλάσσονται ἕοντες, ἀσθενέστερα τὰ ρέύματα παρέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίᾳ ποταμοί, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἱ οὐδὲν τοιοῦτον πάσχουσι οἵον τι καὶ ὁ Νεῖλος.

XXI. Ἡ δὲ ἐτέρη, ἀνεπιστημονεστέρη μὲν ἐστι τῆς λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἴπειν, θωῦμασιωτέρη· ἡ λέγει ἀπὸ τοῦ Ὁκεανοῦ ρέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι· τὸν δὲ Ὁκεανὸν γῆν περὶ πᾶσαν ρέειν.

XXII. Ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, πολλὸν ἐπιεικεστάτη ἔοντα, μάλιστα ἔψευσται. λέγει γὰρ δὴ οὐδὲ αὐτὴ οὐδὲν, φαμένη τὸν Νεῖλον ρέειν ἀπὸ τηκομένης χιόνος· ὃς ρέει μὲν ἐκ Αιβύης διὰ

μάσων Λίθόπων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. κῶς ὡν δῆτα ρέοι ἀν ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῶν θερμοτάτων τότων ρέων ἐς τὰ ψυχρότερα; τῶν τὰ πολλά ἔστι ἀνδρὶ γε λογιζεσθαι τοιούτων πέρι οἵψ τε ἔοντι, ὡς οὐδὲ οἰκὸς ἀπὸ χιόνος μην ρέειν. πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον μαρτύριον οἱ ἄνεμοι παρέχονται, πινέοντες ἀπὸ τῶν χωρίων τουτέων θερμοί δεύτερον δὲ, ὅτι ἄνομβρος ἡ χώρη, καὶ ἀκρύσταλλος διατελέει ἔουσα· ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ, πᾶσα ἀνάγκη ἔστι ὅσαι ἐν πέντε ἡμέρησι· ὥστε εἰ ἔχιόντες, ὥστε ἀν ταῦτα τὰ χωρία. τρίτα δὲ, οἱ ἀνθρώποι ὑπὸ τοῦ καύματος μέλανες ἔοντες· ίκτῖνοι δὲ καὶ χειδόντες δι' ἔτεος ἔοντες οὐκ ἀπολείπουσι· γέρενοι δὲ φεύγουσαι τὸν χειμῶνα τὸν ἐν τῷ Δικυλῷ χώρῃ γενόμενον, φοιτῶσι ἐς χειμασίην ἐς τοὺς τόπους τούτους. εἰ τοίνυν ἔχιόντες καὶ ὄστρων ταύτην τὴν χώρην, δι' ἣς τε ρέει καὶ ἐκ τῆς ἄρχεται ρέων ὁ Νεῖλος, ἦν ἀν τούτων οὐδὲν, ὡς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχει.

xxiii. Ο δὲ περὶ τοῦ Ὡκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῆθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἐλεγχον. οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὡκεανὸν ἔοντα· "Ομηρού δὲ, ἡ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων, δοκέω τοῦνομα εὑρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι.

xxiv. Εἰ δὲ δεῖ μεμφάμενον γυνώμας τὰς προκαμένας, αὐτὸν περὶ τῶν ἀφανέων ἀποδέξασθαι, φράσω διότι μοι δοκέει πληθύεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ Θέρεος. τὴν χειμερινὴν ὥρην ἀπελαυνόμενος ὁ

ἢλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδου ὑπὸ τῶν χειμώνων,
έρχεται τῆς Λιβύης τὰ ἄνω. ὡς μέν νυν ἐν ἐλα-
χίστῳ δηλῶσαι, πᾶν εἰρηταί τῆς γὰρ ἀν ἀγχο-
τάτῳ ἦ χώρης οὐτος ὁ θεός, καὶ κατ’ ᾧ τινα,
ταύτην οἰκὸς διψήν τε ὑδάτων μάλιστα, καὶ τὰ
ἐγχώρια ρέματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν.

XXV. Ὡς δὲ ἐν πλέονι λόγῳ δηλῶσαι, ὥδε
ἔχει. διεξιὰν τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἢλιος, τάδε
ποιέει· ἀτε διὰ παντὸς τοῦ χρόνου αἰθρίου τε
έόντος τοῦ ἥρος τοῦ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ
ἀλεεινῆς τῆς χώρης ἔουσης, οὐκ ἔόντων ἀνέμων
ψυχρῶν, διεξιὰν ποιέει οἴον περ καὶ τὸ θέρος
ἔώθεε ποιέειν, ὧν τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ. ἔλκει
γὰρ ἐπ’ ἐώτον τὸ ὕδωρ· ἐλκύσας δὲ, ἀπωθεῖ
ἔς τὰ ἄνω χωρία· ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ ἄνεμοι,
καὶ διασκιδνάντες, τήκουσι· καὶ εἰσὶ οἰκότως οἱ
ἀπὸ ταύτης τῆς χώρης πνέοντες, ὅ, τε νότος, καὶ
ὁ λίψ, ἀνέμων πολλὸν τῶν πάντων ὑετώτατος.
δοκέει δέ μοι οὐδὲ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπέγειρον
ἐκάστοτε ἀποπέμπεσθαι τοῦ Νεῖλου ὁ ἢλιος, ἀλλὰ
καὶ ὑπολείπεσθαι περὶ ἐώτον. πρηγύνομένου δὲ τοῦ
χειμῶνος, ἀπέρχεται ὁ ἢλιος ἐς μέσον τὸν οὐ-
ρανὸν ὀπίσω· καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἥδη ὁμοίως ἀπὸ
πάντων ἔλκει τῶν ποταμῶν. τέως δὲ οἱ μὲν,
ὅμβρίου ὕδατος συμμισγομένου πολλοῦ ἀντοῖσι,
ἄτε υομένης τε τῆς χώρης καὶ κεχαραδρωμένης,
ρέουσι μεγάλοι· τοῦ δὲ θέρεος, τῶν τε ὅμβρων
ἐπιλειπόντων αὐτοὺς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐλκό-
μενοι, ἀσθενέες εἰσί· ὁ δὲ Νεῖλος ἐὼν ἄνομβρος,

ἐλεύθερος δὲ οὐτὸς τοῦ ἡλίου, μοῦνος ποταμῶν τούτον τὸν χρόνον οἰκότως αὐτὸς ἐώυτοῦ ρέει πολλῷ ὑπερέστερος ἢ τοῦ θέρος. τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων τῶν ὑδάτων ἴστον ἔλκεται, τὸν δὲ χειμῶνα, μοῦνος πιέζεται. οὕτω τὸν ἡλιον νεομικά τούτων αἴτιον εἶναι.

XXVI. Αἴτιος δὲ ὥütης οὗτος, κατὰ γνώμην τὴν ἕρμην, καὶ τὸν ἡέρα ξηρὸν τὸν ταύτῃ εἶναι, διακαίων τὴν θεάξοδον αὐτοῦ. οὕτω τῆς Λιβύης τὰ ἄνω θέρος εἰώ κατέχει. εἰ δὲ ἡ στάσις ἥλλακτο τῶν ὥρεων, καὶ τοῦ οὐρανοῦ τῷ μὲν νῦν ὑ βορέης τε καὶ ὁ χειμῶν ἐστᾶσι, ταύτῃ μὲν τοῦ νότου ἦν ἡ στάσις καὶ τῆς μεσαμβρίης, τῷ δὲ ὁ νότος νῦν ἐστηκε, ταύτῃ δὲ ὡ βορέης· εἰ ταῦτα οὕτως εἴχε, ὁ ἡλιος ἀπὸ ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσου τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ βορέω, ἦμε ἀν τὰ ἄνω τῆς Εὐρώπης, κατάπτερ νῦν τῆς Λιβύης ἔρχεται. διεξιόντα δ' ἄν μιν διὰ πάσης Εὐρώπης, ἔλπομαι ποιέειν ἀν τὸν Ἱστρὸν τάπερ νῦν ἐργάζεται τὸν Νεῖλον.

XXVII. Τῆς αὔρης δὲ πέρι, ὅτι οὐκ ἀποπνέει, τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ἀπὸ θερμῶν χωρέων οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν. αὔρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τινὸς φιλέει πνέειν.

XXVIII. Ταῦτα μέν νυν ἐστω ὡς ἐστι τε καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγένετο· τοῦ δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὔτε Αἰγυπτίων, οὔτε Λιβύων, οὔτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγους, οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Σάï πόλῃ ὁ γραμματιστὴς τῶν ἴρων χρημάτων τῆς Ἀθηναίης. οὗτος

δ' ἐμοίγε παιζειν ἐδόκεε, φάμενος ἀδέναι ἀτρεκέμες.
 Ἰλεγε δὲ ὡδεῖς εἶναι δύνι οὐρεα ἐς ὁξὺ τὰς κορυ-
 φὰς ἀπιγμένα, μεταξὺ Συνήνης τε πόλιος κείμενη
 τῆς Θηβαΐδος, καὶ Ἐλεφαντίνης· σύνομετα δὲ
 εἶναι τοῖσι οὔρεσι, τῷ μὲν, Κρῶφι, τῷ δὲ, Μῶφι.
 τὰς ὡν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου ἔουσας ἀβύσσους,
 ἵκ τοῦ μίσου τῶν οὐρέων τουτέων ρέειν· καὶ τὸ
 μὲν ἥμισυ τοῦ ὄδυτος, ἐπ' Αἰγύπτου ρέειν καὶ πρὸς
 βορέην ἄνιμον· τὸ δὲ ἔτερον ἥμισυ, ἐπ' Αἰθιοπίας
 τε καὶ νότου. ὡς δὲ ἀβύσσοι εἰσὶ αἱ πηγαὶ, ἐς διά-
 πειραν ἔφη τούτου Ψαμμίτιχον Αἴγυπτου βασιλέα
 ἀπικέσθαι. πολλέων γὰρ αὐτὸν χιλιάδων ὄργυμέων
 πλιξάμενον κάλον, κατεῖναι ταύτη, καὶ οὐκ ἔξ-
 κεισθεὶς ἐς βυσσόν. οὕτω μὲν δὴ ὁ γραμματιστής,
 οἱ ἄρα ταῦτα γενύμενα ἔλεγε, ἀπέφαινε· ὡς ἐμὲ
 κατηπυκόει δίνας τινὰς ταύτη ἔουσας ἰσχυρὰς καὶ
 πελιρρόους· οἷα δὲ ἐμβαλόντος τοῦ ὄδυτος τοῖσι
 οὔρεσι, μὴ δύνασθαι κατειμένην καταπειρητηρίην
 ἐν βυσσούν ιέναι.

ΧΧΙΧ. "Αλλου δὲ οὐδενὸς οὐδὲν ἐδυνάμην πυ-
 θεῖναι, ἀλλὰ τοσόνδε μὲν ἄλλο ἐπὶ μακρότατον
 ἐπιυθίμην, μέχρι μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐ-
 τίπτης ἱλθὼν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀκοῦ ἦδη ἴστο-
 ρέων. ἀπὸ Ἰλεφαντίνης πόλιος ἄνω ίόντι, ἄναντές
 ἔστι χωρίον· ταύτη ὡν δεῖ τὸ πλοῖον διαδῆσαντας
 ἀμφοτέρωθεν, κατάπιερ βοῦν, πορεύεσθαι· ἦν δὲ
 ἀπορράγη, τὸ πλοῖον οὔχεται φερόμενον ὑπὸ^{το}
 ισχνος τοῦ ρύου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἔστι ἐπὶ^{το}
 ἡμέρας τέσσερας πλόος· σκολιὸς δὲ ταύτη, κατά-

περ ὁ Μαιανδρος, ἔστι ὁ Νεῖλος. σχοῖνοι δὲ δυώδεκά εἰσι οὗτοι, τοὺς δὲ τούτῳ τῷ τρύπῳ διεκτλῶσαι. καὶ ἐπειτα ἀπίξεαι ἐς πεδίον λειον, ἐν τῷ νῆσου περιφρέει ὁ Νεῖλος· Ταχομψὼ οὖνομα αὐτῷ ἔστι. οἰκέουσι δὲ τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης ἄνω Αἴθιοπες ἥδη, καὶ τῆς νήσου τὸ ἥμισυ τὸ δὲ ἥμισυ, Αἴγυπτιοι. ἔχεται δὲ τῆς νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν πέριξ νομάδες Αἴθιοπες νέμονται· τὴν διεκπλώσας, ἐς τοῦ Νείλου τὸ ρέεθρον ἔξεις, τὸ ἐς τὴν λίμνην ταύτην ἐκδιδοῦ. καὶ ἐπειτα ἀποβὰς, παρὰ τὸν ποταμὸν ὄδοιπορίην ποιήσεαι ἡμερέων τεσσεράκοντα. σκόπελοί τε γὰρ ἐν τῷ Νείλῳ ὄξεις ἀνέχουσι, καὶ χοιράδες πολλαὶ είσι, δι' ὧν οὐκ οἵα τέ ἔστι πλέειν. διεξελθὼν δὲ ἐν τῇσι τεσσεράκοντα ἡμέρῃσι τοῦτο τὸ χωρίον, αὐτὶς ἐς ἔτερον πλοῖον ἐμβὰς, διώδεκα ἡμέρας πλεύσεαι· καὶ ἐπειτα ἴξαι ἐς πόλιν μεγάλην, τῇ οὖνομά ἔστι Μερόη. λέγεται δὲ αὕτη ἡ πόλις εἶναι μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἴθιοπων. οἱ δὲ ἐν ταύτῃ, Δία θεῶν καὶ Διόνυσον μούνους σέβονται, τούτους τε μεγάλως τιμῶσι· καὶ σφι μαντήιον Διὸς κατέστηκε. στρατεύονται δὲ ἐπειάν σφεας ὁ θεὸς οὗτος κελεύῃ διὰ θεοπισμάτων· καὶ τῇ ἀν κελεύῃ, ἐκεῖσε.

XXX. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλιος πλέων, ἐν ἵσφι χρόνῳ ἄλλῳ ἥξεις ἐς τοὺς Αὐτομόλους, ἐν ὅσψιπερ ἐξ Ἐλεφαντίνης ἥλθες ἐς τὴν μητρόπολιν τὴν Αἴθιοπων. τοῖσι δὲ Αὐτομόλοισι τούτοισι οὖνομά ἔστι Ἀσμάχ· δύναται δὲ τοῦτο τὸ ἔπος κατὰ τὴν Ἐλλήνων γλῶσσαν, οἱ ἐξ ἀριστερῆς

χειρὸς παριστάμενοι βασιλέϊ. ἀπόστησαν δὲ αὗται τέπτερες καὶ εἴκοσι μυριάδες Λίγυπτίων τῶν· μεχίμων ἐς τοὺς Αἰθίοπας τούτους, δι' αἵτην τοι-
ήνδε. ἐπὶ Ψαμμῆτίχου βασιλέος φυλακαὶ κατέστα-
σαν ἐν τε Ἐλεφαντίνῃ πόλι πρὸς Αἰθιόπων, καὶ
ἐν Δάφνῃ τῇσι Πηλουσίησι, ἄλλῃ δὲ πρὸς
Ἀραβίων καὶ Σύρων, καὶ ἐν Μαρέῃ πρὸς Λιβύης
ἄλλῃ. ἔτι δὲ ἐπ' ἐμεῦ καὶ Περσέων κατὰ ταῦτα
αἱ φυλακαὶ ἔχουσι, ὡς καὶ ἐπὶ Ψαμμῆτίχου· οὐταν-
καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι, πᾶν
ἐν Δάφνῃσι. τοὺς ὡν δὴ Λίγυπτίους τρίτοις ἔτει
φρουρήσαντας ἀπέλυε οὐδεὶς τῆς φρουρῆς· οὐδὲ,
βουλευσάμενοι καὶ κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι, πάντα
τος ἀπὸ τοῦ Ψαμμῆτίχου ἀποστάντες, ησάνται ἐς
Αἰθιοπίην. Ψαμμῆτίχος δὲ πυθόμενος, ἐσάκε.
ώς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο, πολλὰ λέγων, καὶ σφεας
θεοὺς πατρῷους ἀπολιπεῖν οὐκ ἕα, καὶ τέκνα, καὶ
γυναῖκας· τῶν δέ τινα λέγεται διάζαντα τὸ αἰδοῖον
εἰπεῖν, ἐνθα ἀν τοῦτο ἦ, ἐσεσθαι αὐτοῖσι ἐνθαῦτα
καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπεί τε ἐς Αἰθιοπίην
ἀπίκοιτο, διδοῦσι σφέας αὐτοὺς τῷ Αἰθιόπων
βασιλεῖ. ὁ δέ σφεας τῷδε ἀντιδωρέεται. ησάν οἱ
διάφοροι τινες γεγονότες τῶν Αἰθιόπων· τούτους
ἐκέλευε ἔξελόντας, τὴν ἐκείνων γῆν οἰκέειν. τού-
των δὲ ἐσοικισθέντων ἐς τοὺς Αἰθίοπας, ημερώτεροι
γεγόνασι Αἰθίοπες, ηθεα μαθόντες Αἴγυπτια.

XXXI. Μέχρι μὲν νυν τεσσέρων μηνῶν πλόσου
καὶ ὄδοῦ, γινώσκεται ὁ Νεῖλος, πάρεξ τοῦ ἐν Αἴ-
γύπτῳ ρεύματος. οὗτοι γὰρ συμβαλλομένω μῆνες

εύρεσκονται ἀναισιμούμενοι ἐξ Ἐλεφαντίνης πορευομένης ἐς τοὺς Αὐγομόλους τούτους. ρέει δὲ ἀπὸ ἐσπέρης τε καὶ ἡλίου δυσμέων. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, οὐδεὶς ἔχει σαφέως φράσαι. ἔρημος γάρ ἐστιν ἡ χώρη αὗτη ὑπὸ καύματος.

XXXII. Ἀλλὰ τάδε μὲν ἥκουσα ἀνδρῶν Κυρηνίων, φαμένων ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὸ Ἀμμωνος χρονοτήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ τῷ Ἀμμωνίων βασιλεῖ· καὶ καὶ ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέσχην περὶ τοῦ Νείλου, ὡς οὐδεὶς αὐτοῦ οἴδε τὰς πηγάς· καὶ τὸν Ἐτέαρχον φάναι ἐλθεῖν κοτὲ παρ' αὐτὸν Νασαμῶνας ἄνδρας. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο, ἐστι μὲν Λιβυκὸν, νέμεται δὲ τὴν Σύρτιν τε καὶ τὴν πρὸς ἡῶ χώρην τῆς Σύρτιος οὐκ ἐπὶ πολλόν. ἀπικομένους δὲ τοὺς Νασαμῶνας, καὶ εἰρωτεωμένους εἴ τι ἔχουσι πλέον λόγειν περὶ τῶν ἔρημων. τῆς Λιβύης, φάναι παρὰ σφίσι οὐκ οὔσθαι ἀνδρῶν δυναστέων παιᾶς ὑβριστάς· τοὺς ἄλλα τε μηχανᾶσθαι ἀνδρωθέντας περιστὰ, καὶ δὴ καὶ ἀποκληρῶσαι πέντε ἑωύτων, ὄφομένους τὰ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ἴδοιεν τῶν τὰ μακρότατα ἴδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν Βορηίην θάλασσαν, ἀπὸ Αἰγύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ἢ τελευτῆς τὰ τῆς Λιβύης, παρήκουσι παρὰ πᾶσαν Λίβυες, καὶ Λιβύων ἔθνεα πολλὰ, πλὴν ὅσον Ἐλληνες καὶ Φοίνικες ἔχουσι· τὰ δὲ ὑπὲρ θαλάσσης τε καὶ τῶν ἐπὶ θύλασσαν κατηκόντων ἀνθρώπων, τὰ κατύπερθε θηριώδης ἐστὶν ἡ Λιβύη· τὰ δὲ κατύπερθε

τῆς θηριώδεος, ψάρμος τε ἔστι, καὶ ἄνθρος δεινῶς, καὶ ἕρημος πάντων. εἴπουν ὡν τοὺς νεγνίας ἀποπεμπομένους ὑπὸ τῶν ἡλίκων, ὅδοις τε καὶ σιτίοισι εὐ ἐξηρτυμένους, μέναι ταπρῶτα μὲν διὰ τῆς οἰκεομένης· ταύτην δὲ διεξελθόντας, ἐς τὴν θηριώδεα ἀπικέσθαι· ἐκ δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξάμναι, τὴν ὁδὸν ποιευμένους πρὸς ζέφυρον ἄνεμον· διεξελθόντας δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ἐν πολλῆσι ἡμέραις, ἵδεν δή κοτε δένδρεα ἐν πεδάῳ πεφυκότα καὶ σφεας προσελθόντας, ἀπτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δευτέρων καρποῦ· ἀπτομένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας μεκροὺς, μετράων ἐλάσσονας ἄνδρῶν, λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας· φωνῆς δὲ οὔτε τι τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν, οὔτε τοὺς ἄγοντας τῶν Νασαμῶνων. ἄγειν τε δὴ αὐτοὺς δι' ἐλέων μεγίστων, καὶ διεξελθόντας ταῦτα, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐν τῷ πάντας εἶναι τοῖσι ἄγουσι τὸ μέγαθος ἴσους, χρῶμα δὲ μέλανας. παρὰ δὲ τὴν πόλιν ρέειν ποταμὸν μέγαν· ρέειν δὲ ἀπὸ ἐσπέρης αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα· φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ κροκοδείλους.

XXXIII. Ὁ μὲν δὴ τοῦ Ἀμμωνίου Ἐτέαρχον λόγος ἐς τοῦτό μοι δεδηλώσθω· πλὴν ὅτι ἀπονοστῆσάι τε ἔφασκε τοὺς Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κυρηναῖοι ἔλεγον· καὶ ἐς τοὺς οὗτοι ἀπίκουντο ἀνθρώπους, γόντας εἶναι πάντας. τὸν δὲ δὴ ποταμὸν τοῦτον παραρρέοντα καὶ Ἐτέαρχος συνεβύλλετο εἶναι τὸν Νεῖλον· καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος

οὗτως αἱρέει. ρέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, μέσην τάμνων Λιβύην· καὶ (ώς ἔγε συμβάλλομαι, τοῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ γυναικόμενα τεκμαιρόμενος) τῷ Ἰστρῷ ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὄφραται. Ἰστρος τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος ἐν Κελτῶν καὶ Πυρήνης πολιος, ρέει μέσην σχίζων τὴν Εὐρώπην. οἱ δὲ Κελτοί εἰσι ἔξω Ἡρακληῶν στηλέων· ὁμοιώσουσι δὲ Κανησίοισι, οἵ τε σχάσται πρὸς δυσμένων οἰκέουσι τῶν ἐν τῷ Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτὴ δὲ ὁ Ἰστρος ἐς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξένου τόντον, τῷ Ἰστρίν οἱ Μιλησίων οἰκέουσι ἀποικοι.

XXXIV. Ὁ μὲν δὴ Ἰστρος, ρέει γὰρ δι' οἰκευμένης, πρὸς πολλῶν γυνάκεται· περὶ δὲ τῶν τοῦ Νείλου πηγέων οὐδεὶς ἔχει λέγειν. ἀσύκητός τε γάρ ἔστι καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δι' ἣς ρέει. περὶ δὲ τοῦ ρέματος αὐτοῦ, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἰστορεῦντα ἦν ἔξικέσθαι, εἴρηται· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὁρευητῆς Κιλικίης μάλιστά κη ἀντί κέεται. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς Σιγώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ τέντε ἡμερέων ἵθεα ὁδὸς εὔζων φ ἀνδροί. ἡ δὲ Σιγώπη τῷ Ἰστρῷ ἐκδεδόντι ἐς θάλασσαν ἀντίον κέεται. οὕτω τὸν Νείλον δακέω διὰ πάσης τῆς Λιβύης διεξάντα ἔξισονθαι τῷ Ἰστρῷ. Νείλου μέν νυν τέρι τοσαῦτα ἀρήσθω.

XXXV. Ἐρχομαι δὲ περὶ Αἴγυπτου μηκυνέων τὸν λόγον, ὅτι πλέω θωῦμάσια ἔχει ἡ ἄλλη τᾶσσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην· τούτων εἰνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται.

Αἰγύπτιοι ἄμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἔόντι ἐτεροίψ, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἡθεά τε καὶ νόμους. ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναικες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι· οἱ δὲ ἄνδρες, κατ' οἴκους ἔοντες, ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τὴν κρόκην ὡθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ, κάτω. τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναικες, ἐπὶ τῶν ὕμων. οὐρέουσι, αἱ μὲν γυναικες, ὅρθαι· οἱ δὲ ἄνδρες, κατήμενοι. εὐμαρίῃ χρέωνται ἐν τοῖσι οἴκοισι, ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι. ἐπιλέγοντες, ὡς τὰ μὲν αἰσχρὰ, ἀναγκαῖα δὲ, ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ ποιέειν χρεών· τὰ δὲ μὴ αἰσχρὰ, ἀναφανδόν. ἵραται γυνὴ μὲν οὐδεμίη οὔτε ἐρσενος θεοῦ, οὔτε θηλέης· ἄνδρες δὲ, πάντων τε καὶ πασέων. τρέφειν τοὺς τοκέας τοῖσι μὲν παισὶ οὐδεμίη ἀνάγκη, μὴ βουλομένοισι· τῇσι δὲ θυγατράσι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ μὴ βουλομένησι.

XXXVI. Οἱ ἱρέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομέουσι· ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, ξυρεῦνται. τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος, ἄμα κῆδει κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς τοὺς μάλιστα ἴκνέεται· Αἰγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνίεισι τὰς τρίχας αὐξεσθαι, τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείψ, τέως ἔξυρημένοι. τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων δίαιτα ἀποκέριται· Αἰγυπτίοισι δὲ ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαιτα ἐστι. ἀπὸ πυρέων καὶ κριθέων ὄλλοι ζώουσι· Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην

ὅνιδος μέγιστον ἔστι· ἀλλὰ ἀπὸ ὅληρέων ποιεῦνται σημία, τὰς ζεῖς μετεξέτεροι καλέουσι. φυρῶσι τὸ μὲν στοῦς τοῖς ποσί· τὸν δὲ πηλὸν, τῆσι χερσί· καὶ τὴν κόπρον ἀναφέονται. τὰ αἰδοῖα ὄλλοι μὲν ἔωσι ὡς ἐγένοντο, πλὴν ὅσοι ἀπὸ τούτων ἴμαθον· Λίγοπτοι δὲ περιτάμνονται. εἴματε, τῶν μὲν ἀνδρῶν ἔκαστος ἔχει δύο· τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἔκαστῃ. τῶν ιστίων τοὺς κρίκους καὶ τοὺς κάλους, οἱ μὲν ἄλλοι ἔζωθεν προσδίδουσι· Λίγοπτοι δὲ, ἐσωθεν. γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι, "Ελληνες μὲν, ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖφα" Λίγοπτοι δὲ, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα, αὐτοὶ μὲν φασι ἐπὶ τὰ δεξιὰ ποιέειν, "Ελληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἵρα· τὰ δὲ, δημοτικὰ καλέσται.

XXXVII. Θεοσεβέες δὲ περισσῶς ἔοντες μάλιστα πάντων ἀνθρώπων, νόμοισι ποιοίσιδε χρέωνται. ἐκ χαλκέων ποτηρίων πίνουσι, διασμέωντες ἀνὰ τάσεν ἡμέρην· οὐχ ὁ μὲν, ὁ δὲ οὐ, ἀλλὰ πάντες. εἴματα δὲ λίνεα φορέουσι αἰεὶ νεόπλωτα, ἐπιτηδεύοντες τοῦτο μάλιστα. τά τε αἰδοῖα περιτάμνονται, καθαριότητας εἶνεκεν· προτιμῶντες καθαροὺς εἶναι ή εὐπρεπέστεροι. οἱ δὲ ἱρός ξυρεῦνται πᾶν τὸ σῶμα διὰ τρίτης ἡμέρης, ἵνα μότε φθείρ, μήτε ἄλλο μωσαρὸν μηδὲν ἐγγίνηται σφι θεραπεύονται τοὺς θεούς. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἱ ἱρέες λινέην μούνην, καὶ ὑποδέματα βύβλινα· ἄλλῃ δέ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔξεστι λαβεῖν, οὐδὲ

ύποδήματα ἄλλα. λαῦνται δὲ οὐκ τῆς ὥμαρπες
ἐκάστης ψυχρῷ, καὶ διὸ ἐκάστης μυκτός. ἄλλας
τε θρησκίας μυρίας ἐπιτελέουσι, ὡς εἴπειν λόγῳ.
πάσχουσι δὲ καὶ ἀγαθὰ οὐκ ὀλίγα· οὔτε τι γὰρ
τῶν οἰκητῶν τρίβουσι, οὔτε δαπανώνται· ἄλλα
καὶ σιτία σφί ἔστι ἵρᾳ πεπομένα, καὶ χηνέων
καὶ βοέων κρεῶν πλῆθός τι ἐκάστῳ γίνεται πολ-
λὸν ἐκάστης ὥμερης. δίδοται δέ σφι καὶ οῖνος
ἀμπέλινος. ἰχθύων δὲ οὐ σφι ἔξεστι πάσασθαι.
κυάμους δὲ οὔτε τι μάλα σπείρουσι Αἰγύπτιοι
ἐν τῷ χώρῃ, τούς τε γενομένους οὔτε τρώγονται,
οὔτε ἔψουτες πατέονται. οἱ δὲ δὴ ἱέτες, οὐδὲ
ὅρέοντες ἀνέχονται, νομίζοντες οὐ καθαρὸν μην
εἶναι ὅσπριον. ἵραται δὲ οὐκ εἰς ἐκάστου τῶν θεῶν,
ἄλλα πολλοὶ, τῶν εἰς ἔστι ἀρχιέρεως· ἐπεὰν δέ
τις ἀποθάνῃ, τούτου ὁ παῖς ἀντικατίσταται.

XXXVIII. Τοὺς δὲ βοῦς τοὺς ἔρσενας τοῦ
Ἐπάφου εἶναι νομίζουσι, καὶ τούτου εἴνεκα δο-
κιμάζουσι αὐτοὺς ὡδε. τρίχα ἦν καὶ μίην ἴδηται
ἐπεοῦσαν μέλαιναν, οὐ καθαρὸν εἶναι νομίζει.
δίζηται δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦτο τεταγμένος τῶν
τις ἱέων, καὶ ὁρθοῦ ἐστεῶτος τοῦ κτήνεος καὶ
ὑπτίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἔξειρύσας, εἰ καθαρὴ
τῶν προκειμένων σημῆταιν, τὰ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ
ἔρέω. κατορῷ δὲ καὶ τὰς τρίχας τῆς οὐρῆς, εἰ κατὰ
φύσιν ἔχει πεφυκυίας. ἦν δὲ τουτέων πάντων ὃ
καθαρὸς, σημαίνεται βύβλῳ περὶ τὰ κέρεα εἰ-
λίσσων· καὶ ἐπειτα γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας,
ἐπιβάλλει τὸν δακτύλιον· καὶ οὕτω ἀπάγουσι.

ἀσήμαντον δὲ θέσαντι θάνατος ἡ ζημίη ἐπικέεται.
δοκιμάζεται μὲν νυν τὸ κτῆνος τρόφῳ τοιῷδε.

XXXIX. Θυσίη δέ σφι ἦδε κατέστηκε. ἀγα-
γόντες τὸ σεσημασμένου κτῆνος πρὸς τὸν βωμὸν,
ὅκου ἀν θύωσι, πυρὴν καθίουσι. ἔπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ
οῖνον κατὰ τοῦ ἴρητον ἐπιστείσαντες, καὶ ἐπικα-
λέσαντες τὸν θεὸν, σφάζουσι· σφάξαντες δὲ, ἀπο-
τάμνουσι τὴν κεφαλήν. σῶμα μὲν δὴ τοῦ κτήνεος
δείρουσι· κεφαλῇ δὲ κείνῃ πολλὰ καταρησάμενοι,
φέρουσι τοῖσι μὲν ἀν ὥ ἀγορὴ, καὶ Ἑλληνές σφισι
ἔωσι ἐπίδημοι ἐμποροί, οὐδὲ φέρουντες ἐς τὴν ἀγο-
ρὴν, ἀπ' ὧν ἔδοντο· τοῖσι δὲ ἀν μὴ παρέωσι
Ἑλληνες, οἱ δὲ ἐκβάλλουσι ἐς τὸν ποταμόν. κατα-
ρέονται δὲ, τάδε λέγοντες τῇσι κεφαλῆσι, εἴ τι
μᾶλλοι ἡ σφίσι τοῖσι θύουσι, ἡ Λιγύπτῳ τῷ συνα-
πάσῃ κακὸν γενέσθαι, ἐς κεφαλὴν ταύτην τρα-
πέονται. κατὰ μέν νυν τὰς κεφαλὰς τῶν θυομέρων
κτηνέων, καὶ τὴν ἐπίσπεισιν τοῦ οἴνου, πάντες
Αἰγύπτιοι νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται ὄμοιώς
ἐς πάντα τὰ ἵρα. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ νόμου,
οὐδὲ ἄλλου οὐδενὸς ἐμψύχου κεφαλῆς γεύσεται
Αἰγυπτίων οὐδείς.

XL. Ἡ δὲ δὴ ἔξαιρεσις τῶν ἵρων καὶ ἡ καῦσις,
ἄλλη περὶ ἄλλο ἵρον σφι κατέστηκε. τὴν δὲ ὡν
μεγίστην τε δαιμονα ἥγηνται εἶναι, καὶ μεγίστην
οἱ ὅρτην ἀνάγουσι; ταύτην ἔρχομαι ἐρέων. ἐπὶ τὸν
προνηστεύσωσι τῇ Ἰσι, καὶ ἐπὴν κατεύξωνται,
θύουσι τὸν βοῦν· καὶ ἀποδείραντες, κοιλίην μὲν
ἐκείνην πᾶσαν ἐξ ὧν είλοι, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ

λείπουσι ἐν τῷ σώματι καὶ τὴν πιμελήν· σκέλες
δὲ ἀποτάμνουσι, καὶ τὴν ὄσφυν ἄκρην, καὶ τὰς
ῶμους τε καὶ τὸν τράχηλον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες,
τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοὸς πιμπλᾶσι ἄρτων καθα-
ρῶν, καὶ μέλιτος, καὶ ἀσταφίδων, καὶ σύκων, καὶ
λιβανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων θυω-
μάτων. πλήσαντες δὲ τούτων, καταγίζουσε, ἔλαιον
ἄφθονον καταχέοντες. προνηστεύσαντες δὲ, θύειν
καιομένων δὲ τῶν ἵρων, τύπτονται πάντες. ἐπεὰν
δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται τὰ ἐλίποντα
τῶν ἵρων.

XLI. Τοὺς μὲν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσε-
νας καὶ τοὺς μόσχους οἱ πάντες Αἰγύπτιοι
θύουσι· τὰς δὲ θηλέας οὐ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ
ἱραὶ εἰσὶ τῆς Ἰσιος. τὸ γάρ τῆς Ἰσιος ἄγαλμα
ἐὸν γυναικῆιον, βούκερών ἐστι, κατάπερ Ἐλληνες
τὴν Ἰων γράφουσι· καὶ τὰς βοῦς τὰς θηλέας
Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται προβάτων
πάντων μάλιστα μακρῷ. τῶν εἶνεκα οὗτοί ἀντροί^{τοι}
Αἰγύπτιοι, οὗτε γυνὴ ἄνδρα Ἐλληνα φιλήσαν-
ται τῷ στόματι, οὐδὲ μαχαίρῃ ἀνδρὸς Ἐλληνος
χρήσεται, οὐδὲ ὀβελοῖσι, οὐδὲ λέβητι, οὐδὲ κρέως
καθαροῦ βοὸς διατετμημένου Ἐλληνικῷ μαχαίρῃ
γεύσεται. θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας βοῦς,
τρόπον τόνδε. τὰς μὲν θηλέας ἐς τὸν ποταμὸν
ἀπιᾶσι· ταῦτα δὲ ἔρσενας κατορύσσουσι ἐκαστοῖς
ἐν τοῖσι προαστείοισι, τὰ κέρας τὰ ἔπερον ἡ καὶ
ἀμφότερα ὑπερέχοντα, σημηῖσιν εἶνεκεν· ἐπεὰν δὲ
σαπῆ, καὶ προσείη ὁ τεταγμένος χρόνος, ἀπικνέεται

ἐς ἑκάστην πόλιν βάρις ἐκ τῆς Προσωπίδος καλευμένης νήσου. ἡ δὲ ἔστι μὲν ἐν τῷ Δέλτα, περίμετρος δὲ αὐτῆς εἰσὶ σχοῖνοι ἐννέα. ἐν ταύτῃ ὁν τῇ Προσωπίδι νήσῳ ἔνεισι μὲν καὶ ἄλλαι πόλιες συχναί· ἐκ τῆς δὲ αἱ βάρις παραγίνονται ἀναιρηθέμεναι τὰ ὄστεα τῶν βοῶν, οὖνομα τῇ πόλι Ατάρβηχις. ἐν δὲ αὐτῷ Αφροδίτης ιὸν ἄγιον ἴδρυται. ἐκ ταύτης τῆς πόλιος πλανέονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας πόλις· ἀνορύζαντες δὲ τὰ ὄστεα, ἀπάγουσι καὶ θάπτουσι ἐς ἓνα χῶρον πάντες. κατὰ ταύτα δὲ τοῖσι βουσὶ καὶ τάλλα κτήνεα θάπτουσι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ περὶ ταῦτα οὕτω σφι νενομοθέτηται. κτείνουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα.

XLII. Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Θηβαίεος ἴδρυνται ιὸν, ἡ νομοῦ τοῦ Θηβαίου εἰσὶ, οὗτοι μέν νυν πάντες ὅτιν ἀπεχόμενοι, αἴγας θύουσι. θεοὺς γάρ δὴ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἄπαντες ὁμοίως Αἰγύπτιοι σέβονται, πλὴν Ἰσιός τε καὶ Ὀσίριος, τὸν δὴ Διύνυσον εἶναι λέγουσι· τούτους δὲ ὁμοίως ἄπαντες σέβονται. ὅσοι δὲ τοῦ Μένδητος ἔκτηνται ιὸν, ἡ νομοῦ τοῦ Μενδησίου εἰσὶ, οὗτοι δὲ αἴγαν ἀπεχόμενοι, ὅις θύουσι. Θηβαῖοι μέν νυν, καὶ ὅσοι διὰ τούτους ὅτιν ἀπέχονται, διὰ τάδε λέγουσι τὸν νόμον τόνδε σφι τεθῆναι. Ἡρακλέα θελῆσαι πάντως ἴδεσθαι τὸν Δία, καὶ τὸν οὐκ ἐθέλειν ὄφθηναι ὑπ' αὐτοῦ. τέλος δὲ, ἐπεί τε λιπαρέειν τὸν Ἡρακλέα, τὸν Δία μηχανήσασθαι, κριὸν ἐκδείραντα προέχεσθαι τε τὴν κεφαλὴν ἀπο-

ταμόντα τοῦ κριοῦ, καὶ ἐνδύντα τὸ νάκος, οὕτω
οἱ ἑωύτὸν ἐπιδέξαι. ἀπὸ τούτου κριοπρόσωπον
τῷγαλμα τοῦ Διὸς ποιεῖσι Αἰγύπτιοι· ἀπὸ δὲ
Αἰγυπτίων, Ἀμμώνιοι, ἔοντες Αἰγυπτίων τε καὶ
Αἰθιόπων ἄποικοι, καὶ φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων
νομίζοντες. δοκέειν δ' ἐμοὶ, καὶ τοῦνομα Ἀμμώνιοι
ἀπὸ τοῦδε σφι τὴν ἐπωνυμίην ἐποίησαντο· Ἀμ-
μοῦν γὰρ Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. τοὺς δὲ
κριοὺς οὐ θύουσι Θηβαῖοι, ἀλλ' εἴσι σφι ἥψι δεῖ
τοῦτο. μῆδὲ δὲ ἡμέρῃ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὄρτῃ τοῦ
Διὸς, κριὸν ἔνα κατεκόψαντες καὶ ἀποδείραντες,
κατὰ τῷγαλτὸν ἐνδύονται τῷγαλμα τοῦ Διός· καὶ
ἔπειτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλέος προσάγουσι πρὸς
αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τύπτονται οἱ περὶ τὸ
ἱρὸν ἄπαντες τὸν κριὸν, καὶ ἔπειτα ἐν ἵρῃ θήκῃ
θάπτουσι αὐτόν.

XLIII. Ἡρακλέος δὲ πέρι τόνδε τὸν λόγον
ηὔσεστα, ὡς εἴη τῶν δυάδεκα θεῶν· τοῦ ἐτέρου δὲ
πέρι Ἡρακλέος, τὸν "Ἐλληνες οἴδωσι, οὐδεμῆ
Αἰγύπτου ἐδυνάσθην ἀκοῦσαι. καὶ μὴν ὅτι γε
οὐ παρ' Ἐλλήνων ἔλαβον τοῦνομα τοῦ Ἡρα-
κλέος Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ Ἐλληνες μᾶλλον παρ'
Αἰγυπτίων, καὶ Ἐλλήνων οὗτοι οἱ θέμενοι τῷ
Ἀμφιτρύωνος γόνῳ οὔνομα Ἡρακλέα, τολλά
μοι καὶ ἄλλα τεκμήριά ἔστι τοῦτο οὕτω ἔχειν,
ἐν δὲ δὴ καὶ τόδε· ὅτι τε τοῦ Ἡρακλέος τούτου
οἱ γονεῖς ἀμφότεροι ἦσαν Ἀμφιτρύων καὶ Ἄλκ-
μάτη γεγονότες τὸ ἀνέκαθεν ἀπ' Αἰγύπτου· καὶ
διότι Αἰγύπτιοι οὔτε Ποσειδέωνος οὔτε Διοσ-

κούρων τὰ οὐνόματά φασι εἰδέναι, οὐδέ σφι θεοὶ οὗτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀποδεδίχασαι. καὶ μὴν εἴ γε παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον οὐνομά τε δαιμονος, τούτων οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα ἔμελλον μυήμην ἔχειν, εἴπερ καὶ τότε ναυτιλίῃσι ἔχρεωντο, καὶ ἡσαν Ἑλλήνων τινὲς ναυτίλοι, ὃς ἐλπομέι τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἱρέει. ὥστε τουτέων ἀν καὶ μᾶλλον τῶν θεῶν τὰ οὐνόματα ἔξεπιστέστο Αἰγύντιοι ἢ τοῦ Ἡρακλέος. ἀλλά τις ἀρχαῖος ἐστι θεὸς Αἰγυπτίοισι Ἡρακλέης· ὃς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεά ἐστι ἐπτακισχίλια καὶ μύρια ἐς Ἀμασιν βασιλεύσαντα, ἐπει τε ἐκ τῶν ὀκτὼ θεῶν οἱ διώδεκα θεοὶ ἐγένοντο, τῶν Ἡρακλέα ἔνα νομίζουσι.

XLIV. Καὶ θέλων δὲ τυύτων πέρι σαφές τι εἰδέναι ἐξ ὧν οἵον τε ἦν, ἐπλευσα καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πυνθανόμενος αὐτόθι εἶναι ἵρὸν Ἡρακλέος ἄγιον· καὶ ἴδον πλουσίως κατεσκευασμένον ἄλλοισι τε πολλοῖσι ἀναθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἡσαν στῆλαι δύο, ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου· ἡ δὲ, σμαράγδου λίθου, λάμποντος τὰς νύκτας μέγαθος. ἐς λόγους δὲ ἐλθὼν τοῖσι ἱρεῦσι τοῦ θεοῦ, εἰρόμην ὁκόσος χρόνος εἴη ἐξ οὐ σφι τὸ ἵρὸν ἰδρυται. εὑρον δὲ οὐδὲ τούτους τοῦσι Ἑλλησι συμφερομένους. ἔφασαν γὰρ ἄμα Τύρῳ οἰκιζομένηρ καὶ τὸ ἵρον τοῦ θεοῦ ἰδρυθῆναι· εἶναι δὲ ἔτεα ἀφ' οὐ Τύρῳ οἰκέουσι, τριηκόσια καὶ δισχίλια. εἴδον δὲ ἐν τῷ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἵρον Ἡρακλέος, ἐπωνυμίην ἔχοντος Θασίου εἶναι. ἀπιεόμην δὲ

καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ εὐρού ἵρὸν Ἡρακλέος ὑπὸ Φοινίκων ἰδρυμένον, οἱ κατ' Εὐρώπης ζήτησεν ἐκπλώσαντες, Θάσον ἔκτισαν· καὶ ταῦτα καὶ πέντε γενεῆσι ἀνδρῶν πρότερά ἔστι ἡ τὸν Ἀμφετρύωνος Ἡρακλέα ἐν τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι. τὰ μὲν νυν ἱστορημένα δηλοῦ σαφέως παλαιὸν θεὸν τὸν Ἡρακλέα ἔοντα. καὶ δοκέουσι δέ μοι οὗτοι ὄρθογατα Ἑλλήνων ποιέειν, οἱ διξά Ἡράκλεια ἰδρυσάμενοι ἔκτηνται· καὶ τῷ μὲν, ὃς ἀθανάτῳ, Ὄλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην, θύουσι· τῷ δ' ἐτέρῳ, ὃς ἥρωι, ἐναγίζουσι.

XLV. Λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀνεπισκέπτως οἱ Ἑλλῆνες εὐήθης δὲ αὐτέων καὶ ὅδε ὁ μῦθος ἔστι, τὸν περὶ τοῦ Ἡρακλέος λέγουσι· ὃς· αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἴγυπτον στέψαντες οἱ Αἴγυπτοι, ὑπὸ πομπῆς ἐξῆγον ὃς θύσοντες τῷ Διὶ· τὸν δὲ, τέως μὲν ἡσυχίην ἔχειν· ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τῷ βωμῷ κατάρχοντο, ἐς ἀλκὴν τραπόμενον, πάντας σφέας καταφονεῦσαι. ἐμοὶ μέν νυν δοκέουσι, ταῦτα λέγοντες, τῆς Αἰγυπτίων φύσιος καὶ τῶν νόμων πάμπαν ἀπείρως ἔχειν οἱ Ἑλλῆνες. τοῖσι γὰρ οὐδὲ κτήνεα ὄσιν θύειν ἔστι, χωρὶς ὑῶν, καὶ ἐρσένων βοῶν καὶ μόσχων, ὅσοι ἂν καθαροὶ ἔωσι, καὶ χηνέων· κῶς ἂν οὗτοι ἀνθρώπους θύοιεν; ἔτι δὲ ἔνα ἔοντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ ἔτι ἄνθρωπον, ὃς δή φασι, κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι; καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα ἡμῖν εἰπούσι, καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ παρὰ τῶν ἥρώων εὐμένεια εἴη.

XLVI. Τὰς δὲ δὴ αἴγας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἶνεκα οὐ θύσσοι Αἰγυπτέων οἱ εἰρημένοι. τὸν Πάντα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται εἶναι οἱ Μενδήσιοι. τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους, προτέρους τῶν δυώδεκα θεῶν φασὶ γενίσθαι. γράφουσι τε δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοις καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς τῷγαλμα, κατάπερ Ἐλληνες, αἰγυπτόρόσωπον καὶ τραγοσκελέα· σῦτι τεταῦταν νομίζοντες εἶναι μιν, ἀλλ' ὅμοιον τοῖς ἄλλοις θεοῖσι. ὅτεν δὲ εἶνεκα τειχῶν γράφουσι αὐτὸν, οὐ μοι ἥδιόν ἔστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντας τοὺς αἴγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἄρσενας τῶν θηλέων. καὶ τούτων οἱ αἰπόλοις τεμὰς μᾶκονται ἔχοντες· ἐκ δὲ τούτων εἰς μάλιστα, ὅστις ἐπεινὶ ἀποθάνῃ, πτένθος μέγα παντὶ τῷ Μενδησίῳ νομῷ τίθεται. καλέεται δὲ ὁ, πε τράγος καὶ ὁ Πάπας Αἰγυπτιστὶ, Μένδης. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ ἐπ' ἐρεῦ τοῦτο τὸ τέφας· γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐξ ἐπίδεξιν ἀνθρώπων ἀπίκετο.

XLVII. Υἱοὶ δὲ Αἰγύπτιοι μαρὸν ἡγητοι· θηρίον εἶναι, καὶ τοῦτο μὲν, ἦν τις ψαύση αὐτῶν παριών ὑὸς, αὐτοῖσι ιματίοισι ἀπ' ὃν ἔβαψε ἐωὕτὸν, βὰς ἐπὶ τὸν ποταμόν· τοῦτο δὲ, οἱ συβῶται, ἔστρες Αἰγύπτιοι ἐγγενέες, ἐς ιρὸν οὐδὲν τὸν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσέρχονται μοῦνοι πάντων. οὐδὲ σφι ἐκδίδοσθαι θυγατέρα οὐδαὶς ὀθέλει, οὐδὲ ἄγεσθαι ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' ἐκδίδονται τε οἱ συβῶται καὶ ἄγονται ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι θεοῖσι

θύειν ὃς οὐ δικαιεῖσθι Αἰγύπτιοι· Σελήνη δὲ καὶ Διονύσῳ μούνοισι, τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ, τοὺς ὃς θύσαντες, πατέονται τῶν κρεῶν. διότι δὲ τοὺς ὃς ἐν μὲν τῷσι ἄλλῃσι ὄρτῷσι ἀπεστυγήκασι, ἐν δὲ ταύτῃ θύουσι, ἔστι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ ὅπ' Αἰγυπτίων λεγόμενος· ἐμοὶ μέντοι ἐπισταμένῳ οὐκ εὐπρεπέστερός ἐστι λέγεσθαι. θυσίη δὲ ἦδε τῶν ὕῶν τῇ Σελήνῃ ποιέεται· ἐπεὰν θύσῃ, τὴν οὐρὴν ἄκρην, καὶ τὸν στλῆνα, καὶ τὸν ἐπίπλοον συνθεὶς ὁμοῦ, κατ' ὃν ἐκάλυψε πάσῃ τοῦ κτήνεος τῇ πιμελῇ τῇ περὶ τὴν μῆδαν γινομένῃ· καὶ ἐπειτα καταγίζει πυρί· τὰ δὲ ἄλλα κρέα συτίονται ἐν τῇ πανσελήνῳ, ἐν τῇ ἀν τὰ ἵρᾳ θύσωσι· ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ οὐκ ἀν ἔτι γευσαίτο. οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὅπ' ἀσθενείης βίου, στατίνας πλάσαντες ὃς, καὶ ὀπτήσαντες ταύτας, θύουσι.

XLVIII. Τῷ δὲ Διονύσῳ, τῆς ὄρτῆς τῇ δορπίῃ, χοῦρον πρὸ τῶν θυρέων σφάξας ἔκαστος, διδοῖ ἀποφέρεσθαι τὸν χοῦρον αὐτῷ τῷ ἀποδομένῳ τῶν συβωτέων. τὴν δὲ ἄλλην ἀνάγουσι ὄρτὴν τῷ Διονύσῳ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν χορῶν κατὰ ταῦτα σχεδὸν πάντα Ἑλλησι· ἀντὶ δὲ φαλλῶν, ἄλλα σφί ἔστι ἔξευρημένα ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαστα, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας γυναικες, νεῦνον τὸ αἰδοῖον, οὐ πολλῷ τέφ ἐλισσον ἐὸν τοῦ ἄλλου σώματος. προηγέεται δὲ αὐλός· αἱ δὲ ἐπονται ἀείδουσαι τὸν Διόνυσον. διότι δὲ μέζουν τε ἔχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινέει μοῦνον τοῦ

σώματος, ὅστι λόγος περὶ αὐτοῦ ἵρὸς λεγόμενος.

XIX. "Ηδη ὡν δοκέει μοι Μελάμπους ὁ Ἀμυθέωνος τῆς θυσίης ταύτης οὐκ εἶναι ἀδαής, ἀλλ' ἐμπειρος. "Ελλησι γὰρ δὴ Μελάμπους ἔστι ὁ ἐξηγησάμενος τοῦ Διονύσου τό τε οὖνομα, καὶ τὴν θυσίην, καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ. ἀτρεκέως μὲν οὐ πάντα συλλαβὼν τὸν λόγον ἔφριε· ἀλλ' οἱ ἐπιγενόμενοι τούτῳ σοφισταὶ μεζόνως ἔξεφριναν. τὸν δ' ὡν φαλλὸν τὸν τῷ Διονύσῳ παμπόμενον Μελάμπους ἔστι ὁ κατηγησάμενος· καὶ ἀπὸ τούτου μαθόντες ποιεῦσι τὰ ποιεῦσιν "Ελληνες. ἐγὼ μέν νύν φημι Μελάμποδα γενόμενον ἄνδρα σοφὸν, μαντικήν τε ἐώὕτῳ συστῆσαι, καὶ πυθόμενον ἀπ' Αἰγύπτου, ἀλλα τε πολλὰ ἐσηγήσασθαι "Ελλησι, καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὀλίγα αὐτῶν παραλλάξαντα. οὐ γὰρ δὴ συμπεσέειν γε φήσω τὰ τε ἐν Αἰγύπτῳ ποιεύμενα τῷ θεῷ, καὶ τὰ ἐν τοῖσι "Ελλησι. ὁμότροπα γὰρ ἂν ἦν τοῖσι "Ελλησι, καὶ οὐ νεωστὶ ἐσαγμένα. οὐ μὴν οὐδὲ φήσω ὅκως Αἰγύπτιοι παρ' Ἑλλήνων ἐλάβον ἦ τούτο, ἢ ἄλλο κου τι νόμαιον. πυθόσθαι δέ μοι δοκέει μάλιστα Μελάμπους τὰ περὶ τὸν Διόνυσον παρὰ Κάδμου τε τοῦ Τυρίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ἀπικομένων ἐς τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην χώρην.

I. Σχεδὸν δὲ καὶ πάντα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν. ἐξ Αἰγύπτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων ἥκει, πυνθανόμενος οὗτοι

εύρισκω εόν. δοκέω δ' ὃν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπίχθαι. ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέωνος, καὶ Διοσκούρων, ὡς καὶ πρότερον μοι ταῦτα εἴρηται, καὶ "Ηρῆς, καὶ Ἰστίης, καὶ Θέμιος, καὶ Χαρίτων, καὶ Νηρηΐδων, τῶν ἄλλων θεῶν Αἰγυπτίοις αἱέι κοτε τὰ οὐνόματά ἔστι ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὴ τὰ λέγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι. τῶν δὲ οὐ φασι θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα, οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ἕπτὸ Πελασγῶν ὄνομασθηναι, πλὴν Ποσειδέωνος· τοῦτον δὲ τὸν θεὸν παρὰ Λιβύων ἐπόθεντε. οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδέωνος οὔνομα ἔκτηνται, εἴ μὴ Λίβυες· καὶ τιμέωσι τὸν θεὸν τοῦτον αἱέι. νομίζουσι δ' ὃν Αἰγύπτιοι οὐδὲ ἥρωσι οὐδέν.

II. Ταῦτα μέν νυν, καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις τὰ ἔγκυ φράσω, "Ελληνες ἀπ' Αἰγυπτίων νενομίκασι. τοῦ δὲ Ἐρμέω τὰ ἀγάλματα ὄρθα ἔχειν τὰ εἰδαῖα ταιεῦντες, οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι, ἀλλ' ἐπὸ Πελασγῶν, πρῶτοι μὲν Ελλήνων ἀπάντων 'Αθηναῖων παραλαβόντες, παρὰ δὲ τούτων φ' ἄλλοι. 'Αθηναίοισι γὰρ ἥδη τηνικαῦτα ἐς "Ελληνας τελέουσι Πελασγοὶ σύνοικοι ἐγένοντε ἐν τῇ χώρῃ· ὅθεν περ καὶ "Ελληνες ἥρξαντο νομισθῆναι. ὅστις δὲ τὰ Καβείρων ὄργια μεμύηται, τὰ Σαμοθρῆϊκες ἐπιτελέουσι παραλαβόντες παρὰ Πελασγῶν, οὗτος ὡνὴρ οἶδε τὸ λέγω. τὴν γὰρ Σαμοθρῆϊκην Θύκεον πρότερον Πελασγοὶ οὗτοι, τοί περ 'Αθηναίοισι σύνοικοι ἐγένοντο, καὶ παρὰ τούτων Σαμοθρῆϊκες τὰ ὄργια παραλαμβάνουσι. ὄρθα ὃν ἔχειν τὰ

αἰδρία τάγαλματα τοῦ Ἐρμέω, Ἀθηναῖοι πρῶτοι Ἑλλήνων παρὰ Πελασγῶν μαθόντες, ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Πελασγοὶ ιρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλεξαν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθρακῇ μυστηρίοισι δεδήλωται.

LII. Ἐθνον δὲ πάντα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπευχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἴδα ἀκούσας· ἐπωνυμίην δ' οὐδὲ οὐνοματοῦ ἐποιεῦντο οὐδενὶ αὐτέων· οὐ γὰρ ἀκηκόεσάν κω. θεοὺς δὲ προσωνύμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας ιομάς εἶχον· ἐπειτεν δὲ χρόνου πολλοῦ διεξελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπικόμενα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῷ ἐπύθοντο· καὶ μετὰ χρόνου ἐχρηστηριάζουντο περὶ τῶν οὐνομάτων ἐν Δωδώνῃ. τὸ γὰρ δὴ μαντήιον τοῦτο γενόμισται ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἑλλησι χρηστηρίων εἶναι· καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτον μοῦνον. ἐπεὶ ὅντες ἐχρηστηριάζουντο ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοὶ, εἰ ἀνέλωσται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἤκουντα, ἀνεῖλε τὸ μαντήιον χρᾶσθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τοῦ χρόνου ἔθνον, ταῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. παρὰ δὲ Πελασγῶν Ἑλληνες ἔξεδέξαντο ὕστερον.

LIII. Ἔρθεν δὲ ἐγένετο ἔκαστος τῶν θεῶν, εἴτε δ' ἡσὶ ήσαν πάντες, ὁκοῖοι τέ τινες τὰ εἴδεα, οὐκ ἡπιστέατο μέχρι οὐ πρώην τε καὶ χθὲς, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ἡσίοδον γὰρ καὶ Ὄμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἐτεσι δακέω μεν πρεσβυτέρους γενέσθαι,

καὶ οὐ πλέοσι. οὗτοι δέ εἰσι οἱ παιήσαντες θεογονίην Ἑλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωρυχίας δόντες, καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἴδεα αὐτῶν σημύναντες. οἱ δὲ πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, ἐμοὶ γε δοκέειν, ἐγένουντο τούτων. καὶ τὰ μὲν πρῶτα αἱ Δωδωνίδες ἱρῆαι λέγουσαι τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἑς Ἡσίοδον τε καὶ Ὁμηρον ἔχοντα, ἐγὼ λέγω.

LIV. Χρηστηρίων δὲ πέρι τοῦ τε ἐν Ἑλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ, τόνδε Αἰγύπτιοι λόγοι λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱρέες τοῦ Θηβαϊέος Διὸς, δύο γυναικεῖς ἱρῆαις ἐκ Θηβέων ἐξαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων καὶ τὴν μὲν αὐτέων πυθέσθαι ἑς Λιβύην πρηθεῖσαν, τὴν δὲ ἑς τοὺς Ἑλληνας. ταῦτας δὲ τὰς γυναικας εἶναι τὰς ἰδρυσαμένας τὰ μαντήια πρώτας ἐν τοῖσι εἰρημένοισι ἔθνεσι. εἰρομένου δέ μεν ὄκοθεν οὕτω ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγουσι, ἔφασαν πρὸς ταῦτα ζῆτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν τουτέων· καὶ ἀνευρεῖν μέν σφεας οὐ δυνατοὶ γενέσθαι πυθέσθαι δὲ ὕστερον ταῦτα περὶ αὐτέων τάπερ δὴ ἔλεγον.

LV. Ταῦτα μέν νυν τῶν ἐν Θήβῃσι ἱρέων ἥκουνον. τάδε δὲ Δωδωναίων φασὶ αἱ προμάντιες, δύο πελειάδας μελαινας ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυπτίων ἀναπταμένας, τὴν μὲν αὐτέων ἑς Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ σφέας ἀπικέσθαι. ιζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγὸν, αὐδάξασθαι φωνῇ ἀνθρωπηῖ, ὡς χρεὼν εἴη μαντήιον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι. καὶ

αὐτοὺς ὑπολαβεῖν θεῖον ἔναι τὸ ἐπαγγελλόμενον αὐτῶι, καὶ σφεας ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τοὺς Λέβιας οἰχομένην πελειάδα, λέγουσι Ἀμυνινος χρηστήριον κελεῦσαι τοὺς Λέβιας ποιέειν· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διός. Δωδωνιών δὲ αἱ ἱρῆαι, τῶν τῇ πρεσβυτύῃ οὖνομα ἡνὶ Προμένεια, τῇ δὲ μετὰ αὐτὴν, Τιμαρέτη, τῇ δὲ νεωτάρῃ, Νικάνδρη, ἐλεγον ταῦτα. συνωμολόγεον δέ σφι καὶ οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ ἱρόν.

LVI. Ἐγὼ δ' ἔχω περὶ αὐτέων γνώμην τήνδε· εἰ. ἀληθέως οἱ Φοίνικες ἔξῆγαγον τὰς ἱρὰς γυναικας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδοντο, δοκέει ἐμοὶ ή γυνὴ αὗτη τῆς υῦν Ἑλλάδος, πρότερον δὲ Πελασγίτις καλευμένης τῆς αὐτῆς ταύτης, πρηθῆναι ἐς Θεσπιωτούς. ἔπειτα δουλεύουσα αὐτόθι, ιδρύσασθαι ὑπὸ φηγῶ πεφυκυτῷ Διὸς ἱρόν· ὕσπερ ήν οἰκὸς ἀμφιπολεύουσαν ἐν Θήβησι ἱρὸν Διὸς, ἐνθα ἀπίκετο, ἐνθαῦτα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου, χρηστήριον κατηγήσατο, ἔπει τε συνέλαβε τὴν Ἑλλάδα γλωσσαν. φάναι δὲ οἱ ἀδελφεῖν ἐν Λιβύῃ πεπρῆσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν Φοίνικων, ὑπὸν καὶ αὐτὴ ἐπρήθη.

LVII. Πελειάδες δέ μοι δοκέουσι κληθῆναι πρὸς Δωδωναίων ἐπὶ τοῦδε αἱ γυναικες, διότι βάρβαροι ήσαν· ἐδόκεον δέ σφι ὅμοια ὄρνισι φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον τὴν πελειάδα ἀνθρωπηῖ φωνῇ αὐδάξασθαι λέγουσι, ἔπει τε τὰ συνετά σφι ηὔδια ή γυνή. ἔως δὲ ἐβαρβάριζε, ἐδόκεε σφι ὄρνιθος

τρόπον φθέγγεσθαι. ἐπεὶ τέψι τρόπῳ ἀν πελαιάς γε ἀνθρωπηῖη φωνῇ φθέγξαιτο; μέλαιναν δὲ λένγοντες εἶναι τὴν πελαιάδα, σημαίνουσι ὅτι Αἰγυπτίη ἡ γυνὴ ἦν.

LVIII. Ἡ δὲ μαντηή ἡ τε ἐν Θήβαις τῆσι Αἴγυπτίσι καὶ ἐν Δωδώνῃ, παραπλήσιαι ἀλλήλῃσι τυγχάνουσι ἔοῦσαι. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἱρῶν ἡ μαντικὴ ἀπ' Αἴγυπτου ἀπιγμένη παντρύνες δὲ ἄρα καὶ πομπὰς καὶ προσαγωγὰς πρῶται ἀνθρώπων Αἴγυπτοι εἰσι οἱ ποιησάμενοι· καὶ παρὰ τούτων "Ελληνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δέ μοι τούτου, τόδε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολλοῦ τευ χρόνου ποιεύμεναι· αἱ δὲ 'Ελληνικαὶ νεωστὶ ἐποίησαν.

LIX. Πανηγυρίζουσι δὲ Αἴγυπτοι οὐκ ἄπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, πανηγύρις δὲ συχνάς. μάλιστα μὲν καὶ προθυμότατα ἐς Βούβαστιν πόλιν, τῷ Ἀρτεμίδῃ δεύτερα ἐς Βούσιριν πόλιν τῷ Ἰσι· ἐν ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλι ἔστι μέγιστον Ἰσιος ἴρον. ἴδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς Αἴγυπτου ἐν μέσῳ τῷ Δέλτᾳ, Ἰσις δὲ ἔστι κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν Δαρμίτηρ. τρίτα δὲ ἐς Σάιν πόλιν τῷ Ἀθηναίρ πανηγυρίζουσι· τέταρτα δὲ, ἐς Ἡλιούπολιν τῷ Ἡλίῳ πέμπτα δὲ, ἐς Βουτοῦν πόλιν τῇ Λητοῖ· ἕκτα δὲ, ἐς Πάπρημν πόλιν τῷ Ἀρεῖ.

LX. Ἐς μέν νυν Βούβαστιν πόλιν ἐπεὰν κομίζωνται, ποιεῦσι τοιάδε. πλέουσί τε γάρ δὴ ἄμα ἄνθρες γυναιξὶ, καὶ πολλόν τι πλῆθος ἐκατέρων ἐν ἑκάστῃ βάρι. αἱ μὲν τινες τῶν γυναικῶν κρό-

ταλα ἔχουσαι, κροταλίζουσι· οἱ δὲ αὐλέουσι κατὰ πάντα τὸν πλόον· αἱ δὲ λοιπαὶ γυναικες καὶ ἄνδρες ἀείδουσι, καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. ἐπεὰν δὲ πλέοντες κατά τινα πόλιν ἄλλην γένωνται, ἐγχρίμφαντες τὴν βάριν τῷ γῇ, ποιεῦσι τοιάδε. αἱ μὲν τινες τῶν γυναικῶν ποιεῦσι τάπερ εἴρηκα· αἱ δὲ τωθάζουσι, βοῶσαι τὰς ἐν τῷ πόλει ταύτῃ γυναικας· αἱ δὲ ὑρχέονται· αἱ δὲ ἀνασύρονται ἀποτάμεναι. ταῦτα παρὰ πᾶσαν πόλιν παραποταμίην ποιεῦσι. ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὴν Βεύθηστιν, ὄρτάζουσι, μεγάλας ἀνάγοντες θυσίας· καὶ οἵνος ἀμπέλινος ἀναισιμοῦται πλέον ἐν τῷ ὄρτῷ ταύτῃ ἡ ἐν τῷ ἄπαντι ἐνιαυτῷ τῷ ἐπιλοίτῳ. συμφοιτέωσι δὲ ὅ, τι ἀνήρ καὶ γυνή ἔστι, πλὴν παιδίων, καὶ ἐς ἐβδομήκοντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι. ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ποιέεται.

LXI. Ἐν δὲ Βουσίρι πόλι ὡς ἀνάγονται τῷ Ἱσι τὴν ὄρτὴν, εἴρηται πρότερόν μοι. τύπτονται μὲν γὰρ δὴ μετὰ τὴν θυσίην πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλαὶ ἀνθρώπων. τὸν δὲ τύπτονται, οὐ μοι ὅσιόν ἔστι λέγειν. ὅσοι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες, οὗτοι δὲ τοσούτῳ ἔτι πλέω ποιεῦσι τούτων, ὅσῳ καὶ τὰ μέτωπα κόπτονται μαχαίρῃσι· καὶ τούτῳ εἰσὶ δῆλοι ὅτε εἰσὶ ξεῖνοι καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι.

LXII. Ἐς Σάΐν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθέωσι τῷσι θυσίρσι ἐν τινι νυκτὶ, λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια· περὶ τὰ δώματα κύκλῳ. τὰ δὲ

λύχνα ἔστι εἰμβάφια ἐμπλεα ἀλὸς καὶ ἑλαίου. ἐπικολῆς δὲ ἔπεστι αὐτὸ τὸ ἡλλύχιον. καὶ τοῦτο καίεται πανύχιον· καὶ τῷ ὄρτῃ οὔνομα κέεται λυχνοκαῖη. οἱ δὲ ἀν μὴ ἐλθωσι τῶν Αἴγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίας, καίουσι καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα. καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάï μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον. ὅτεν δὲ ἔνεκα φῶς ἐλαχεῖ καὶ τιμὴν ἡ νὺξ αὗτη, ἔστι ιρὸς περὶ αὐτοῦ λόγος λεγόμενος.

LXIII. Ἐς δὲ Ἡλίου πόλιν καὶ Βοητοῦν θυσίας μούνας ἐπιτελέουσι φοιτέοντες. ἐν δὲ Παπρήμ θυσίας μὲν καὶ ιρὰ, κατάπερ καὶ τῷ ἄλλῳ, ποιεῖσι. εὐ τ' ἀν δὲ γίνηται καταφερῆς ὁ ἥλιος, ὀλέγος μὲν τινες τῶν ιρέων περὶ τὸ ἄγαλμα πεπονέαται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτέων, ξύλων κορύνας ἔχοντες, ἐστᾶσι τοῦ ιροῦ ἐν τῇ ἐσόδῳ. ἄλλοι δὲ εὐχωλὰς ἐπιτελέοντες πλεῦνες χιλίων ἀνδρῶν, ἔκαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὰ ἔτερα ἄλλεις ἐστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἐδὼν ἐν νηφὶ μικρῷ ξυλίνῳ κατακεχρυσωμένῳ, προεκκομίζουσι τῷ προτεραίῳ ἐς ἄλλο οἰκημα ιρόν. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἵ περὶ τῶγαλμα λελειμμένοι, ἔλκουσι τετράκυκλον ἄμαξαν, ἄγουσται τὸν ηγόν τε καὶ τὸ ἐν τῷ νηφὶ ἐνεὸν ἄγαλμα. οἱ δὲ οὐκ ἔωσι ἐν τοῖσι προπυλαίοισι ἐστεῶτες ἐσιέναι. οἱ δὲ εὐχωλιμαῖοι, τιμωρέοντες τῷ θεῷ; παίουσι αὐτοὺς ἀλεξόμενοι. ἐνθεῦτα μάχη ξύλοισι καρτερὴ γίνεται· κεφαλάς τε συναράσσονται, καὶ, ὡς ἐγώ δοκέω, πολλοὶ

καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῶν τρωμάτων· οὐ μέντοι
οἱ γε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀποθνήσκειν οὐδένα.

LXIV. Τὴν δὲ πανήγυριν ταύτην ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ἐπιχώριοι. οἰκέειν ἐν τῷ ἵψῳ τούτῳ
τοῦ Ἀρεος τὴν μητέρα· καὶ τὸν Ἀρεα ἀπό-
τροφον γενόμενον, ἐλθεῖν ἔξανδρώμενον, ἐθέλοντα
τῷ μητρὶ συμμίξαι· καὶ τοὺς προπόλους τῆς
μητρὸς, οἵα οὐκ ὀπωπότας αὐτὸν πρότερον, οὐ
περιορᾶν παριέναι, ἀλλ' ἀπερύκειν· τὸν δ' ἐξ
ἄλλης πόλιος ἀγαγόμενον ἀνθρώπους, τούς τε
προπόλους τρηχέως περισπεῖν, καὶ ἐσελθεῖν παρὰ
τῷ μητέρᾳ. ἀπὸ τούτου τῷ Ἀρεὶ ταύγην τὴν
πληγὴν ἐν τῷ ὄρτῃ νευρομικέναι φασί. καὶ τὸ μὴ
μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἴροῖσι, μηδὲ ἀλούτους ἀπὸ
γυναικῶν ἐς ἵρα ἐσιέναι, οὗτοί εἰσι οἱ πρῶτοι
θρησκεύσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχεδὸν πάντες
ἀνθρώποι, πλὴν Αἴγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, μίσ-
γονται ἐν ἴροῖσι· καὶ ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστάμενοι,
ἄλοντοι ἐσφρονται ἐς ἴρον, νομίζοντες ἀνθρώ-
πους εἶναι κατάπερ τὰ ἄλλα κτήνεα. καὶ γὰρ τὰ
ἄλλα κτήνεα ὄρφαν καὶ ὄρνιθων γένεα ὄχευσόμενα
ἐν τε τοῖσι υηοῖσι τῶν θεῶν καὶ ἐν τοῖσι τεμένεσι.
εἰ ὡν ἦν τῷ θεῷ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἀν οὐδὲ τὰ
κτήνεα ποιέειν. οὗτοι μέν νυν τοιαῦτα ἐπιλέγοντες
ποιῶσι, ἐμοί γε οὐκ ἀρεστά.

LXV. Αἴγυπτοι δὲ θρησκεύονται περισσῶς τά
τα ἄλλα περὶ τὰ ἵρα, καὶ δὴ καὶ τάδε. ἐοῦσα δὲ
Αἴγυπτος ὅμοιρος τῇ Λιβύῃ, οὐ μάλα θηριώδης
ἔστι. τὰ δὲ ἔοντα σφι, ἀπαντα ἵρα νειρόμισται·

καὶ τὰ μὲν, σύντροφα αὐτοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι· τὰ δὲ, οὐ. τῶν δὲ εἰνεκεν ἀνεῖται τὰ ἵρα, εἰ λέγοιμι, καταβαίην ἀν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θεῖα πρῆγματα, τὰ ἔγῳ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι. τὰ δὲ καὶ εἰρηκα αὐτῶν ἐπιψαύσας, ἀναγκαὶ καταλαμβανόμενος εἶπον. νόμος δέ ἐστι περὶ τῶν θηρίων ὃδε ἔχων. μελεδωνοὶ ἀποδεδέχαται τῆς τροφῆς χωρὶς ἑκάστων, καὶ ἔρσενες καὶ θῆλεαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδέκεται τὴν τιμήν. οἱ δὲ ἐν τῷσι πόλισι ἔκαστοι εὐχὰς τάσδε σφι ἀποτελέοντι εὐχόμενοι τῷ θεῷ τοῦ ἀν τὸ θηρίον, ξυροῦντες τῶν παιδίων ἡ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν, ἡ τὸ ἥμισυ, ἡ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἵστασι σταθμῷ πρὸς ἀργύριον τὰς τρίχας· τὸ δὲ ἀν ἐλκύσῃ, τοῦτο τῇ μελεδωνῷ τῶν θηρίων δίδοι. ἡ δὲ ἀντ' αὐτοῦ τάμνουσα ἰχθῦς, παρέχει βορὴν τοῖσι θηρίοισι. τροφὴ μὲν δὴ αὐτοῖσι τοιαύτη ἀποδέδεκται. τὸ δὲ ἀν τις τῶν θηρίων τούτων ἀποκτείνῃ, ἦν μὲν ἐκὼν, θάνατος ἡ ζημί· ἦν δὲ ἀέκων, ἀποτίνει ζημίην τὴν ἀν οἱ ἵρεες τάξωνται. ὃς δὲ ἀν ἴβιν ἡ Ἱρηκα ἀποκτείνῃ, ἦν τε ἐκὼν, ἦν τε ἀέκων, τεθνάναι ἀνάγκη.

LXVI. Πολλῶν δὲ ἔοντων ὄμοτρόφων τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλῷ ἀν ἔτι πλέω ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελάμβανε τοὺς αἰελούρους τοιάδε. ἐπεὰν τέκωσι αἱ θῆλεαι, οὐκέτι φοιτέουσι παρὰ τοὺς ἔρσενας· οἱ δὲ, διζήμενοι μίσγεσθαι αὐτῷσι, οὐκ ἔχουσι. πρὸς ὅν ταῦτα σοφίζονται τάδε· ἀρπάζοντες ἀπὸ τῶν θηλέων καὶ ὑπαιρεόμενοι τὰ τέκνα,

κτείνουσι· κτείναντες μέντοι, οὐ πατέονται. αἱ δὲ, στερισκόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἐπιδυμέονται, οὕτω δὴ ἀπικνέονται πιρὰ τοὺς ἔρστας. φελότεκνον δὲ τὸ θηρίον. πυρκαῖς δὲ γενομένης, θεῖα πρήγματα καταλαμβάνει τοὺς αἰελούρους· οἱ μὲν γάρ Αἰγύπτιοι διαστάντες φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰελούρων, ἀμελήσαντες σβεννύναι τὸ καιόμενον· οἱ δὲ αἴλουροι, διαδέοντες καὶ ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους, ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. ταῦτα δὲ γινόμενα, πένθεα μογάλα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει. ἐν ὅτεοισι δ' ὁν οἰκίοισι αἴλουρος ἀποθάνῃ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέονται τὰς ὄφρους μαύνας· παρ' ὅτεοισι δ' ἀν κύνων, πᾶν τὸ σῶμα· καὶ τὴν κεφαλήν.

LXVII. Ἀπάγονται δὲ οἱ αἴλουροι ἀποθανόντες ἐς ίρὰς στέγας, ἐνθα θάπτονται ταριχεύθεντες ἐν Βουβάστι πόλι· τὰς δὲ κύνας ἐν τῇ ἑαūτῶν ἔκαστοι πόλι θάπτουσι ἐν ίρρσι θήσαρι· ὡς δ' αὐτῶς τῆσι κυσὶ οἱ ἰχνευταὶ θάπτονται. τὰς δὲ μυγαλὰς καὶ τοὺς ίρηκας ἀπάγονται ἐς Βουτοῦν πόλιν· τὰς δὲ ἴβις ἐς Ἐριθέω πόλιν. τὰς δὲ ἄρκτους ἐούσας σπανίας, καὶ τοὺς λύκους, οὓς πολλῷ τέῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζουσι, αὐτοῦ θάπτουσι τῇ ἀν εὑρεθέωσι κείμενοι.

LXVIII. Τῶν δὲ κροκοδείλων φύσις, ἔστι τοιίδε. τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας τέσσερας ἐσθίει οὐδέν· ἐν δὲ τετράπον, χερσαῖον καὶ λιμναῖον ἔστι· τίκτει μὲν γάρ ὡὰ ἐν γῇ, καὶ ἐκλέπει· καὶ τὸ

πελλὸν τῆς ἡμέρης διατρίβεται ἐν τῷ ζηρῷ, τοῦτο
δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῷ ποταμῷ· θερμότερον γάρ
δή ἔστι τὸ ὑδωρ τῆς τε αἰθρίης καὶ τῆς δρόσου.
πάντων δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν θυητῶν, τοῦτο ἔξ
ἐλαχίστου μέγιστον γίνεται. τὰ μὲν γὰρ ὡς,
χηνέων σὺν πολλῷ μέζονα τίκτεται· καὶ ὁ νεοσσὸς
κατὰ λόγον τοῦ ὡς γίνεται· αὐξανόμενος δὲ,
γίνεται καὶ ἐς ἐπτακαίδεκα πήχεας, καὶ μέζων ἔτι.
ἔχει δὲ ὁ φθαλμὸς μὲν ύπος, ὁδόντας δὲ μεγάλους
καὶ χαυλιώδοντας, κατὰ λόγον τοῦ σώματος.
γλῶσσαν δὲ μοῦνον θηρίων οὐκ ἔφυσε. οὐδὲ τὴν
κάτω κινέει γνάθον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο μοῦνον
θηρίων τὴν ἄνω γνάθον προσάγει τῇ κάτῳ. ἔχει
δὲ καὶ ὄνυχας καρτεροὺς, καὶ δέρμα λεπιδωτὸν
ἄρρηκτον ἐπὶ τοῦ υάτου. τυφλὸν δὲ ἐν ὑδατί,
ἐν δὲ τῇ αἰθρίῃ ὀξυδερκέστατον. ἄτε δὴ ὡν ἐν
ὑδατὶ δίαιταν ποιεύμενον, τὸ στόμα ἐνδοθεν φορέει
πάν μεστὸν βδελλέων. τὰ μὲν δὴ ἀλλα ὄρνεα καὶ
θηρία φεύγει μιν· ὁ δὲ τροχῖλος εἰρηναῖόν οἱ
ἔστι, ἄτε ὡφελεομένῳ πρὸς αὐτοῦ· ἐπεὰν γὰρ ἐς
τὴν γῆν ἐκβῆ ἐκ τοῦ ὑδατος ὁ κροκόδειλος, καὶ
ἔπειτα χάνῃ (έώθεε γὰρ τοῦτο ὡς ἐπίπαν ποιέειν
πρὸς τὸν ζέφυρον), ἐνθαῦτα ὁ τροχῖλος ἐσδύνων
ἐς τὸ στόμα αὐτοῦ, καταπίνει τὰς βδέλλας·
ὁ δὲ, ὡφελεύμενος ἥδεται, καὶ οὐδὲν σίνεται τὸν
τροχῖλον.

LXIX. Τοῖσι μὲν δὴ τῶν Αἰγυπτίων ἵροι εἰσὶ¹
οἱ κροκόδειλοι, τοῖσι δὲ οὐ, ἀλλ' ἄτε πολεμίους
περιέπουσι. οἱ δὲ περὶ τε Θήβας καὶ τὴν Μοίριος

λίμνην οίκεοντες, καὶ κάρτα ἡγηνται αὐτοὺς εἶναι
ιρούς. ἐκ πάντων δὲ ἔνα ἑκάτεροι τρέφουσι κρο-
κόδειλον, δεδιδαγμένον εἶναι χειροθήεα· ἀρτή-
ματά τε λίθινα χυτὰ καὶ χρύσεα ἐς τὰ ὡτα
ἐνθέντες, καὶ ἀμφιδέας περὶ τοὺς ἐμπροσθίους
πόδας, καὶ σιτία ἀπότακτα διδόντες καὶ ἴρηα,
καὶ περιέποντες ὡς κάλλιστα ζῶντας· ἀποθα-
νόντας δὲ ταριχεύοντες, θάπτουσι ἐν ἵρῃσι θήκησι.
οἱ δὲ περὶ Ἐλεφαντίνην πόλιν οίκεοντες, καὶ ἐσ-
θίουσι αὐτοὺς, οὐκ ἡγεόμενοι ιροὺς εἶναι. καλέον-
ται δὲ οὐ κροκόδειλοι, ἀλλὰ χάμψαι. κροκοδείλους
δὲ Ἰωνες ὠνόμασαν, εἰκάζοντες πάτῶν τὰ εἴδεα
τοῖσι παρὰ σφίσι γινομένοισι κροκοδείλοισι τοῖσι
ἐν τῇσι αἵμασιῆσι.

LXX. Ἀγραι δέ σφεων πολλαὶ κατεστέασι, καὶ
παντοῖαι· ἡ δὲ ὡν ἐμοίγε δυκέει ἀξιωτάτη ἀπη-
γήσιος εἶναι, ταύτην γράφω. ἐπεὰν νῶτον ὑὸς
δελεάσῃ περὶ ἄγκιστρου, μετίει ἐς μέσον τὸν ποτα-
μόν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων
δέλφακα ζωὴν, ταύτην τύπτει. ἐπακούσας δὲ τῆς
φωνῆς ὁ κροκόδειλος, ἵεται κατὰ τὴν φωνήν· ἐν-
τυχὼν δὲ τῷ νώτῳ, καταπίνει· οἱ δὲ, ἐλκουσι. ἐπεὰν
δὲ ἔξελκυσθῇ ἐς γῆν, πρῶτον ἀπάντων ὁ θηρευτὴς
πηλῷ κατ’ ὡν ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς.
τοῦτο δὲ ποιήσας, κάρτα εὐπετέως τὰ λοιπὰ χει-
ροῦται· μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, σὺν πόνῳ.

LXXI. Οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποτάμοι νομῷ μὲν τῷ
Παπρημίτῃ ιροί εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Λίγυπτίοισι
οὐκ ιροί. φύσιν δὲ παρέχονται ἰδέης τοιήνδε·

τετράποντον ἔστι, δίχηλον, ὅπλαι βοὸς, σιμὸν,
λοφιὴν ἔχον ἵππου, χαυλιόδοντας φαῖνον, οὐρὴν
ἵππου καὶ φωνήν· μέγαθος, ὅσον τε βοῦς ὁ
μέγιστος· τὸ δέρμα δ' αὐτοῦ οὗτω δῆ τι παχύ
ἔστι, ὥστε αὖν γενομένου, ξυστὰ ποιέσθαι ἀκόντια
ἕξ αὐτοῦ.

LXXII. Γίνονται δὲ καὶ ἐνύδριες ἐν τῷ ποταμῷ,
τὰς ἵρας ἡγηνται εἶναι. νομίζουσι δὲ καὶ πάντων
ἰχθύων τὸν καλεύμενον λεπιδωτὸν, ἵρὸν εἶναι,
καὶ τὴν ἔγχελυν. ἵρους δὲ τούτους εἶναι τοῦ
Νείλου φασί· καὶ τῶν ὄρνιθων τοὺς χηναλώ-
πεκας.

LXXIII. "Εστι δὲ καὶ ἄλλος ὄρνις ἵρος, τῷ
οὐνομα φοῖνιξ. ἔγὼ μέν μιν οὐκ εἶδον, εἴ μη ὅσον
γραφῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφοιτᾶ σφι,
δι' ἑτέων, ὡς Ἡλιουπολῖται λέγουσι, πεντακοσίων.
φοιτᾷν δὲ τότε φασὶ, ἐπεάν οἱ ἀποθύνῃ ὁ πατέρω.
ἔστι δὲ, εἴ τῷ γραφῇ παρόμοιος, τοσόσδε καὶ
τοιόσδε· τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν,
τὰ δὲ, ἐρυθρά· ἐς τὰ μάλιστα αἰετῷ περιήγησιν
ὅμοιότατος, καὶ τὸ μέγαθος. τοῦτον δὲ λέγουσι
μηχανᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες·
ἔξ Ἀραβίης ὄρμεώμενον, ἐς τὸ ἵρὸν τοῦ Ἡλίου
κομίζειν τὸν πατέρα, ἐν σμύρνῃ ἐμπλάσσοντα, καὶ
θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἵρῳ. κομίζειν δὲ οὕτω·
πρῶτον, τῆς σμύρνης ὡὸν πλάσσειν ὅσον τε δυνα-
τός ἔστι φέρειν· μετὰ δὲ, πειρᾶσθαι αὐτὸν φορέοντα·
ἐπεάν δὲ ἀποπειρηθῇ, οὗτω δὴ κολψάντα τὸ ὡὸν,
τὸν πατέρα ἐς αὐτὸν ἐντιθέναι· σμύρνῃ δὲ ἄλλῃ

ἐμπλάσσειν τοῦτο; καθότι τοῦ ὡοῦ ἐγκοιλήνας
ἐνέθηκε τὸν πατέρα· ἐσκεψίενου δὲ τοῦ πατρὸς,
γίνεσθαι τῷτὸ βάρος· ἐμπλάσαντα δὲ, κομίζειν
μν ἐπ' Αἰγύπτου ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἴρον. ταῦτα
μὲν τοῦτο τὸν ὅρνιν λέγουσι ποιέειν.

LXXIV. Εἰσὶ δὲ περὶ Θήβας ἵροι ὄφιες, ἀν-
θρώπων οὐδαμῶς δηλήμονες· οἱ μεγάθει ἔοντες
μικροί, δύο κέρεα φορέοντι, πεφυκότα ἐξ ἄκρης
τῆς κεφαλῆς. τοὺς ἀποθανόντας θάπτουσι ἐν τῷ
ἴρῳ τοῦ Διός· τούτου γάρ σφεας τοῦ θεοῦ φασὶ^{εἶναι} ἴρούς.

LXXV. Ἐστι δὲ χῶρος τῆς Ἀραβίης κατὰ
Βουτοῦν πόλιν μάλιστά κη κείμενος· καὶ ἐς τοῦτο
τὸ χωρίον ἥλθον πυνθανόμενος περὶ τῶν πτερωτῶν
ὄφιών. ἀπικόμενος δὲ, εἶδον ὄστέα ὄφιών, καὶ
ἄκανθας. πλήθει μὲν ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι· σωροὶ
δὲ ἥσαν ἀκανθέων καὶ μεγάλοι, καὶ ὑποδεέστεροι,
καὶ ἐλάσσονες ἔτι τούτων· πολλοὶ δὲ ἥσαν οὗτοι.
Ἐστι δὲ ὁ χῶρος οὗτος, ἐν τῷ αἱ ἀκανθαὶ κατα-
κεχύναται, τοιόσδε τις· ἐσβολὴ ἐξ οὐρέων στεινῶν
ἐς πεδίον μέγα· τὸ δὲ πεδίον τοῦτο συνάπτει τῷ
Αἰγυπτίῳ πεδίῳ. λόγος δέ ἐστι, ἂμα τῷ ἕαρι
πτερωτοὺς ὄφις ἐκ τῆς Ἀραβίης πέτεσθαι ἐπ' Αἰ-
γύπτου· τὰς δὲ ἵβις τὰς ὅρνιθας ἀπαντώσας ἐς
τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρης, οὐ παριέναι
τοὺς ὄφις, ἀλλὰ κατακτείνειν. καὶ τὴν ἵβιν διὰ
τοῦτο τὸ ἔργον τετιμῆσθαι λέγουσι Ἀράβιοι
μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίων· ὅμολογέουσι δὲ καὶ
Αἰγύπτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὅρνιθας ταύτας.

LXXVI. Εἴδος δὲ τῆς μὲν ἴβιος τόδε[·] μέλαμνα δεινῶς πᾶσα, σκέλεα δὲ φορέει γεράκου, πρόσωπον δὲ ἐς ταμάλιστα ἐπίγυρυπον, μέγαθος ὅσον κρέξ. τῶν μὲν δὴ μέλαμνών τῶν μαχομενών πρὸς τοὺς ὄφις, ἥδ' ἰδέη. τῶν δὲ ἐν ποσὶ μᾶλλον εἰλευμένων τοῖσι ἀνθρώποισι (δικαὶ γὰρ δή εἴσι αἱ ἴβιες), ψιλὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν· λευκὴ πτεροῖσι, πλὴν κεφαλῆς, καὶ τοῦ αὐχένος, καὶ ἄκρων τῶν πτερύγων, καὶ τοῦ πυγαίου ἄκρου· ταῦτα δὲ τὰ εἴπον πάντα, μέλανά ἔστι δεινῶς· σκέλεα δὲ καὶ πρόσωπον ἐμφερῆς τῷ ἐτέρῳ. τοῦ δὲ ὄφιος ἡ μορφὴ, οἵηπερ τῶν ὕδρων. πτίλα δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τῆς νυκτερίδος πτεροῖσι μάλιστά κη ἐμφερέστατα. τοσαῦτα μὲν θηρίων πέρι ἵρων είρησθω.

LXXVII. Αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων, οἱ μὲν περὶ τὴν σπειρομένην Αἴγυπτον οἰκέουσι, μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιστα, λογιώτατοί είσι μακρῷ τῶν ἔγῳ ἐς διάπειραν ἀπικόμην. τρόπῳ δὲ ζόντοι τοιῷδε δὴ χρέωνται. συρμαῖζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς μηνὸς ἐκάστου, ἐμέτοισι θηρώμενοι τὴν ὑγιείην καὶ κλύσμασι, νομίζοντες ἀπὸ τῶν τρεφόντων σιτίων πάσας τὰς νούσους τοῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτιοι μετὰ Λίβυας ὑγιτρέστατοι πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὥρέων, ἐμοὶ δοκέειν, εἴνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσι αἱ ὥραι. ἐν γὰρ τῷσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιστα γίνονται, τῶν τε ἄλλων πάντων, καὶ δὴ καὶ

τῶν ὥρέων μάλιστα. ἀρτοφαγέουσι δὲ ἐκ τῶν ὀλυρέων ποιεῦντες ἄρτους, τοὺς ἐκεῖνοι κυλλήστις ὀνομάζουσι. οἷνψ δὲ ἐκ κριθέων πεποιημένψ διαχρέωνται. οὐ γάρ σφί εἰσι ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι. ἵχθνων δὲ τοὺς μὲν, πρὸς ἥλιον αὐγῆντες ὡμοὺς σιτέονται· τοὺς δὲ, ἐξ ἄλμης τεταριχευμένους. ὁρνίθων δὲ τούς τε ὅρτυγας, καὶ τὰς νήσσας, καὶ τὰ σμικρὰ τῶν ὁρνίθιων ὡμὰ σιτέονται, προταριχεύσαντες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἡ ὁρνίθων ἡ ἵχθνων ἔστι σφι ἔχόμενα, χωρὶς ἡ ὄκόσοι σφι ἴροὶ ἀποδεδέχαται, τοὺς λοιποὺς ὄπτους καὶ ἐφθοὺς σιτέονται.

LXXXVIII. Ἐν δὲ τῇσι συνουσίησι τοῖσι εὐδαιμοστι αὐτέων, ἐπεὰν ἀπὸ δείπνου γένωνται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σορῷ ἕντα τοιούτῳ πεποιημένον, μεριμημένον ἐξ ταμάλιστα καὶ γραφῆ καὶ ἔργῳ μέγαθος ὅσου τε πάντη πηχυαῖον, ἡ δίπηχυν δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων, λέγει, “Ἐε τοῦτον ὄρέων, πίνε τε καὶ τέρπευ ἔσται γὰρ ἀποθανὼν τοιοῦτος.” ταῦτα μὲν παρὰ τὰ συμπόσια ποιεῦσι.

LXXIX. Πατρίοισι δὲ χρεώμενοι νόμοισι, ἄλλον οὐδένα ἐπικτέωνται. τοῖσι ἄλλα τε ἐπάξιά ἔστι νόμιμα, καὶ δὴ καὶ ἀεισμα ἐν ἔστι, ὅπερ ἐν τε Φοινίκῃ ἀοιδίμον ἔστι καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἄλλῃ κατὰ μέντοι ἔθνεα οὖνομα ἔχει· συμφέρεται δὲ τῷστὸ εἶναι τὸ οἱ Ἑλληνες Λίνον ὀνομάζοντες ἀείδουσι· ὥστε πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθωρκάζειν με τῶν περὶ Αἴγυπτον ἔοντων, ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν

Λίνον ὁκόθεν ἔλαβον· φαίνονται δὲ ἀεὶ κοτὲ τοῦτον ἀείδοντες. ἔστι δὲ Αἰγυπτιστὶ ὁ Λίνος καλεύμενος Μανέρως· ἐφασαν δέ μιν Αἰγύπτιοι τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Αἰγύπτου παιδα μοννογενέα γενέσθαι· ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν ἄνωφον, θρήνοισι τούτοισι ὑπ' Αἰγυπτίων τιμηθῆναι· καὶ ἀοιδὴν τε ταύτην πρώτην καὶ μούνην σφίσι γενέσθαι.

LXXX. Συμφέρονται δὲ καὶ τόδε ἄλλο Αἰγύπτιοι Ἐλλήνων μούνοισι Λικεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέων τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες, εἴκουσι τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκτράπονται· καὶ ἐπιοῦσι, ἐξ ἕδρης ὑπανιστέαται. τόδε μέντοι ἄλλοισι Ἐλλήνων οὐδαμοῖσι συμφέρονται· ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῷσι ὁδοῖσι προσκυνέουσι, κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα.

LXXXI. Ἐνδεδύκασι δὲ κιθῶνας λινέους, περὶ τὰ σκέλεα θυσανωτοὺς, οὓς καλέουσι καλασίρις· ἐπὶ τούτοισι δὲ εἰρίνεα εἵματα λευκὰ ἐπαναβληδὸν φορέουσι. οὐ μέν τοι ἔς γε τὰ ἵρα ἐσφέρεται εἰρίνεα, οὐδὲ συγκαταθάπτεται σφι· οὐ γὰρ ὅσιον. ὥμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεομένοισι καὶ Βακχικοῖσι, ἐοῦσι δὲ Αἰγυπτίοισι, καὶ Πυθαγορείοισι. οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ὄργιών μετέχοντα, ὅσιόν ἔστι ἐν εἰρινέοισι εἵμασι θαφθῆναι· ἔστι δὲ περὶ αὐτῶν ἱρὸς λόγος λεγόμενος.

LXXXII. Καὶ τάδε ἄλλα Αἰγυπτίοισι ἔστι ἐξευρημένα· μείς τε καὶ ἡμέρη ἐκάστη θεῶν ὅτευ ἔστι· καὶ τῇ ἐκαστος ἡμέρῃ γενόμενος, ὅτεοισι

έγκυρόσσαι, καὶ ὅκιως τελευτήσει, καὶ ὁκοῖς τις
ἔσται. καὶ τούτοισι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσει
γενόμενοι ἔχρήσαντο. τέρατά τε πλέω σφιν ἀνέυ-
ρηται ἡ τοῖσι ἄλλοισι ἅπασι ἀνθρώποισι. γένο-
μένου γάρ τέρατος, φυλάσσουσι γραφόμενοι τώ-
ποβαῖνον. καὶ ἦν κοτὲ ὕστερον παραπλήσιον
τούτῳ γένηται, κατὰ τῷοῦτὸν νομίζουσι ἀποβή-
σεσθαι.

LXXXIII. Μαντικὴ δὲ αὐτοῖσι ὥδε διακέεται.
ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσκέεται ἡ τέχνη, τῶν
δὲ θεῶν μετεξεπέροιστ. καὶ γὰρ Ἡρακλέος μαν-
τῆιον αὐγόθι ἔστι, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηναίης,
καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἄρεος, καὶ Διός· καὶ ὅγε
μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγονται πάντων τῶν μαντηῶν,
Λητοῦς ἐν Βουτοῖ πόλι ἔστι. οὐ μέντοι αἱ γε
μαντῆιαι σφι κατὰ τῷοῦτὸν ἔστασι, ἀλλὰ διάφοροι
εἰσι.

LXXXIV. Ἡ δὲ ἴητρικὴ κατὰ τάδε σφι δέδασται.
μῆτες νοάστου ἔκαστος ἴητρός ἔστι, καὶ σὺ πλεόνων.
πάντα δὲ ἴητρῶν ἔστι πλέα. οἱ μὲν γὰρ, ὄφθαλμῶν
ἴητροὶ κατεστέαστε· οἱ δὲ, κεφαλῆς· οἱ δὲ, ὄδον-
των· οἱ δὲ, τῶν κατὰ νηδύν· οἱ δὲ, τῶν ἀφανέων
νούσων.

LXXXV. Θρῆνοι δὲ καὶ ταφαί σφεων, εἰσὶ αἵδε·
τοῖσι ἀν ἀπογένηται ἐκ τῶν οἰκηῶν ἀνθρωπος,
τοῦ τις καὶ λόγος ἦ, τὸ θῆλυ γένος πᾶν τὸ ἐκ
τῶν οἰκηῶν τούτων κατ’ ὃν ἐπλάσατο τὴν
κεφαλὴν πηλῷ ἦ καὶ τὸ πρόσωπον. καπεῖτα ἐν
τοῖσι οἰκίοισι λιποῦσαι τὸν νεκρὸν, αὗται ἀνὰ τὴν

πόλιν στροφώμεναι, τύπτονται ἐπεζωσμέναι, καὶ φαίνουσαι τοὺς μαζούς· σὺν δέ σφι αἱ προσήκουσαι πᾶσαι. ἐτέρωθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται, ἐπεζωσμένοι καὶ οὗτοι. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, οὕτω ἐς τὴν ταρίχευσιν κομίζουσι.

LXXXVI. Εἰσὶ δὲ οἱ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέαται, καὶ τέχνην ἔχουσι ταύτην. οὗτοι ἐπεάν σφι κομισθῷ νεκρὸς, δεικνύασι τοῖσι κομίσασι παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα, τῇ γραφῇ μεμιμημένα. καὶ τὴν μὲν σπουδαιοτάτην αὐτέων φασὶ εἶναι, τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι τὸ οὐνομα ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ὀνομάζειν· τὴν δὲ δευτέρην δεικνύασι ὑποδεεστέρην τε ταύτης καὶ εὐτελεστέρην· τὴν δὲ τρίτην, εὐτελεστάτην. φράσαντες δὲ, πυνθάνονται παρ' αὐτέων κατὰ ᾧ τινα βούλονται σφι σκευασθῆναι τὸν νεκρόν. οἱ μὲν δὴ ἐκποδὼν, μισθῷ ὁμολογήσαντες, ἀπαλλάσσονται· οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι ἐν οἰκήμασι, ὥδε τὰ σπουδαιότατα ταριχεύονται. πρῶτα μὲν σκολιῷ σιδήρῳ διὰ τῶν μυξωτήρων ἔξαγουσι τὸν ἐγκέφαλον, τὰ μὲν αὐτοῦ οὕτω ἔξαγοντες, τὰ δέ φάρμακα ἔγχεοντες. μετὰ δὲ, λίθῳ Αἰθιοπικῷ ὀξεῖ παρασχίσαντες παρὰ τὴν λαπάρην, ἔξ ὧν εἴλον τὴν κοιλίην πᾶσαν. ἐκκυθήραντες δὲ αὐτὴν, καὶ διηθήσαντες οἷνῳ φοινικῆϊ, αὐτὶς διηθέουσι θυμήμασι τετριμμένοισι. ἐπειτα τὴν νηδὸν σμύρνης ἀκηράτου τετριμμένης, καὶ κασίνης, καὶ τῶν ἄλλων θυμάτων, πλὴν λιβανωτοῦ, πλήσαντες, συρράπτουσι ὄπίσω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ταριχεύονται

λίτρῳ, κρύψαντες ἡμέρας ἐβδομήκοντα· πλεῦνας δὲ τουτέων οὐκ ἔξεστι ταριχεύειν. ἐπεὰν δὲ παρελθωσι αἱ ἐβδομήκοντα, λούσαντες τὸν νεκρὸν, κατειλίσσουσι πᾶν αὐτοῦ τὸ σῶμα σινδόνος βυσσίνης τελαμῶσι κατατεμημένοισι, ὑποχρίουντες τῷ κόμμι, τῷ δὴ ἀντὶ κόλλης ταπολλὰ χρέωνται Αἰγύπτιοι, ἐνθεῦτεν δὲ παραδεξάμενοι μιν οἱ προσήκοντες, ποιεῦνται ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα· ποιησάμενοι δὲ, ἐσεργυνῦσι τὸν νεκρόν· καὶ κατακλησαντες οὕτω, θησαυροῖζουσι ἐν οἰκήματι θηκαίφ, ιστάντες ὄρθὸν πρὸς τοῖχον. οὕτω μὲν τοὺς τὰ πολυτελέστατα σκευάζουσι νεκρούς.

LXXXVII. Τοὺς δὲ τὰ μέσα βουλομένους, τὴν δὲ πολυτελῆτην φεύγοντας, σκευάζουσι ὥδε. ἐπεὰν τοὺς κλυστῆρας πλήσωνται τοῦ ἀπὸ τοῦ κέδρου ἀλεύφατος γινομένου, ἐν ᾧν ἐπλησσαν τοῦ νεκροῦ τὴν κοιλίην, οὕτε ἀναταρόντες αὐτὸν, οὕτε ἔξελόντες τὴν νηδύν· κατὰ δὲ τὴν ἕδρην ἐσηθῆσαντες, καὶ ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ταριχεύουσι τὰς προκειμένας ἡμέρας· τῷ δὲ τελευταίῃ ἔξιεσι ἐκ τῆς κοιλίης τὴν κεδρίην, τὴν ἐσῆκαν πρότερον· ἡ δὲ ἔχει τοσαύτην δύναμιν, ὥστε ἅμα ἐώὕτῃ τὴν νηδύν καὶ τὰ σπλάγχνα κατατετηκότα ἔξαγει· τὰς δὲ σάρκας τὸ νίτρον κατατήκει· καὶ δὴ λείπεται τοῦ νεκροῦ τὸ δέρμα μοῦνον, καὶ τὰ ὄστέα. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ' ᾧν ἔδωκαν οὕτω τὸν νεκρὸν, οὐδὲν ἔτι πρηγματευθέντες.

LXXXVIII. Ἡ δὲ τρίτη ταρίχευσίς ἔστι ἦδε, ἦ

τοὺς χρήμασι ἀσθενεστέρους σκευάζει. συχρηματίρ
διηθήσαντες τὴν κοιλίην, ταριχεύουσι τὰς ἐβδο-
μῆκοντα ἡμέρας, καὶ ἔπειτα ἀπ' ᾧν ἔδωκαν ἀπο-
φέρεσθαι.

LXXXIX. Τὰς δὲ γυναικας τῶν ἐπιφανέων ἀν-
δρῶν, ἐπεὰν τελευτήσωσι, οὐ παραυτίκα διδοῦσι
ταριχεύειν, οὐδὲ ὅσαι ἀν ὥσι εὐειδέες κάρτα καὶ
λόγου πλεῦνος γυναικες· ἀλλ' ἐπεὰν τριταῖαι ἢ
τεταρταῖαι γένωνται, οὕτω παραδιδοῦσαι τοῖσι ταρε-
χεύουσι. τοῦτο δὲ ποιέουσι οὕτω τοῦδε εἴπεισι,
ίνα μή σφι οἱ ταριχευταὶ μίσγωνται τῷσι γυναιξί·
λαμφθῆναι γάρ τινά φασι μισγόμενον νεκρῷ
προσφάτῳ γυναικός· κατειπεῖν δὲ τὸν ὄμοτ-
τεχνον.

xc. 'Ος δέ ἦν ἡ αὐτῶν Αἰγυπτίων ἡ ζείνων
ὅμοιώς ὑπὸ κροκοδείλου ἀρπαχθεὶς, ἡ ὑπ' αὐτοῦ
τοῦ ποταμοῦ φαίνηται τεθνητὸς, κατ' ἦν ἀν πόλιν
ἔξενειχθῆ, τούτους πᾶσα ἀνάγκη ἔστι ταριχεύ-
σαντας αὐτὸν, καὶ περιστείλαντας ὡς κάλλιστα,
θάψαι ἐν ἴρησι θήκησι. οὐδὲ φαῦσαι ἔξεστι αὐτοῦ
ἄλλον οὐδένα, οὔτε τῶν προσηκόντων, οὔτε τῶν
φίλων· ἀλλά μν οἱ ἵρεες αὐτοὶ οἱ τοῦ Νείλου,
ἄτε πλέον τι ἡ ἀνθρώπου νεκρὸν, χειραπτάζουστες
θάπτουσι.

xci. 'Ελληνικοῖσι δὲ νομαίοισι φεύγουσι χρᾶσ-
θαι· τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν, μηδ' ἄλλων μηδαμά
μηδαμῶν ἀνθρώπων νομαίοισι. οἱ μέν νυν ἄλλοι
Αἰγύπτιοι οὕτω τοῦτο φυλάσσουσι. ἔστι δὲ Χέρμις
πόλις μεγάλη νομοῦ τοῦ Θηβαϊκοῦ, ἐγγὺς Νέης

πόλεος. ἐν ταύῃ τῇ πόλι ἔστι Περσέος τοῦ Δανάης ἰρὸν τετράγωνον· πέριξ δὲ αὐτοῦ φοίνικες πεφύκασι. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἵρου λίθινά ἔστι, κάρτα μεγάλα· ἐπὶ δὲ αὐτοῖσι ἀνδριάντες δύο ἔσται λίθινοι μεγάλοι. ἐν δὲ τῷ περιβεβλημένῳ τούτῳ νηός τε ἔνι, καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ ἐνέστηκε Περσέος. οὗτοι οἱ Χερμίται λέγουσι τὸν Περσέα πολλάκι μὲν ἀνὰ τὴν γῆν φαίνεσθαι σφι, πολλάκι δὲ ἐσώ τοῦ ἵρου· σανδάλιόν τε αὐτοῦ πεφορημένου εὑρίσκεσθαι, ἐὸν τὸ μέγαθος δίπτηχυ· τὸ ἐπεὰν φανῆ, εὐθηνέειν ἄπασαν Αἴγυπτον. ταῦτα μὲν λέγουσι. ποιεῦσι δὲ τάδε Ἑλληνικὰ τῷ Περσέῃ· ἀγῶνα γυμνικὸν τιθεῖσι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα· παρέχοντες ἄεθλα, κτήνεα καὶ χλαίνας καὶ δέρματα. εἰρομένου δέ μεν ὅ, τι σφι μούνοισι ἔωθε ὁ Περσεὺς ἐπιφαίνεσθαι, καὶ ὅ, τι κεχωρίδαται Αἴγυπτίων τῶν ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν τιθέντες, ἔφασαν τὸν Περσέα ἐκ τῆς ἐώντων πόλιος γεγονέναι. τὸν γὰρ Δαναὸν καὶ τὸν Λυγκέα, ἔόντας Χερμίτας, ἐκπλῶσαι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ἀπὸ δὲ τούτων γενελογέοντες, κατέβαινον ἐς τὸν Περσέα. ἀπικόμενον δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, κατ' αἰτίην τὴν καὶ Ἑλληνες λέγουσι, οἵσοντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργοῦς κεφαλὴν, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ παρὰ σφέας, καὶ ἀναγνῶναι τοὺς συγγενέας πάντας· ἐκμεμαθηκότα δέ μιν ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, τὸ τῆς Χέρμιος οὖνομα πεπυσμένον παρὰ τῆς μητράς· ἀγῶνα δέ οἱ γυμνικὸν, αὐτοῦ κελεύσαντος, ἐπιτελέειν.

τίκα τε πλέα γίνεται ταῦτα, καὶ παραχρῆμα ἰχθύων σμικρῶν πίπλαγαι πάντα. κόθεν δὲ εἴκος αὐτὸὺς γίνεσθαι, ἐγώ μοι δοκέω καταγοεῖν τοῦτο. τοῦ προτέρου ἔτεος ἐπεὰν ἀπολίπῃ ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες οἱ τεκόντες ὡὰ ἐς τὴν ἵλυν, ἀμα τῷ ἐσχάτῳ ὕδατι ἀπαλλάσσονται· ἐπεὰν δὲ περιελθόντος τοῦ χρόνου πάλιν ἐπέλθῃ τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν ὡῶν τούτων παραυτίκα γίνονται οἱ ἰχθύες. καὶ περὶ μὲν τοὺς ἰχθῦς οὕτω ἔχει.

ΧCIV. Ἀλείφατι δὲ χρέωνται Αἰγυπτίων οἱ περὶ τὰ ἔλεα οἰκέοντες, ἀπὸ τῶν σιλλικυπρίων τοῦ καρποῦ, τὸ καλεῦσι μὲν Αἰγύπτιοι κίκρη ποιεῦσι δὲ ὥδε· παρὰ τὰ χείλεα τῶν τε ποταμῶν καὶ τῶν λιμνέων σπείρουσι τὰ σιλλικύπρια ταῦτα, τὰ ἐν Ἑλλησι αὐτόματα ἄγρια φύεται· ταῦτα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ σπειρόμενα, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δωσάδεα δέ τοῦτον ἐπεὰν συλλέξωνται, οἱ μὲν κόψαντες ἀπιποῦσι· οἱ δὲ καὶ φρύξαντες ἀπέψουσι, καὶ τὸ ἀπορρέον ἀπ' αὐτοῦ συγκομίζονται. ἔστι δὲ πῖον, καὶ οὐδὲν ἡσσον τοῦ ἐλαίου τῷ λύχνῳ προσηνέει· ὀδμὴν δὲ βαρέαν παρέχεται.

ΧCV. Πρὸς δὲ τοὺς κώνωπας ἀφθόνους ἔοντας τάδε σφί ἔστι μεμηχανημένα. τοὺς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἐλέων οἰκέοντας οἱ πύργοι ὀφελέουσι, ἐς οὓς ἀναβαίνοντες κοιμέονται· οἱ γὰρ κώνωπες ὑπὸ τῶν ἀνέμων οὐκ οἷοί τέ εἰσι ὑψοῦ πέτεσθαι. τοῖσι δὲ περὶ τὰ ἔλεα οἰκέοντι τάδε ἀντὶ τῶν πύργων ἄλλα μεμηχάνηται. πᾶς ἀνὴρ αὐτέων ἀμφί-

βλητρον ἔκπειται, τῷ τῆς ὥμέρης μὲν ἰχθὺς
ἀγρεύει, τὸν δὲ μάκτα αὐτῷ χρέαται ἐν τῷ ἀν-
ταύτεται κοίτῃ περὶ ταύτην ἴστησι τὸ ἀμφί-
βλητρον, καὶ ἔπειτα ἐνδός, ὑπ' αὐτῷ καθεύδει.
οἱ δὲ κώνυμτες, ἦν μὲν ἐν ἵματίῳ ἐνελιξάμενος
εῦδη ἡ συνδόνη, διὰ τούτων δάκνουσι· διὰ δὲ τοῦ
δικτύου οὐδὲ περῶσται ἀρχήν.

ΧCVI. Τὰ δὲ δὴ πλοῖα σφι, τοῖσι φορτηγέοντι,
ἴστι ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα, τῆς ἡ μορφὴ μὲν
ἴστι ὄμοιοτάτη τῷ Κυρηναίῳ λωτῷ· τὸ δὲ
δάκρυον, κάμψι ἔστι. ἐκ ταύτης ὡν τῆς ἀκάνθης
κοφάμενοι ξύλα ὅσον τε διπήχεα, πλινθηδὸν
συντιθεῖσι, ναυπηγεύμενοι τρόπον τούνδε· περὶ
γόμφους πικνοὺς καὶ μακροὺς περιείσουσι τὰ δε-
πήχεα ξύλα· ἐπεὰν δὲ τρόπῳ τούτῳ ναυπηγή-
σωνται, ζυγὰ ἐπιπολῆς τείνουσι αὐτῶν. νομεῦσι
δὲ οὐδὲν χρέωνται· ἔσωθεν δὲ τὰς ἀρμονίας ἐν
ῶν ἐπάκτωσαν τῷ βύζλῳ. πηδάλιον δὲ ἐν ποιεύν-
ται, καὶ τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος διαβύνεται. ίστῳ
δὲ ἀκανθίνῳ χρέωνται, ιστίοισι δὲ βυθλίνοισι.
ταῦτα τὰ πλοῖα ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ δύνανται
πλέων, ἦν μὴ λαμπτρὸς ἄνεμος ἐπέχῃ, ἐκ γῆς
δὲ ταρέλκεται. κατὰ ρόουν δὲ κομίζεται ὡδε· ίστι
ἐκ μυρίτης πεποιημένη θύρη, κατέφραμμένη ρίπει
καλάμων, καὶ λίθος τετρημένος δετάλαντος μά-
λιστά κη σταθμόν· τούτων τὴν μὲν θύρην δεδε-
μένην κάλῳ ἐμπροσθε τοῦ πλοίου ἀπίει ἐπιφέ-
ρεσθαι, τὸν δὲ λίθον ἄλλῳ κάλῳ ὅπισθε. ἡ μὲν
δὴ θύρη, τοῦ ρόου ἐμπίπτοντος, χωρέει· ταχέως,

καὶ ἔλκει τὴν βάριν· (τοῦτο γὰρ δὲ οὐκορά ἐστι τοῖσι πλοίοισι τούτοισι) ὁ δὲ λέθος ὅπισθεν ἐλεόμενος, καὶ ἐών ἐν βυσσῷ, κατεβίνει τὸν πλόον. ἔστι δέ σφι τὰ πλοῦα ταῦτα πλήθει πολλὰ, καὶ ἄγει ἔντα πολλὰς χειλιάδας ταλάντων.

XCVII. Ἐπεὰν δὲ ἐπέλθῃ ὁ Νεῖλος τὴν χώρην, αἱ πόλις μοῦναι φείνονται ὑπερέχουσαι, μάλιστά κη ἐμφερέες τῆσι ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ νήσουσι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου, πέλαγος γίνεται· αἱ δὲ πόλις μοῦναι ὑπερέχουσι. πορθμέονται ὡς, ἐπεὶ τοῦτα γένηται, οὐκέτι κατὰ τὰ ρέεθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου. ἐς μέν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀνατλώντι, παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ὁ πλόος· ἔστι δὲ αὐδὸντας, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὄξὺ τοῦ Δέλτα, καὶ παρὰ Κερκάσωρον τόλιν· ἐς δὲ Ναυκρατίν ἀπὸ θελάσσης καὶ Κανώβων διὰ πεδίου πλέων, ἥξεις κατ' Ἀιθυλλάν τε τόλιν, καὶ τὴν Ἀρχάνδρου καλευμένην.

XCVIII. Τουτέων δὲ οὐ μὲν Ἀιθυλλα, ἔπειτα λογίμῳ πόλις, ἐς ὑποδήματα ἔξαιρεται διάποτε τοῦ αἰεὶ βασιλέμοντος Αἰγύπτου τῷ γυναικά τοῦτο δὲ γίνεται, ἐξ ὅσου ὑπὸ Πέρσεων ἐστι Αἴγυπτος. οὐ δὲ ἐτέρη πόλις δοκίμη μοι τὸ σύνορα ἔχειν ἀπὸ τοῦ Δαμακοῦ γεμβρῶν, Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίου, τοῦ Ἀχειοῦ· καλέεται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου πόλις. εἴη δὲ ἡνὶ καὶ ἄλλος τοις Ἀρχάνδρος· αὐτοῖς γε Αἰγύπτιον τὰ οὖνα.

XCIX. Μέχρι μὲν τούτου, ἄφις τε ἐρῆ, καὶ

γνῶμη, καὶ ἀτορβὴ ταῦτα λέγουσά ἐστι· τὸ δὲ
ἀπὸ τούδε; Αἰγυπτίους ἔρχομαι λόγους ἔρεων,
κατὰ τὰ ἡκουον· προσέσται δὲ αὐτοῖσι τι καὶ τῆς
ἐρῆς ὄφιος. Τὸν ΜΗΝΑ, τὸν πρῶτον βασιλεύ-
σαντα Αἰγύπτου, οἱ ἵρεις ἐλεγον τοῦτο μὲν ἀπο-
γεφρῷσσαι τὴν Μέμφιν. τὸν γὰρ ποταμὸν πάντα
ῥέειν παρὰ τὸ ὄρος τὸ φάρμακον πρὸς Λιθύης·
τὸν δὲ Μῆνα ἄνωθεν, ὃσον τε ἑκατὸν σταδίους
ἀπὸ Μέμφιος, τὸν πρὸς μεσαμβρίης ἀγκῶνα
προσχώσαντα, τὸ μὲν ἀρχαῖον ρέεθρον ἀποξη-
ράντα, τὸν δὲ ποταμὸν ὄχετεῦσαι, τὸ μέσον τῶν
οὐρέων ρέειν. ἔτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Περσέων ὁ
ἄγκων οὗτος τοῦ Νείλου, ὃς ἀπεργμένος ρέει, ἐν
φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχεται, φραστόρεος ἀνὰ πᾶν
ἔτος. εἰ γὰρ ἔθελήσει ρήξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμὸς
ταύτῃ, κίνδυνος πάσῃ Μέμφι κατακλυσθῆναι ἐστι.
ὡς δὲ τῷ Μῆνι τούτῳ τῷ πρώτῳ γενομένῳ βα-
σιλεὺς χέρσον γεγονέναι τὸ ἀπεργμένον, τοῦτο μὲν,
ἐν αὐτῷ πόλιν κτίσαι ταύτην, ἥτις νῦν Μέμφις
καλέεται. ἔστι γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῷ στεινῷ
τῆς Αἰγύπτου ἔξωθεν δὲ αὐτῆς περιορύζαι λίμνην
ἐκ τοῦ ποταμοῦ πρὸς βορέην τε καὶ πρὸς ἐσπέρην·
τὸ γὰρ πρὸς τὴν ἡῶ αὐτὸς ὁ Νείλος ἀπέργει·
τοῦτο δὲ, τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν ιδρύσασθαι ἐν
αὐτῇ, ἐν μέγα τε καὶ ἀξιαπηγητότατον.

Ο. Μετὰ δὲ τοῦτον, κατέλεγον οἱ ἵρεις ἐκ
βύζιθλου ἄλλων βασιλήων τριηκοσίων τε καὶ τριή-
κοντα οὐνόματα. ἐν τοσαύτῃσι δὲ γενεῆσι ἀν-
θρώπων, ἀκτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μίη

δι γυνή ἐπιχωρίῃς οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Λιγύστεοι· τῷ δὲ γυναικὶ σύνομα ἦν ὅτις ἐβασιλεύει, τότερ τῷ Βαβυλωνίᾳ, Νίτηκρις. τὸν ἑλέγον τιμωρέουσιν ἀδιλφεῖ, τὸν Λιγύστεον βασιλεύοντα εφέντι ὑπέκτειναν· ἀποκτείναντες δὲ, οὕτω ἐκάνη ἀπέδιπτον τὸν βασιλῆην· τούτῳ τιμωρέουσιν, πολλοὺς Λιγυπτίων διεφθεῖσι δόλῳ. ποιηταιμέναν γάρ μιν οἰκημα περίμηκες, ὑπόγαλον, καινῶν τῷ λόγῳ, νόμῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι· καλέσασκε δὲ μιν Λιγυπτίων τοὺς μάλιστα μεταπέδους τοῦ φίλου ψόφοις, πολλοὺς ἐστιὰν· δαιτυράνοιστι· δὲ ἕκαστοι τὸν πογαμὸν δί αὐλῶνος κρυπτοῖ κρυπτοῖ. ταῦτα μὲν πέρι τοσαῦτα ἑλέγοντες πλὴν οὗτοι οὐτί μιν, ὡς τοῦτο ἔξεργαστο, ρίψαις ἐς οἰλαχτινὴν πλέον ὅκως ἀτιμώρητος γένοιτο.

τι. Τοιούτοις ἄλλοις βασιλέων, οὐ γάρ ἑλέγοντες οὐτειπέντε τριγωνού πτυχέδειν, κατ' οὐδὲν εἶπαν λαρυγγούσιν, η. Τῷ δὲ τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν Μούριος. οὐτειπέντε πάντας παρασταθεὶς κακούσια, τοῦ Ἡφαίστου εἰς οὐδένα εἴληντο ποιηταν τετραράντα προτύλαις· Ιπποῖς οἱ πάντες τοις ἐπερόδοις ὅσων ἐστὶ οινούσιαν ἔπειραν μάλιστα· παρασταθεὶς τε ἐν αὐτῇ παντούσιν, τοιούτοις οὐδείδεις τέρε, ὄρος αὐτῇ τοιούτοις παντούσιν, τοιούτοις τοσοῦτα ἀστραπαῖς· τοιούτοις δὲ οὐδένα ἄλλον πάντα.

τι. Μεγάρουσαν τὸν τοιούτον· τοῦ ἐπε τούτου παντούσιαν θεάσθαι, τοῦ αἰνεῖσθαι Σέλαντος παντούσιαν παντούσιαν· τὸν ἑλέγον

οἱ ἄρετοι πρῶτοι μὲν πλοίοις μακροῖσι ὁρμηθέντα
ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, τοὺς παρὰ τὴν Ἐρυθρὴν
θάλασσαν κατοικημένους καταστρέφεσθαι· ἐς ἓπειρον
πλέοντά μν πρόσω, ἀπικέσθαι ἐς θάλασσαν
οὐκέτι πλωτὴν ὑπὸ βραχέων. ἐνθεῦτεν δὲ ὡς
ὑπίστω ἀπίκετο ἐς Αἴγυπτον, κατὰ τῶν ἴσεων
τῆς φάτιν, στρατιὴν πολλὴν λαβὼν ἥλαυνε διὰ
τῆς ἡπείρου, πᾶν ἔθνος τὸ ἐμποδὸν καταστρε-
φόμενος. ὅτεοισι μέν υἱοὶ αὐτέων ἀλκίμοιοι
ἐντεύχησι, καὶ δεινῶς γλεγομένοισι περὶ τῆς
ἔλειθροίς, τούτοισι μὲν στήλας ἐνίστη ἐς τὰς
χώρους; διὰ γραμμάτων λεγούσας τό, τε ἐώθεν
αἴνουμα καὶ τῆς πάτρης, καὶ ὡς δυνάμει τῇ ἐώθεν
κατεστρέψατο σφεας· ὅτεων δὲ ἀμαχητὶ καὶ εὐπε-
τέως παρέλαβε τὰς πόλις, τούτοισι δὲ ἐνέγραφε
ἐν τῇσι στήλῃσι κατὰ ταῦτα καὶ τοῖσι ἀνδρητοῖσι
τῶν ἐθνέων γενομένοισι· καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυ-
ναικὸς προσενέγραφε, δῆλα βουλόμενος ποιέειν ὡς
εἴησαν ἀνάλκιδες.

CIII. Ταῦτα δὴ ποιέων, διεξῆμε τὴν ἡπειρον·
ἐς ὃ ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς, τούς
τε Δακύθας κατεστρέψατο καὶ τοὺς Θρῆκας. ἐς
τούτους δέ μοι δοκεῖ καὶ οὐ προσώπατα ἀπικέσθαι
ν Ἀιγύπτιος στρατός. ἐν μὲν γὰρ τῷ τούτων
χώρῃ φαίνονται σταθεῖσαι αἱ στήλαι· τὸ δὲ προ-
σωτέρῳ τούτων, οὐκέτι. ἐνθεῦτεν δὲ ἐπιστρέψας
ὑπίστω ἦμε· καὶ ἐπεί τε ἐγένετο ἐπὶ Φάσι ποταμῷ,
φύκ ἔχω τὸ ἐνθεῦτεν ἀτρεκέως εἰπεῖν, εἴτε αὐτὸς
ὁ βασιλεὺς Σέπωστρος ἀποδασάμενος τῆς ἐώθεν

στρατιῆς μόριον ὁσουνδὴ, αὐτοῦ κατέλιπε τῆς χώρης οἰκήτορας· εἴτε τῶν τινὲς στρατιωτέων τῷ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, περὶ Φάσην ποταμὸν κατέμειναν.

CIV. Φαίνονται μὲν γὰρ ἔόντες οἱ Κόλχοι Αἰγύπτιοι· νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς, ἢ ἀκούσσας ἄλλων, λέγω. ὡς δέ μοι ἐν φροντίδι ἐγίνετο, εἰρόμην ἀμφοτέρους· καὶ μᾶλλον οἱ Κόλχοι ἐμεμνέατο τῶν Αἰγυπτίων, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τῶν Κόλχων. νομίζειν δὲ ἔφασαν Αἰγύπτιοι τῆς Σεσσάνθριος στρατιῆς εἶναι τοὺς Κόλχους· αὐτὸς δὲ εἴκεστα τῷδε, καὶ ὅτι μελάγχροές εἰστι καὶ οὐλότριχες. καὶ τοῦτο μὲν ἐς οὐδὲν ἀνήκει· εἰσὶ γὰρ καὶ ἔτεροι τοιωῦτοι. ἀλλὰ τοῖσι δὴ καὶ μᾶλλον, ὅτι μοῦνοι πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες περιτάμνονται ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύροι οἱ ἐν τῇ Πελαιστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι· Σύροι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα καὶ Παρθένιον ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τόντοισι ἀστυγείτουνες ἔόντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶ θεωστὶ μεμαθηκέναι. οὗτοι γάρ εἰσι οἱ περιταμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι· καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι φενούνται ποιεῦντες κατὰ ταῦτα. αὐτῶν δὲ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὀκότερος παρὰ τῶν ἐτέρων ἐξέμαθον· ἀρχαῖον γὰρ δή τι φαίνεται ἔον. ὡς δ' ἐπιμισγόμενοι Αἰγύπτῳ ἐξέμαθον, μέγα μοι καὶ τόδε τεκμήριον γίνεται. Φοίνικων ὄκόσσοις τῷ Ἑλλάδι ἐπιμίσγονται, οὐκέτι Αἰγυπτίους μιμέονται

κατὰ τὰ αἰδοῖα, ἀλλὰ τῶν ἐπιγίνομένων οὐ περιτάμνουσι τὰ αἰδοῖα.

Σν. Φέρε νυν καὶ ἄλλα εἴπω τερὶ τῶν Κολχῶν, ὡς Αἰγυπτίοισι προσφερέες εἰσί. λίνου μοσχοῖς οὗτοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἔργαζονται κατὰ ταῦτα· καὶ ἡ Ζόη πᾶσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερότες ἔστι ἀλλήλοισι. λίνον δὲ τὸ μὲν Κολχικὸν ὑπὸ Ἑλλήνων Σαρδονικὸν κέκληται· τὸ μέντοι ἀπὸ Αἰγύπτου ἀπικνεύμενον, καλέεται Αἰγύπτιον.

Σν. Τὰς δὲ στήλας τὰς ἵστα κατὰ τὰς χώρας ὁ Αἰγύπτιον βασιλεὺς Σέσωστρις, αἱ μὲν πλεῦνος οὐκέτι φεύγονται περιεοῦσαι· ἐν δὲ τῷ Παλαιστίνῃ Σμύρῃ, αὐτὸς ὄρεον ἐούσας, καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημένα ἐμεόντα, καὶ γυναικὸς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην δύο τύποι ἐν πέτρησι ἐγκεκολαμμένοις τούτουν τοῦ ἀνδρὸς, τῷ τε ἐκ τῆς Ἐφεσίτης ἐς Φώκαιαν ἔρχονται, καὶ τῷ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην ἔκατέρωθι δὲ ἀνὴρ ἐγγέγλυπται, μέγαθος πέμπτης σπιθαμῆς, τῷ μὲν δεξιῷ χειρὶ ἔχων αἰχμὴν, τῷ δὲ ἀριστερῷ τόξα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὥσαύτων· καὶ γὰρ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει· ἐκ δὲ τοῦ ὅμου ἐς τὸν ἔτερον ὅμον διὰ τῶν στηθέων γράμματα ἵρα Αἰγύπτια δίηκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντα τάδε, ΕΓΩ ΤΗΝΔΕ ΤΗΝ ΧΩΡΗΝ ΩΜΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ ΕΜΟΙΣΙ ΕΚΤΗΣΑΜΗΝ. ὅστις δὲ καὶ ὄκοθεν ἔστι, ἐνθαῦτα μὲν οὐ δηλοῖ, ἐτέρωθι δὲ δεδήλωκε. τὰ δὴ καὶ μετεξέτεροι τῶν θεησαμένων, Μέμνονος ἐκόνα εἰκάζουσί μιν εἶναι, πολὺ τῆς ἀληθηῖτος ἀπολελεψμένοις.

CVII. Τοῦτον δὴ τὸν Αἰγύπτιον Σέσωστρον ἀναχωρέοντα, καὶ ἀνάγοντα πολέας ἀνθρώπους τῶν ἐθνέων τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, ἔλεγον οἱ ἱρέες, ἐπεὶ τε ἐγένετο ἀνακομιζόμενος ἐν Δάφνησι τῆσι Πηλουσίῃσι, τὸν ἀδελφεὸν ἐωὕτου, τῷ ἐπέτρεψε Σέσωστρις τὴν Αἴγυπτον, τοῦτον ἐπὶ ζεῦνα αὐτὸν καλέσαντα, καὶ πρὸς αὐτῷ τοὺς γαδας, περινήσαις ἔξωθεν τὴν οἰκίην ὅλην περινήσαντα δὲ, ὑποπρῆσαι. τὸν δὲ ὡς μαθεῖν τοῦτο, μάθεα συμβουλεύεσθαι τῇ γυναικὶ. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν γυναικαν αὐτὸν ἄμα ἄγεσθαι. τὴν δέ οἱ συμβουλεῦσαι, τῶν παιδῶν ἔοντων ἔξ, τοὺς δύοις ἐπὶ τὴν πύρην ἐκτείναντα, γεφυρῶσαι τὸ καιόμενον, αὐτοὺς δ' ἐπ' ἐκείνων ἐπιβαίνοντας ἐκσώζεσθαι. ταῦτα ποιῆσαι τὸν Σέσωστριν· καὶ δύο μεν τῶν παιδῶν κατακαῆναι τρόπῳ τοιούτῳ· τοὺς δὲ λύτροὺς ἀποσωθῆναι ἄμα τῷ πατρὶ.

CVIII. Νοστήσας δὲ ὁ Σέσωστρις ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τισάμενος τὸν ἀδελφεὸν, τῷ μὲν ὅμιλῳ τὸν ἐπηγάγετο, τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, τούτῳ μὲν τάδε ἐχρήσατο· τούς τέ οἱ λίθους τοὺς ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέος κομισθέντας ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν, ἔοντας μεγάθει περιηκεας, οὗτοι ἦσαν οἱ ἐλκύσαντες· καὶ τὰς διώρυχας τὰς νῦν ἔοντας ἐν Αἰγύπτῳ πάσας οὗτοι ἀναγκαζόμενοι ὥρυσσον. ἐποιεῦν τε οὐκ ἐκόντες Αἴγυπτον, τοπρὶν ἔονταν ἵππασίμην καὶ ἀμεξεομένην πᾶσαν, ἐνδεῖ τούτων. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ χρόνου Αἴγυπτος, ἔοῦσα πεδιὰς πᾶσα, ἄνιππος

καὶ ἀκαμάξευτος γέγονε· αὕται δὲ τούτων οἱ διώρουχες γεγόνασι, ἐφύσαι πολλαὶ, καὶ παντοίους τρόπους ἔχουσαι. κατέταμε δὲ τοῦδε εἰνεκα τὴν χώρην ὁ βασιλεὺς· ἀσοι τῶν Αἴγυπτίων μὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἔκτηντο τὰς πόλεις, ἀλλ' ἀναμέσους, ὅντος ὅκως τε ἀπίστος ὁ ποταμὸς, σπαζόντες ὑδάτων, πλαγυτέροισι ἔχρεώντο τοῖσι πόμασι, ἐκ φρεάτων χρεώμενοι. τούτων μὲν δὴ εἰνεκα κατεγμήθη ἡ Δίηγυπτος.

CIX. Κατανεῖμαι δὲ τὴν χώρην Αἴγυπτίους ἄκαστοι τούτοις ἔλεγον τὸν βασιλέα, κλῆρον ἵσου ἐκάστῳ τετράγωνον διδόντα· καὶ ἀπὸ τούτου τὰς προσόδους ποιήσασθαι, ἐπιτάξαντα ἀποφορὴν ἐπετελέσιν κατ' ἐμαυτόν. εἰ δέ τινος τοῦ κλήρου ὁ ποταμός τι παρέλοιτο, ἐλθὼν ἀν. πρὸς αὐτὸν, ἐσῆμαινε τὸ γεγενημένον· ὁ δὲ, ἐπειπτε τοὺς ἐπισκεψιμένους καὶ ἀναμετρήσαντας ὅσῳ ἐλάσσων ὁ χῶρος γέγονε, ὅκως τοῦ λοιποῦ κατὰ λόγου τῆς τεταγμένης ἀποφορῆς τελέσι δυσκέει δέ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίῃ εὑρεθεῖσα, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπακελθεῖν. πόλου μὲν γὰρ, καὶ γυνώμονα, καὶ τὰ διώδεκα μέρεα τῆς ἡμέρης, παρὰ Βαθυλωνίων ἔμαθον οἱ Ἕλληνες.

CX. Βασιλεὺς μὲν δὴ οὗτος μοῦνος Αἴγυπτιος Διδιοπίνης ἦρξε. μυημέσυνα δὲ ἐλίπετο πρὸ τοῦ Ἡφαιστείου, ἀνδριάντας λιθίνους· δύο μὲν, τριήν καντα πήχεων, ἐωϊτόν τε καὶ τὴν γυναικα· τοὺς δὲ παιᾶς ἔσιτας τέσσερας, εἴκοσι πήχεων ἔκαστοι τῶνδε δὴ ὁ ἴρεὺς τοῦ Ἡφαιστου χρόνῳ μετέπειτα

πολλῷ Δαρείον τὸν Πέρσην οὐ περιεῖδε ἵσταντα ἐμπροσθεν ἀνδριάντα, φὰς οὐ οἱ πεκοιῆσθαι ἔργα οἰάπερ Σεσώστρι τῷ Αἰγυπτίῳ. Σέσωστριν μὲν γάρ ἄλλα τε καταστρέψασθαι ἔθνεα οὐκ ἐλύσσω ἔκείνου, καὶ δὴ καὶ Σκύθας· Δαρείον δὲ οὐ δυνασθῆναι Σκύθας ἐλεῖν. οὐκων δίκαιον εἶναι ἵσταναι ἐμπροσθεν τῶν ἔκείνου ἀναθημάτων, μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἔργοισι. Δαρείον μέν νυν λέγουσι πρὸς ταῦτα συγγνώμην ποιήσασθαι.

ΣΧΙ. Σεσώστριος δὲ τελευτήσαντος, ἐκδέξασθαι ἔλεγον τὴν βασιληῖην τὸν παῖδα αὐτοῦ Φερῶν τὸν ἀποδέξασθαι μὲν οὐδεμίην στρατηῖην, συνενειχθῆναι δὲ οἱ τυφλὸν γενέσθαι, διὰ τοιόνδε πρῆγμα. τοῦ ποταμοῦ κατελθόντος μέγιστα δὴ τότε ἐπ' ὄκτωκαίδεκα πήχεας, ὡς ὑπερέβαλε τὰς ἀφούρας, πνεύματος ἐμπεσόντος, κυματίης ὁ ποταμὸς ἔγένετο· τὸν δὲ βασιλέα λέγουσι τοῦτον ἀτασθαλίῃ χρησάμενον, λαβόντα αἰχμὴν, βαλέειν ἐς μέσας τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ· μετὰ δὲ, αὐτίκα καμόντα αὐτὸν τοὺς ὄφθαλμοὺς, τυφλωθῆναι. δέκα μὲν δὴ ἔτεα εἶναι μιν τυφλόν· ἐνδεκάτῳ δὲ ἔτει ἀπικέσθαι οἱ μαντήιον ἐκ Βουτοῦς πόλιος, ὡς ἔζηκε τέ οἱ ὁ χρόνος τῆς ζημίης, καὶ ἀναβλέψει, γυναικὸς οὔρῳ νεψάμενος τοὺς ὄφθαλμοὺς, ἥτις παρὰ τὸν ἐωὕτης ἄνδρα μούνον πεφοίτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἐοῦσα ἀπειρος. καὶ τὸν πρώτης τῆς ἐωὕτοῦ γυναικὸς πειρᾶσθαι· μετὰ δὲ, ὡς οὐκ ἀνέβλεπε, ἐπεξῆς πασέων πειρᾶσθαι· ἀναβλέψαντα δὲ, συναγαγεῖν τὰς γυναικας τῶν

έπειρψθη, πλὴν ἡ τῆς τῷ οὔρῳ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίαν πόλιν, ἡ νῦν καλέεται Ἐρυθρὴ βῶλος· ἐς ταύτην συναλίσαντα, ὑποκρῆσαι πάσας σὺν αὐτῇ τῇ πόλι. τῆς δὲ νιψάμενος τῷ οὔρῳ ἀνέβλεψε, ταύτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ἀναθήματα δὲ, ἀποφυγὼν τὴν πάθην τῶν ὄφθαλμῶν, ἄλλα τε ἀνὰ τὰ ἵρα πάντα τὰ λόγμα ἀνέθηκε, καὶ τοῦγε λόγον μάλιστα ἄξιόν ἔστι ἔχειν, ἐς τοῦ Ἡλέων τὸ ἵρον ἀξιοθέητα ἀνέθηκε ἔργα, ὁβελοὺς δύο λιθίνους, ἐξ ἑνὸς ἔοντα ἐκάτερου λίθου, μῆκος μὲν ἐκάτερον πήχεων ἐκατὸν, εὐρος δὲ ὥκτω πήχεων.

.. CXII. Τούτου δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλῆιν ἔλεγον ἄνδρα Μεμφίτην, τῷ κατὰ τὴν τῶν Ἐλάχηνων γλῶσσαν οὐνομα Πρωτέα εἶναι· τοῦ νῦν τέμενός ἔστι ἐν Μέμφι κάρτα καλόν τε καὶ εὖ ἐπικενασμένον, τοῦ Ἡφαιστῆιου πρὸς νότον ἄνθρου κείμενον. περιοικέοντι δὲ τὸ τέμενος τοῦτο Φοίνικες Τύριοι· καλέεται δὲ ὁ χωρος οὗτος ὁ συνάπτας, Τυρίων στρατόπεδον. ἔστι δὲ ἐν τῷ τεμένετ τοῦ Πρωτέος ἵρου, τὸ καλέεται ξείνης Ἀφροδίτης· συμβάλλομαι δὲ τοῦτο τὸ ἵρον εἶναι Ἐλένης τῆς Τανδάρεω, καὶ τὸν λόγον ἀκηκοώς ὡς ἐδιαστήθη Ἐλένη παρὰ Πρωτέῃ, καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης Ἀφροδίτης ἐτωνύμον ἔστι· ὅσα γὰρ ἄλλα Ἀφροδίτης ἵρα ἔστι, οὐδαμῶς ξείνης ἐπικαλέεται.

.. CXIII. "Ἐλεγον δέ μοι οἱ ἱρέες ιστορέοντι τὰ παρὰ Ἐλένην, γενέσθαι ὡδε· Ἀλέξανδρον ἀρπάσαντα Ἐλένην ἐκ Σπάρτης, ἀποπλέειν ἐς τὴν

190. However it seems to follow, because
in my view a Major topic I would introduce
is how well "The world needs our language,
but it deserves it". Since I suppose
we are in some respects the most
moral & benevolent, but we should expect
to receive the benefit of our better judgment
from other more learned scholars &
philosophers - etc. etc. I would think
other topics which might be

“ ἐωὕτοῦ· συλλαβθόντες, ἀπάγετε παρ’ ἐμὲ, ἵνα εἰδῶ
“ ὅ, τι κοτὲ καὶ λέξει.”

ΣΧV. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις, συλλαμβάνει τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τὰς νέας αὐτοῦ κατίσχει· μετὰ δὲ, αὐτὸν τε τοῦτον ἀνήγαγε ἐς Μέμφιν, καὶ τὴν Ἐλένην τε καὶ τὰ χρήματα· πρὸς δὲ, καὶ τοὺς ἱκέτας. ἀνακομισθέντων δὲ πάντων, εἰρώτα τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεὺς, τάς εἶη, καὶ ὄκοθεν πλέοι. ὁ δέ οἱ καὶ τὸ γένος κατέλεξε, καὶ τῆς πάτρης εἶπε τοῦνομα· καὶ δὴ καὶ τὸν πλόον ἀπηγόσατο ὄκοθεν πλέοι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτεὺς εἰρώτα αὐτὸν ὄκοθεν τὴν Ἐλένην λάθος πλανωμένου δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ λέγοντος τὴν ἀληθῆτιν, ἥλεγχον οἱ γενόμενοι ἱκέται, ἔξηγεύμενοι πάντα λόγον τοῦ ἀδικήματος· τέλος δὲ δὴ σφι λόγον τόνδε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεὺς, λέγων ὅτι “ Ἐγὼ εἰ μὴ περὶ πολλοῦ ἡγεύμην μηδένα ξείνων κτείνειν, ὅσοι ὑπ’ ἀνέρων ἦδη ἀπολαμφθέντες ἥλθον ἐς χώρην τὴν ἐμὴν, ἐγὼ ἀν σε ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνος ἐτισάμην” ὅς, ὡς κά- κιστε ἀνδρῶν, ξεινίων τυχῶν, ἔμγον· ἀνοσιώ- τατον ἐργάσαο· παρὰ τοῦ σεωὕτοῦ ξείνου τὴν γυναικα ἥλθες· καὶ μάλα ταῦτά τοι οὐκ ἥρκεσε, ἀλλ’ ἀναπτερώσας αὐτὴν, οἴχεαι ἔχων ἐκ- κλέψας· καὶ οὐδὲ ταῦτά τοι μοῦνα ἥρκεσε, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκία τοῦ ξείνου κεραΐσας ἥκεις. νῦν ὅν ἐπειδὴ περὶ πολλοῦ ἡγημαὶ μὴ ξεινο- κτονέειν, γυναικα μὲν ταύτην καὶ τὰ χρήματα οὖ τοι προήσω ἀπάγεσθαι, ἀλλ’ αὐτὰ ἐγὼ τῷ

“ Ἐλληνι ξείνῳ φυλάξω, ἐς δὲ ἂν αὐτοὺς ἐλθῶν
 “ ἔκεινος ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ· αὐτὸν δέ σε καὶ
 “ τοὺς σοὺς συμπλόους τριῶν ἡμερέων προαγο-
 “ ρεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ μετ-
 “ ορμᾶςθαι· εἰ δὲ μὴ, ἀτε πολεμίους περι-
 “ ἐφεσθαι·”

CXVI. Ἐλένης μὲν ταύτην ἅπιξιν παρὰ Πρω-
 τέα ἐλεγον οἱ ιρέες γενέσθαι· δοκέει δέ μοι καὶ
 Ὁμηρος τὸν λόγον τοῦτον πιθέσθαι· ἀλλ' οὐ
 γὰρ ὄμοιώς ἐς τὴν ἐποποιίην εὐπρεπῆς ήν τῷ
 ἑτέρῳ τῷπερ ἔχρονσατο· ἐς δὲ μετῆκε αὐτὸν, διη-
 λώσας ὡς καὶ τοῦτον ἐπίσταιτο τὸν λόγον. δῆλον
 δὲ, κιτάπερ ἐποίησε ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ
 ἀνεπόδιστε ἔωςτὸν) πλάνην τὴν Ἀλεξάνδρου, ὡς
 ἀπηνείχθη ἄγων Ἐλένην, τῇ τε δὴ ἄλλῃ πλα-
 ζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο.
 ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ· λέγει
 δὲ τὰ ἔπεα οὕτω,

“Ενθ’ ἔσαν οἱ πέτλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς
 “Ηγαγε Σιδονίθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
 Τὴν ὁδὸν ήν Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

ἐπιμέμνηται δὲ καὶ ἐν Ὁδυσσείῃ, ἐν τοισὶδε τοῖσι
 ἔπεσι,

Τοῖσα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
 ‘Εσθλὰ, τά οἱ Πολυδάμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις
 Αἴγυπτίῃ· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
 Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἔσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ
 λυγρά.

καὶ τάδε ἔνερα πρὸς Τηλέμαχον Μενέλεως λέγει,

Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
·Ἐσχον, ἐπεὶ οὐ σφιν ἔρεξα τελήσσας ἐκατόμβας.

ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεισι δῆλοι, ὅτι ἡπίστατο τὴν
ἔς Αἴγυπτον Ἀλεξανδρου πλάνην· ὁμουρέει γὰρ
ἡ Συρίη Αἴγυπτῳ· οἱ δὲ Φοίνικες τῶν ἔστι ἡ
Σιδών, ἐν τῇ Συρίῃ οἰκέουσι.

CXVII. Κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεια καὶ τόδε τὸ
χωρίον οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα δῆλον, ὅτι οὐκ
Ομήρου τὰ Κύπρια ἔπειά ἔστι, ἀλλ' ἄλλου τινός.
ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοισι εἴρηται ώς τριταῖς
ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἔς τὸ Ἰλιον
ἄγων τὴν Ἐλένην, εὐαῖς τε πνεύματι χρησάμενος
καὶ θαλάσση λείρ· ἐν δὲ Ἰλιάδι λέγει ώς ἐπλάζετο
ἄγων αὐτήν. Ομηρος μέν νυν καὶ τὰ Κύπρια
ἔπεια χαιρέτω.

CXVIII. Εἰρομένου δέ μεν τοὺς ἱρέας, εἰ μά-
ταιον λόγον λέγουσι οἱ Ἑλληνες τὰ περὶ Ἰλιον
γενέσθαι, ἢ οὐ, ἔφασαν πρὸς ταῦτα τάδε, ιστορήσοι
φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτοῦ Μενέλεων ἐλθεῖν μὲν
γὰρ, μετὰ τὴν Ἐλένης ἀρπαγὴν, ἐς τὴν Τευκρόδα
γῆν Ἐλλήνων στρατιὴν πολλὴν βοηθεῦσαν Με-
νέλεῳ· ἐκβᾶσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ιδρυθεῖσαν τὴν
στρατιὴν, πέμπειν ἐς τὸ Ἰλιον ἀγγέλους· σὺν
δέ σφι οἴναι καὶ αὐτὸν Μενέλεων· τοὺς δ' ἐπεί
τε ἐσελθεῖν ἐς τὸ τεῖχος, ἀπαιτέειν Ἐλένην τε καὶ
τὰ χρῆματα τά οἱ οἴχετο κλέψας Ἀλέξανδρος,
τῶν τε ἀδικημάτων δίκας αἰτεῖν· τοὺς δὲ Τεύκρους

“ Ἐλληνι ξείνῳ φυλάξω, ἐς δὲ ἀν αὐτοὺς ἐλθὼν
 “ ἑκεῖνος ἀπαγαγέσθαι εἴθελη· αὐτὸν δέ σε καὶ
 “ τοὺς σους συμπλόους τριῶν ἡμερέων προαγο-
 “ ρεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ μετ-
 “ ορμῆσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἅτε πολεμίους περι-
 “ ἔψεσθαι.”

CXVI. Ἐλένης μὲν ταύτην ἀπιξιν παρὰ Πρω-
 τέα ἐλεγον οἱ ἱρέες γένεσθαι· δοκέει δέ μοι καὶ
 “Ομηρος τὸν λόγον τοῦτον πυθέσθαι· ἀλλ’ οὐ
 γάρ ὄμοιώς ἐς τὴν ἐποποείην εὐπρεπής ἦν τῷ
 ἐτέρῳ τῷ περ ἐχρήσατο· ἐς δὲ μετῆκε αὐτὸν, δη-
 λώσας ὡς καὶ τοῦτον ἐπίσταιτο τὸν λόγον. δῆλον
 δὲ, κατάτερ ἐποίησε ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ
 ἀνεπόδιστε ἐωὗτὸν) πλάνην τὴν Ἀλεξάνδρου, ὡς
 ἀπηνείχθη ἄγων Ἐλένην, τῇ τε δὴ ἄλλῃ πλα-
 ζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο.
 ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείῃ· λέγει
 δὲ τὰ ἔπεα οὕτω,

“Ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς
 “Ηγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλῶς εὐρέα πόντου,
 Τὴν ὁδὸν ἦν Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

ἐπιμέμνηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείῃ, ἐν τοισίδε τοῖσι
 ἔπεσι,

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιθεντα,
 ‘Εσθλὰ, τά οἱ Πολυδάμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις
 Αἴγυπτι· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
 Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ
 λυγρά.

καὶ τάδε ἔνερε πρὸς Τηλέμαχον Μενέλεως λέγει,

Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
“Εσχον, ἐπεὶ οὐ σφιν ἔρεξα τεληέσσας ἐκατόμβας.

ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεσι δῆλοι, ὅτι ἡπίστατο τὴν
ἔς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην· ὁμουρέει γὰρ
ἡ Συρίη Αἰγύπτῳ· οὐ δὲ Φοίνικες τῶν ἔστι η
Σαδῶν, ἐν τῇ Συρίῃ οἰκέουσι.

CXVII. Κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα καὶ τόδε τὸ
χωρίον οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα δῆλον, ὅτι οὐκ
Ομῆρον τὰ Κύπρια ἔπεα ἔστι, ἀλλ' ἄλλου τινός.
ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοισι εἴρηται ώς τριταῖος
ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀπίκετο ἔς τὸ Ἰλιον
ἄγων τὴν Ἐλένην, εὐαῖῃ τε πνεύματι χρησάμενος
καὶ θαλάσση λείγη· ἐν δὲ Ἰλιάδι λέγει ώς ἐπλάζετο
ἄγων αὐτήν. Ομηρος μέν νυν καὶ τὰ Κύπρια
ἔπεα χαιρέτω.

CXVIII. Εἰρομένον δέ μεν τοὺς ἴρέας, εἰ μά-
ταιον λόγον λέγουσι οἱ Ἑλληνες τὰ περὶ Ἰλιον
γενέσθαι, ἢ οὐ, ἔφασαν πρὸς ταῦτα τάδε, ιστορίησι
φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτοῦ Μενέλεω· ἐλθεῖν μὲν
γὰρ, μετὰ τὴν Ἐλένης ἀρπαγὴν, ἔς τὴν Τευκρίδα
γῆν Ἐλλήνων στρατιὴν πολλὴν βοηθεῦσαν Με-
νέλεῳ· ἐκβάσαν δὲ ἐς γῆν καὶ ἰδρυθεῖσαν τὴν
στρατιὴν, πέμπειν ἐς τὸ Ἰλιον ἀγγέλους· σὺν
δέ σφι ἵέναι καὶ αὐτὸν Μενέλεων· τοὺς δὲ ἐπεί
τε ἐσελθεῖν ἐς τὸ τεῖχος, ἀπαιτέειν Ἐλένην τε καὶ
τὰ χρήματα τά οἱ οἴχετο κλέψας Ἀλέξανδρος,
τῶν τε ἀδικημάτων δίκας αἰτέειν· τοὺς δὲ Τεύκρους

τὸν αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ μετέπειτα, καὶ ὅμηρος τας καὶ ἀνωμοτὶ, μὴ μὲν ἔχειν Ἐλένην, μηδὲ τὰ ἐπικαλεύμενα χρήματα, ἀλλ’ εἶναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ οὐκ ἀν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχειν, ἢ Πρωτεὺς ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἔχει. οἱ δὲ Ἑλληνες καταγελᾶσθαι δοκέοντες ὑπ’ αὐτῶν, οὕτω δὴ ἐπολιόρκεον, ἐς ὃ ἔξειλον ἐλοῦσε δὲ τὸ τεῖχος ὡς οὐκ ἐφαίνετο ἡ Ἐλένη, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῷ προτέρῳ ἐπιυθάνοντο, οὕτω δὴ πιστεύσαντες τῷ λόγῳ τῷ πρώτῳ οἱ Ἑλληνες, αὐτὸν Μενέλεων ἀποστέλλουσι παρὰ Πρωτέα.

CXIX. Ἀπικόμενος δὲ ὁ Μενέλεως ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀναπλώσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἴπας τὴν ἀληθήην τῶν πρηγμάτων, καὶ ζεινίων ἥντησε μεγάλων, καὶ Ἐλένην ἀπαθέα κακῶν ἀπέλαβε· πρὸς δὲ, καὶ τὰ ἑωὕτοῦ χρήματα πάντα. τυχὼν μέντοι τούτων, ἐγένετο Μενέλεως ἀνὴρ ἄδικος ἐς Αἴγυπτίους· ἀποπλέειν γὰρ ὡρμημένον αὐτὸν ἵσχον ἄπλοιαι· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐπὶ πολλὸν τοιοῦτο ἦν, ἐπιτεχνᾶται πρῆγμα οὐκ ὄσιον· λαβὼν γὰρ δύο παιδία ἀνδρῶν ἐπιχωρίων, ἐντομά σφεα ἐποίησε· μετὰ δὲ, ὡς ἐπάϊστος ἐγένετο τοῦτο ἐργασμένος, μισθείς τε καὶ διωκόμενος, οἵχετο φεύγων τῆσι νησὶ ιθὺ Λιβύης. τὸ ἐνθεῦτεν δὲ ὅκου ἔτι ἐτράπετο, οὐκ είχον εἴπειν Αἰγύπτιοι. τούτων δὲ τὰ μὲν ἴστορίησι ἔφασαν ἐπίστασθαι, τὰ δὲ, παρ’ ἑωὕτοῖσι γενόμενα, ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγειν.

CXX. Ταῦτα μὲν Αἴγυπτίων οἱ ἱρέες ἔλεγον· ἐγὼ δὲ τῷ λόγῳ τῷ περὶ Ἐλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς

προστίθεμαι, τάδε ἐπιλεγόμενος· εἰ δὴ Ἐλένη ἐν Ἰλίῳ, ἀποδοθῆναι ἀν αὐτὴν τοῖσι Ἑλλησι, ὅτοι ἐκόντος γε ἡ ἄκοντος Ἀλεξανδρου. οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρεγοβλαβῆς ἦν ὁ Πρίαμος, οὐδὲ οἱ ἄλλοι προστίκοντες αὐτῷ, ὥστε τοῖσι σφετέροισι σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοισι καὶ τῇ πόλι κινδυνεύειν ἔβουλοντο, ὅκως Ἀλέξανδρος Ἐλένη συνοικέῃ· εἰ δὲ τοι καὶ ἐν τοῖσι πρώτοισι χρόνοισι ταῦτα ἔγινωσκον· ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων ὀκότε συμμίσγοιεν τοῖσι Ἑλλησι, ἀπώλλυντο, αὐτοῦ δὲ Πριάμου οὐκ ἔστι ὅτε οὐ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ ἕτεροι πλείους τῶν παίδων μάχης γινομένης ἀπέθνησκον, εἰ χρή τι τοῖσι ἐποκοιοῖσι χρεώμενου λέγειν· τούτων δὲ τοιούτων συμβαινόντων, ἐγὼ μὲν ἔλπομαι εἴ καὶ αὐτὸς Πρίαμος συνοίκεε Ἐλένη, ἀποδοῦναι ἀν αὐτὴν τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντά γε δὴ τῶν παρεόντων κακῶν ἀπαλλαγῆσεσθαι. οὐ μὲν οὐδὲ ἡ βασιληὴ ἐς Ἀλέξανδρον περιεἴη, ὥστε γέροντος Πριάμου ἔόντος, ἐπ' ἐκείνῳ τὰ πρήγματα ἔναι· ἀλλὰ Ἐκτωρ, καὶ τρεσβύτερος καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλον γ' ἔὼν, ἐμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος παραλάμψεσθαι· τὸν οὐ προσῆκε ἀδικέοντι τῷ ἀδελφεῷ ἐπιτρέπειν, καὶ ταῦτα, μεγάλων κακῶν δι' αὐτὸν συμβαινόντων, ἴδιῃ τε καὶ αὐτῷ, καὶ τοῖσι ἄλλοισι πᾶσι Τρωσί. ἀλλ' οὐ γέρ εἶχον Ἐλένην ἀποδοῦναι, οὐδὲ λέγουσι αὐτοῖσι τὴν ἀληθηῖν ἐπίστευον οἱ Ἑλλητες· ὡς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος, ὅκως πανωλεθρίη

ἀπολόμενοι, καταφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθρώποισι ποιήσωσι, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν. καὶ ταῦτα μὲν, τῇ ἐμοὶ δοκέει, εἴρηται.

CXXI. Πρωτέος δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλῆην Ἀρμψίνιτον ἔλεγον· ὃς μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ προπύλαια τὰ πρὸς ἑσπέρην τετραμένα τοῦ Ἡφαιστείου· ἀντίον δὲ τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας δύο, εύντας τὸ μέγαθος πέντε καὶ εἴκοσι πήχεων· τῶν Αἰγύπτιοι τὸν μὲν πρὸς βορέω ἐστεῶτα καλέουσι θέρος· τὸν δὲ πρὸς νότον, χειμῶνα· καὶ τὸν μὲν καλέουσι θέρος, τοῦτον μὲν προσκυνέουσί τε καὶ εὖ ποιέουσι· τὸν δὲ χειμῶνα καλεύμενον, τὰ ἔμπαλιν τούτων ἔρδουσι. Πλοῦτον δὲ τούτῳ τῷ βασιλέῃ γενέσθαι ἀργύρου μέγαν, τὸν οὐδένα τῶν ὕστερον ἐπιτραφέντων βασιλέων δύνασθαι ὑπερβαλέσθαι, οὐδὲ ἔγγὺς ἐλθεῖν. βουλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαληῇ τὰ χρήματα θησαυρίζειν, οἰκοδομέσθαι οἰκημα λίθεν· τοῦ τῶν τοίχων ἔνα ἐς τὸ ἔξω μέρος τῆς οἰκίης ἔχειν. τὸν δὲ ἔργαζόμενον ἐπιβουλεύοντα, τάδε μηχανᾶσθαι· τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἔνα ἔξαίρετον εἶναι ἐκ τοῦ τοίχου ρῆιδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπ' ἐνός. ὡς δὲ ἐπετελέσθη τὸ οἰκημα, τὸν μὲν βασιλῆα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ· χρόνου δὲ περιιόντος, τὸν οἰκοδύμον περὶ τελευτὴν τοῦ βίου ἔοντα, ἀνακαλέσασθαι τοὺς παιδας (εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο)· τούτοισι δὲ ἀπηγήσασθαι, ὡς ἐκείνων προορέων ὅκως

βίον ἄφθονον ἔχωσε, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλῆος· σαφέως δ' αὐτοῖσι πάντα ἐξηγησάμενον τὰ περὶ τὴν ἔξαίρεσιν τοῦ λίθου, δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ, λέγοντα ὡς ταῦτα διαφύλασσοντες, ταμίαι τῶν βασιλῆος χρημάτων ἔσονται. καὶ τὸν μὲν τελευτῆσαι τὸν βίον, τοὺς δὲ παιδας αὐτοῦ οὐκ ἔς μακρὸν ἔργου ἔχεσθαι· ἐπελθόντας δὲ ἐπὶ τὰ βασιλῆϊα νυκτὸς, καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τῷ οἰκοδομήματι ἀνευρόντας, ρηϊδίως μεταχειρίσασθαι, καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἔξενείκασθαι. Ὡς δὲ τυχεῖν τὸν βασιλῆα ἀνοίξαντα τὸ οἴκημα, θωῦμάσαι, ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδεῖ τὰ ἀγγήϊα· οὐκ ἔχειν δὲ ὅν τινα ἐπαιτιᾶται, τῶν τε σημάντρων ἔοντων σώων, καὶ τοῦ οἰκήματος κεκλειμένου. ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δίς καὶ τρὶς ἀνοίξαντι, ἀεὶ ἐλάσσον φαίνεσθαι τὰ χρήματα (τοὺς γὰρ κλέπτας οὐκ ἀνιέναι κεραΐζοντας), ποιησαὶ μιν τάδε· πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι, καὶ ταῦτας περὶ τὰ ἀγγήϊα ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνην, στῆσαι· τῶν δὲ φωρῶν ὥσπερ ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ ἐλθόντων, καὶ ἐνδύντος τοῦ ἐτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ πρὸς τὸ ἄγγος προσῆλθε, ιθέως τῷ πάγῳ ἐνέχεσθαι· ὡς δὲ γνῶναι αὐτὸν ἐν οἴψι κακῷ ἦν, ιθέως καλέειν τὸν ἀδελφεὸν, καὶ δηλοῦν αὐτῷ τὰ παρεόντα, καὶ κελεύειν τὴν ταχίστην ἐσδύντα, ἀποτάμνειν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν· ὅκως μὴ αὐτὸς ὀφθεὶς καὶ γνωρισθεὶς ὃς εἴη, προσαπολέσει καὶ ἐκεῖνον· τῷ δὲ δόξαι εὖ λέγειν, καὶ ποιησαὶ μιν πεισθέντα ταῦτα· καὶ καταρρόσαντα τὸν λίθον,

ἀπιέναι ἐπ' οἴκου, φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφεοῦ. Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ἐσελθόντα τὸν βασιλῆα ἐς τὸ οἴκημα, ἐκπεπλῆχθαι, ὄρέοντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἅνευ τῆς κεφαλῆς ἔον· τὸ δὲ οἴκημα, ἀσινὲς, καὶ οὕτε ἐσοδον οὕτε ἔκδυσιν οὐδεμίην ἔχον· ἀπορεύμενον δέ μιν, τάδε ποιῆσαι· τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατὰ τοῦ τεύχεος κατακρεμάσας· φυλάκους δὲ αὐτοῦ καταστήσαντα, ἐντείλασθαι σφισ, τὸν ἀνίδωνται ἀποκλαύσαντα, ἢ κατοικτισάμενον, συλλαβθόντας ἄγειν πρὸς ἑωὕτον. ἀνακρεμαμένου δὲ τοῦ νέκυος, τὴν μητέρα δεινῶς φέρειν· λόγους δὲ πρὸς τὸν περιεόντα παιδὰ ποιευμένην, προστάσσειν αὐτῷ, ὅτεψ τρύπῳ δύναται, μηχανᾶσθαι ὄκως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσας κομιεῖ· εἰ δὲ τούτων ἀμελήσει, διαπειλέειν αὐτὴν, ὡς ἐλθοῦσα πρὸς τὸν βασιλῆα, μηνύσει αὐτὸν ἔχοντα τὰ χρήματα. Ὡς δὲ χαλεπῶς ἐλαμβάνετο ἡ μήτηρ τοῦ περιεόντος παιδὸς, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων οὐκ ἐπειθε, ἐπιτεχνήσασθαι τοιάδε μιν· ὄνος κατασκευασάμενον, καὶ ἀσκοὺς πλήσαντα οἴνου, ἐπιθεῖναι ἐπὶ τῶν ὄνων, καὶ ἐπειτα ἐλαύνειν αὐτούς· ὡς δὲ κατὰ τοὺς φυλάσσοντας ἦν τὸν κρεμάμενον νέκυν, ἐπισπάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἡ τρεῖς ποδεῶνας αὐτὸν λύειν ἀπαμμένους· ὡς δὲ ἐρρέε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλὴν μιν κόπτεσθαι μεγάλα βοῶντα, ὡς οὐκ ἔχοντα πρὸς ὄκοιον τῶν ὄνων πρῶτον τράπηται· τοὺς δὲ φυλάκους, ὡς ἰδεῖν πολὺν ρέοντα τὸν οἶνον, συντρέχειν ἐς τὴν ὁδὸν, ἀγγήια ἔχον-

τας, καὶ τὸν ἐκκεχυμένον οἶνον συγκομῆσιν, ἐν κέρδεῃ ποιευμένους· τὸν δὲ διαλοιδορέεσθαι πᾶσι, ὅργην προσποιεύμενον· παραμυθευμένων δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων, χρόνῳ πρητῦνεσθαι προσποιέεσθαι, καὶ ὑπίεσθαι τῆς ὥργης· τέλος δὲ, ἔξελάσαι αὐτὸν τοὺς ὄνους ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατασκευάζειν. ὡς δὲ λόγους τε πλείους ἐγγίνεσθαι, καὶ τινα καὶ σκῶφαί μιν καὶ ἐς γέλωτα προσαγαγέσθαι, ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἔνα· τοὺς δὲ αὐτοῦ ὕσπερ εἴχον κατακλιθέντας πίνειν διανοέεσθαι, καὶ ἐκείνον παραλαμβάνειν, καὶ κελεύειν μετ' ἑωὕτῶν μείγαντα συμπίνειν· τὸν δὲ πεισθῆναι τε δὴ, καὶ καταμεῖναι. ὡς δέ μιν παρὰ τὴν πόσιν φιλοφρόνως ἡσπάζοντο, ἐπιδοῦναι αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν ἀσκῶν· δαψιλέῃ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους τοὺς φυλάκους, ὑπερμεθυσθῆναι· καὶ κρατηθέντας ὑπὸ τοῦ ὕπνου, αὐτοῦ ἐνθάπερ ἐπινοι κατακομηθῆναι· τὸν δὲ, ὡς πρόσω ήν τῆς νυκτὸς, τό, τε σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσαι, καὶ τῶν φυλάκων ἐπὶ λύμῃ πάντων ξυρῆσαι τὰς δεξιὰς παρηΐδας· ἐπιθέντα δὲ τὸν νέκυν ἐπὶ τοὺς ὄνους, ἀπελαύνειν ἐπ' οἴκου, ἐπιτελέσαντα τῇ μητρὶ τὰ προσταχθέντα. Τὸν δὲ βασιλέα, ὡς αὐτῷ ἀπηγγέλθη τοῦ φωρὸς ὁ νέκυς ἐκκεκλεμένος, δεινὰ ποιέειν· πάντως δὲ βουλόμενον εὑρεθῆναι ὅστις κοτὲ εἴη ὁ ταῦτα μηχανώμενος, ποιῆσαι μιν τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά· τὴν θυγατέρα τὴν ἑωὕτοῦ κατίσαι ἐπ' οἰκήματος, ἐντειλάμενον πάντας τε ὁμοίως προσδέκεσθαι, καὶ πρὶν συγγενέσθαι, ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅ, τι

δὴ ἐν τῷ βίῳ ἔργασται αὐτῷ σοφώτατον καὶ ἀνοσιώτατον· ὃς δὲ ἀν ἀπηγόσηται τὰ περὶ τὸν φῶρα γεγενημένα, τοῦτον συλλαμβάνειν, καὶ μὴ ἀπείναι ἔξω. ὡς δὲ τὴν παιδα ποιέειν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς προσταχθέντα, τὸν φῶρα πυθόμενον τῶν ἄνεκα ταῦτα ἐπρήσσετο, θουληθέντα πολυτροπίῃ τοῦ βασιλῆος περιγενέσθαι, ποιέειν τάδε· νεκροῦ προσφάτου ἀποταρόντα ἐν τῷ ἄμψῃ τὴν χεῖρα, ἵέναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ τῷ ἴματίῳ· ἐσελθόντα δὲ ὡς τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα, καὶ εἱρωτώμενον τάπερ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγόσασθαι ὡς ἀνοσιώτατον μὲν εἴη ἔργασμένος, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ βασιλῆος ὑπὸ πάγης ἀλόντος ἀποτάμοι τὴν κεφαλήν· σοφώτατον δὲ, ὅτι τοὺς φυλάκους καταμεθύσας, καταλύσει τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμαμένου τὸν νέκυν. τὴν δὲ, ὡς ἦκουσε, ἀπτεσθαι αὐτοῦ. τὸν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκότεϊ προτείναι αὐτῇ τοῦ νεκροῦ τὴν χεῖρα· τὴν δὲ, ἐπιλαβομένην ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἐκείνου τῆς χειρὸς ἀντέχεσθαι· τὸν δὲ φῶρα προέμενον αὐτῇ, οἴχεσθαι διὰ θυρέων φεύγοντα. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα ἀπενείχθη, ἐκπεπλῆχθαι μὲν ἐπὶ τῷ πολυφροσύνῃ τε καὶ τόλμῃ τὰνθρώπου· τέλος δὲ, διαπέμποντα ἐς πάσας τὰς πόλις, ἐπαγγέλλεσθαι ἀδειάν τε διδόντα, καὶ μεγάλα ὑποδεκόμενον ἐλθόντι ἐς ὄψιν τὴν ἐωὕτοῦ· τὸν δὲ φῶρα, πιστεύσαντα, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· Ἐραμψίνιτον δὲ μεγάλως θωμάσαι, καὶ οἱ τὴν θυγατέρα ταῦτην συνοικίσαι, ὡς πλεῖστα ἐπισταμένων ἀνθρώπων·

Αίγυπτίων μὲν γάρ τῶν ἄλλων προκεκρίσθαι,
ἐκεῖνον δὲ, Αίγυπτίων.

CXXII. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔλεγον τοῦτον τὸν
βασιλῆα ζωὸν καταβῆναι κάτω ἐς τὸν οἰ Έλ-
ληνες ἀΐδην νομίζουσι εἶναι, κάκεῖθι συγκυθεύειν
τῷ Δήμητρι· καὶ τὰ μὲν, νικῆν αὐτὴν, τὰ δὲ,
ἐσσοῦνθαι ὑπ' αὐτῆς· καὶ μιν πάλιν ἀπικέσθαι
δῶρον ἔχοντα παρ' αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσεον.
ἀπὸ δὲ τῆς Ῥαμψινίτου καταβάσιος, ὡς πάλιν
ἀπίκετο, ὄρτην δὴ ἀνάγειν Αἴγυπτίους ἔφασαν·
τὴν καὶ ἔγω οἵδα ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐπιτελέοντας
αὐτούς· οὐ μέντοι εἴτε δὲ ἄλλο τι, εἴτε διὰ ταῦτα
ὄρτάζουσι, ἔχω λέγειν. φάρος δὲ αὐτημερὸν ἔξυ-
φύναντες οἱ ἱρέες, κατ' ὃν ἔδησαν ἐνὸς αὐτῶν
μέτρῳ τοὺς ὄφθαλμούς· ἀγαγόντες δέ μιν ἔχοντα
τὸ φάρος ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἵρὸν Δήμητρος,
αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται ὥπισω· τὸν δὲ ἵρεα τοῦτον
καταδεδεμένον τοὺς ὄφθαλμοὺς, λέγουσι ὑπὸ δύο
λύκων ἄγεσθαι ἐς τὸ ἵρὸν τῆς Δήμητρος, ἀπέχον
τῆς πόλιος εἴκοσι σταδίους· καὶ αὗτις ὥπισω
ἐκ τοῦ ἵρου ἀπάγειν μιν τοὺς λύκους ἐς τώντὸ
χωρίον.

CXXIII. Τοῖσι μέν νυν ὑπ' Αἴγυπτίων λεγο-
μένοισι χράσθω ὅτεψ τὰ τοιαῦτα πιθανά ἔστι·
ἔμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπάκειται, ὅτι
τὰ λεγόμενα ὑπ' ἐκάστων ἀκοῇ γράφω. ἀρχηγε-
τεύειν δὲ τῶν κάτω Αἴγυπτιοι λέγουσι Δήμητρα
καὶ Διόνυσον. πρῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον
Αἴγυπτιοί εἰσι οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπους ψυχὴ

ἀλλοτερούς δέποι τούς εὐηγέρτεστος, οἱ δέ πάλιοι θύεισιν τῷ γραμμήν τοῦ τὸν Βαλάνειον καὶ τὰ πετρά, εἰστιν οἱ αἰδημότου εὖες γυναικῶν ἵστεροι· τὸν παντίλιον δὲ αὕτη γυναικεῖς εἰς γυμνολαβεῖσσαι εἴσονται τούτοις τῷ λόγῳ τοῦ οἴκου Ελλήνων ἐγνώσθαι, οἱ δέ γυναικεῖς, οἱ δέ, ὑπέροχες, οἱ τούτην εὐηγέρτεσταν· τούτης ἔπος εἰδὼς τὸν φειδωλότα, οὐ τούτην.

CXXXV. Μηδικαὶ μὲν τοῦ Φαραώνος Σασσάνης
εἶναι οἱ Διονύσιοι πόλεις εἰδούσαις οἰνον· καὶ
εὐθρεψαί Διονύσιοι λεγομένοι· μετὰ δὲ τούτους,
Σασσάνησσι τούτοις Λαρίσαι, οἱ τούτους εὐεργέτεστε
εἶναι· εὐεργέτεστοι γάρ καὶ πολὺ τὸ ίδιον,
εὐθρεψαί οἱ ορφανοὶ τούτους λεγομένοι· μετὰ δὲ ορφέας
Ιανθίνης εὐεργέτεστοι λεγομένοι λεγομένοι· τούτους
μετὰ δὲ ορφανούς τούς, οἱ τούτους Ιανθίνης
μεγάλη τοῦ Νείλου· εὐεργέτεστοι δὲ τούτους τούτους
τούτους τούτους Ιανθίνης ιεροποιεῖσθαι εἰδεῖσθαι,
καὶ τούτους τούτους κατεύθυντες εἶναι.
τούτους τούτους Ιανθίνης. εὐεργέτεστοι δὲ τούτους τούτους
γάρνατος δὲ εὐεργέτεστοι τριπλάσιοι τοῦ λόγου· δέσποι
μετέπειτα τῆς οὐδὲν κατέπι τῆς φλάστρης τούτους Ιανθίνης.
τῆς οὐδὲντος, σύγκριτοι δέ τοι τούτοις τοῦ δέσποι
τῆς παραγόντος, οἷς οὐδὲν διαφέσει· τῆς μετέπειτα
μετέπειτα τῆς φλάστρης οὐδὲν δέ, δέσποι προστατεύει
τῆς οὐδὲντος τοῦ δέσποι τούτους, εὐερ-

όργημαί· λίθου τε ζεστοῦ καὶ ζώων ἐγγεγλυμένων) ταύτης τε δὴ δέκα ἔτεα γενέσθαι, καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐπ' οὐ ἐστᾶσι αἱ πυραμίδες, καὶ τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων, τὰς ἐποιέετο θήκας ἐώυτῷ ἐν νήσῳ, διώρυχα τοῦ Νείλου ἐσαγαγών. τῇ δὲ πυραμίδῃ αὐτῷ χρόνον γενέσθαι εἴκοσι ἔτεα ποιευμένη, τῆς ἐστὶ παντακῆ μέτωπον ἔκαστον ὀκτὼ πλεύρα, ἐούσης τετραγώνου, καὶ ὑψος ἵσον· λίθου δὲ ξεστοῦ τε καὶ ἀρμοσμένου ταμάλιστα· ὀλδὺς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν ἐλάσσων.

CXXV. Ἐποιήθη δὲ ὡδεῖς αὐτῇ ἡ πυραμὶς ἀναβαθμῶν τρόπον, τὰς μετεξέτεροι κρώσσας, οἱ δὲ βωμίδας ὀνομάζουσι· τοιαύτην τοπρώτον ἐπεί τε ἐποίησαν αὐτὴν, ἡσιρον τοὺς ἐπιλοίπους λίθους μηχανῆσι ξύλων βραχέων πεποιημένησι· χαμάθεν μὲν ἐπὶ τὸν πρώτον στοῖχον τῶν ἀναβαθμῶν ἀείροντες· ὅκως δὲ ἀνίοι ὁ λίθος ἐπ' αὐτὸν, εἰς ἐτέρην μηχανὴν ἐτίθετο, ἐστεῶσαν ἐπὶ τοῦ πρώτου στοίχου· ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν δεύτερον εὐλκετο στοῖχον, ἐπ' ἄλλης μηχανῆς· ὅσοι γὰρ δὴ στοῖχοι ἦσαν τῶν ἀναβαθμῶν, τοσαῦται καὶ μηχαναὶ ἦσαν· εἴτε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἐυῆσαν μίην τε καὶ εὐβάστακτον μετεφόρεον ἐπὶ στοῖχον ἔκαστον, ὅκως τὸν λίθον ἐξέλοιεν· λελέχθω ἡμῖν ἐπ' ἀμφότερα, κατάπερ λέγεται. ἐξεποιήθη δὲ ὡν τὰ ἀνώτατα αὐτῆς πρῶτα· μετὰ δὲ, τὰ ἐπόμενα τούτων ἐξεποίευν· τελευταῖα δὲ αὐτῆς τὰ ἐπίγαια καὶ τὰ κατωτάτω ἐξεποίησαν. σεσήμανται δὲ διὰ γραμμάτων Αἰγυπτίων ἐν τῇ

πυραμίδες, ὅσες ἔς τε σῦρμαίνου καὶ κρόμμικα καὶ
σκόρφοδα ἀναισχύωθη τοῖσι ἐργαζομένοισι· καὶ, ὡς
ἔμε εὖ μεμνῆσθαι τὰ ὁ ἐρμηνεύς ροι, ἐπιλεγόμενος
τὰ γράμματα, ἔφη, ἵξασσι καὶ χίλια τάλαντα
ἀργυρίου τετελέσθαι. εἰ δὲ ἔστι οὕτως ἔχοντα
ταῦτα, κόσα εἰκὸς ἄλλα δεδαπανῆσθαι ἔστι ἐς
τοῖσι ἐργαζομένοισι; ὑκότε χρόνον μὲν οἰκοδό-
μεον τὰ ἐργα τὸν εἰρημένον· ἄλλον δὲ, ὡς ἐγώ
δοκέω, ἐν τῷ τοὺς λίθους ἔταμνον, καὶ ἄγον,
καὶ τὸ ὑπὸ γῆν ὅρυγμα ἐργάζοντο, οὐκ ἀλίγον
χρόνον.

CXXVI. Ἐς τοῦτο δὲ ἐλθεῖν Χέστα κακότητος,
ῶστε χρημάτων δεόμενον, τὴν θυγατέρα τὴν
ἐώυτοῦ κατίσαντα ἐπ' οὐκήματος, προστάξαι
πρήσσεσθαι ἀργύριον ὄκόσον δή τι· οὐ γάρ δὴ
τοῦτο γε ἐλεγον· τὴν δὲ, τά τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς
ταχθέντα πρήσσεσθαι· ἴδιῃ δὲ καὶ αὐτὴν δια-
νοηθῆναι μνημῆιον καταλιπέσθαι· καὶ τοῦ ἐσιέν-
τος πρὸς αὐτὴν ἐκάστον δέεσθαι, ὅκως ἀν αὐτῇ
ἴνα λίθον ἐν τοῖσι ἐργοισι δωρέοιτο. ἐκ τούτων
δὲ τῶν λίθων ἔφασαν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθῆναι,
τὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἐστηκυῖαιν, ἐμπροσθεν τῆς
μεγάλης πυραμίδος· τῆς ἔστι τὸ κῶλον ἔκαστον,
ὅλου καὶ ἡμίσεος πλέθρον.

CXXVII. Βασιλεῦσσει δὲ τὸν Χέστα τοῦτον Αἰ-
γύπτιοι ἐλεγον πεντήκοντα ἔτεα· τελευτήσαντος
δὲ τούτου, ἐκδέξασθαι τὴν βασιληῖην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ Χεφρῆνα· καὶ τοῦτον δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ

διαχράσθαι τῷ ἑτέρῳ· τά τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα
ποιῆσαι, ἐς μὲν τὰ ἔκείνου μέτρα οὐκ ἀνήκουσαν
ταῦτα γάρ ὅτε καὶ ἡμεῖς ἐμετρήσαμεν· σύτε γὰρ
ὑπεστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὕτε ἐκ τοῦ Νείλου
διώρυξ ἔκει ἐς αὐτὴν, ὥσπερ ἐς τὴν ἑτέρην,
ρέουσα· διοικεδεμημένου δὲ αὐλῶνος, ἕσω νῆσον
περιβρέπει, ἐν τῷ αὐτὸν λέγουσι κείσθαι Χέοπα.
ὑποδείρας δὲ τὸν πρώτον δόμον λίθου Αἰθιοπικοῦ
ποικίλου τεσσεράκοντα πόδας, ὑπόβασιν τῆς ἑτέρης
τῶιστὸ μέγαθος, ἔχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδόμησε.
ἐστάσι δὲ ἐπὶ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότεραι, μάλιστα
ἐς ἑκατὸν πόδας ὑψηλοῦ. βασιλεῦσαι δὲ ἐλεγον
Χεφρῆνα ἐξ καὶ πεντήκοντα ἔτεα.

ΣΧΙΧΙΙΙ. Ταῦτα δέ τε καὶ ἑκατὸν λογίζονται
ἔτεα, ἐν τοῖσι Αἴγυπτίοισι τε πᾶσαν εἶναι κακό-
τητα, καὶ τὰ ἵρα χρόνου τεσσούτου κατακλητίσθεντα
οὐκ ἀραιχθῆναι. τούτους ὑπὸ μίσεος οὐ κάρτα
θέλουσι Αἴγυπτιοι ὄνομάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰς πυ-
ραμίδας καλέουσι ποιμένος Φελίτιος, ὃς τοῦτον
τὸν χρόνον ἔνεψε κτήνεα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία.

ΣΧΙΧΙΙΙΙ. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι Αἴγυπτον
Μικερίνον ἐλεγον, Χέοπος παῖδα· τῷ τὰ μὲν τοῦ
πατρὸς ἔργα ἀπαδεῖν· τὸν δὲ τά τε ἵρα ἀνοίκαι,
καὶ τὸν λεών τετρυρένουν ἐς τὸ ἐσχατον κακοῦ,
ἀκεῖναι πρὸς ἔργα τε καὶ θυσίας· δίκαιας δὲ σφι
πάντων βασιλήων δικαιοτάτας κρίνειν. κατὰ τοῦτο
μέν νοι τὸ ἔργον, ἀπάντων ὅσοι ἥδη βασιλῆς
ἐγένοντο Αἴγυπτίων, αἰνέουσι μάλιστα τοῦτον· τά
τε ἄλλα γάρ μν. ερίνειν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῷ ἐπι-

μεμφομένψ ἐκ τῆς δίκης παρ' ἑωὕτου διδόντα
ἄλλα, ἀποπιμπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν. ἔοντι δὲ
ἡπίψ τῷ Μυκερίνῳ κατὰ τοὺς πολιταῖς, καὶ
ταῦτα ἐπιτηδεύοντι, πρῶτον κακῶν ἄρξαι τὴν
θυγατέρα ἀποθανοῦσαν αὐτοῦ, τὴν μοῦνόν οἱ
εἶναι ἐν τοῖσι οἰκίοισι τέκνον. τὸν δὲ, ὑπεραλ-
γῆσαντά τε τῷ περιεπεπτώκεε πρόγυματι, καὶ βου-
λόμενον περισσότερόν τι τῶν ἄλλων θάψαι τὴν
θυγατέρα, ποιήσασθαι βοῦν· ξυλίνην κοίλην. καὶ
ἐπειτα καταχρυσώσαντά μιν ταύτην, ἐσω ἐν αὐτῇ
θάψαι ταύτην δὴ τὴν ἀποθανοῦσαν θυγατέρα.

CXXX. Αὗτη ὡν ἡ βοῦς γῆ οὐκ ἐκρύψθη, ἀλλ'
ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν φανερή· ἐν Σάῃ μὲν πόλι οὔσα,
κειμένη δὲ ἐν τοῖσι βασιληῖσι, ἐν οἰκήματι ἡσκη-
μένῳ· θυμήματα δὲ παρ' αὐτῇ παντοῖα καταγί-
ζουσι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην· σύκτα δὲ ἐκάστην πάν-
υχος λύχνος παρακαίεται. ἀγχοῦ δὲ τῆς βοὸς
ταύτης ἐν ἄλλῳ οἰκήματι εἰκόνες τῶν παλλακέων
τῶν Μυκερίνου ἐστᾶσι, ὡς ἐλεγον οἱ ἐν Σάῃ
πόλι ιρέες· ἐστᾶσι μὲν γὰρ ξύλινοι κολοσσοί,
εοῦσαι ἀριθμὸν ὡς εἴκοσι μάλιστά κη, γυμναὶ
ἐργασμέναι· αἱ τινες μέντοι εἰσὶ, οὐκ ἔχω εἰπεῖν,
πλὴν ἡ τὰ λεγόμενα.

CXXXI. Οἱ δέ τινες λέγουσι περὶ τῆς βοὸς
ταύτης καὶ τῶν κολοσσῶν, τόνδε τὸν λόγον· ὡς
Μύκερεῖνος ἡράσθη τῆς ἑωὕτου θυγατρὸς, καὶ
ἐπειτα ἐμίγη οἱ ἀεκούσῃ· μετὰ δὲ, λέγουσι· ὡς
παῖς ἀπῆγξατο ὑπὸ ἄχεος· ὃ δέ μιν ἔθαψε ἐν
τῇ βοΐ ταύτῃ· ἡ δὲ μῆτηρ αὐτῆς τῶν ἀμφιπόλων

τῶν πρεδονιάσαντος τὴν θυγατέρα τῷ πατρὶ ἀπέτρεψε τὰς χαῖρας· καὶ τὸν τὸς αἰώνος αὐτῶν αἷμα πατευθείας τάπτερο εἰ Ζωὴ ἔστιν. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυαρίσαντος, ὃς ἐγὼ δικέα, τέ τε ἄλλα, καὶ δὲ τοὺς τὰ παρὰ τὰς χαῖρας τὸν καλεούσαντας γάρ ὃν καὶ ἡμεῖς ἀρέσκουμεν, ὅτι ὑπὸ χρόνου τὰς χαῖρας ἀποβρεθῆσαν, αἱ ἐν τοσὶ αἰώνιῳ ἀφίενται ιδεῖσαι μὲν καὶ εἰς ἡμέραν.

CXXXII. Ή δὲ βοῦς τὲ μὲν ἄλλα κατακήρυξται φασικάρη σφραγίς· τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὸν καφιλὸν φάναι καχρισθεῖμενα παχεῖς κάρτα χρυσοῦ· ματαξὸν δὲ τῶν περάνω, ὁ τοῦ ἥλου κύκλος μαρμαρίνος ἐπεστι χρύσιος. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὄρθη, ἀλλ' ἐν γεύσινει παριέντη μέγαθος δὲ, ὅσηπερ μεγάλη βοῦς Ζωῆ. ἐκφέρεται δὲ ἐκ τοῦ οὐκέπατος ἀνὰ πάντα τὰ ἔτεα· ἐπεὶ τούτων τύπτωνται οἱ Λιγύπτιοι τὸν εὖκολομένον θεὸν ὃν ἐπεὶ ἔργη ἐπὶ τοιούτῳ πράγματι, τότε ὃν καὶ τὴν βοῦν ἐφέρουσι ἐς τὸ φῶς· φασὶ γάρ δὲ αὐτὸν δεινῶντας τὸν πατρὸς Μενεκέρεων ἀποθνήσκουσαν, ἐν τῷ ἀναυτῷ ἀταξίᾳ τὸν ἥλιον κατεδεῖν.

CXXXIII. Μετὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος, διάτερα τούτην τῷ βασιλεῖ τύδε γενέσθεται· ἐλθεῖν τοι μαυτήσους ἐκ Βουτοῦς τόλιοις, ὃς μέλλοι τῇ στέπῃ μαῦνον βιοὺς, τῷ ἐβδόμῳ γελευτήσουν· τὸν δέ, δεινὸν ποιησάμενον, πέμψει ἐς τὸ μαυτήσου τῷ θεῷ ὄνταδισμα, ἀνταπεμφόμενον ὅτι ὁ μὲν αὐτοῦ πατέρος καὶ πάτρων, ἀποκληίσαντας τὰ ἴρε, καὶ θεῖν οὐ μεμνημένος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώ-

πους φεύροντες, ἐβίωσαν χρόνον ἐπὶ πολλόν· αὐτὸς δ' εὐσεβὴς ἐών, μέλλοι ταχέως οὕτω τελευτῆσειν. ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δεύτερα ἐλθεῖν λέγοντα, τούτων εἴνεκα καὶ συνταχύνειν αὐτῷ τὸν βίον· οὐ γὰρ ποιῆσαι μιν τὸ χρέων ἦν ποιέειν· δεῖν γὰρ Αἴγυπτον κακοῦσθαι ἐπ' ἔτεα πεντηκοντά τε καὶ ἑκατόν· καὶ τοὺς μὲν δύο τοὺς πρὸ ἑκείνου γενομένους βασιλέας, μαθεῖν τοῦτο, κεῖνον δὲ οὐ. ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Μυκερίον, ὃς κατακεκριμένων ἥδη οἱ τούτων, λύχνα ποιησάμενον πολλά, ὅκως γίνοιτο ινέξ, ἀνάφαντα αὐτὰ, πίνειν τε καὶ εὐπαθέειν, οὔτε ἡμέρης οὔτε νυκτὸς ἀνιέντα, ἕς τε τὰ ἔλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλανώμενον, καὶ ἵνα πιμθάνοιτο εἶναι ἐνηβητήρια ἐπιτηδεώτατα. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο, θέλων τὸ μαντήιον ψευδόμενον ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἐξ ἔτεων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι.

CXXXIV. Πυραμίδα δὲ καὶ οὗτος ἀπελίπετο, πολλὸν ἐλάσσω τοῦ πατρὸς, εἴκοσι παδῶν κατάδεουσαν, κῶλον ἔκαστον τριῶν πλέθρων, ἐούσης τετραγώνου· λίθου δὲ ἐς τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικοῦ. τὸν δὴ μετεξέτεροί φασι Ἑλλήνων 'Ροδώπιος ἐταίρης γυναικὸς εἶναι, οὐκ ὁρθῶς λέγοντες· οὐδὲ ᾧ οὐδὲ εἰδότες μοι φαίνονται λέγειν οὗτοι ἢγις ἦν ἡ 'Ροδῶπις· οὐ γὰρ ἂν αἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιῆσασθαι τοιαύτην, ἐς τὴν ταλάντων χιλιάδες ἀναρίθμητοι, ὡς λόγῳ εἴπειν, ἀναισίμωνται· πρὸς δὲ, ὅτι κατὰ Ἀμασιν βασιλεύοντα ἦν ἀκμάζουσα 'Ροδῶπις, ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτον· ἔρεσι γὰρ κάρτε

πολλοίσι ὑπέρους ταυτάν τῶν Ἰωαννίνων τῶν τὰς
πυραιδίας τεύτος λατότην, ἢντας Ροδώπης γενέρων
μὲν, ἀπὸ Θράκης δούλης σὲ ἢντα Ιάσονος τοῦ
Ἡφαιστοπόλεως, ἀπὸρὸς Σαρίου, σόνδουλος δὲ
Λιούπου τοῦ λογοταῦτοῦ. καὶ γὰρ αὐτος Ιάσονος
ἐγένετο, ὃς διέδεξε τῆρας οὐκ ἔκαπτε· ἐπειδὴ τε γὰρ
πολλάκις εἰρηνούσιτον Δελφῶν ἐκ θεοφροσύνης,
ἥς βουλούπτη τοιοῦτη τῆς Διονύσου φυχῆς ἀνελίθω,
ἄλλος μὲν αὐτοῖς ἐφέπη, Ιάσονος δὲ τοιοῦτης τοῖς
ἄλλος Ιάσκων ἀπειλετο· αὕτω καὶ Διονύσος Ιάσ-
μονος ἐγένετο.

CXXXV. Ροδώπης δὲ ἐς Λίγυπτον ἀπίκετο,
Ξάνθεω τοῦ Σαρίου κομίσαντος· ἀπικορένη δὲ
κατ’ ἐργασίην, ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὥν·
ἀνδρὸς Μιτυληναίου Χαράζου, τοῦ Σκαραπετρω-
νύμου παιδὸς, ἀδελφοῦ δὲ Σατφοῦς τῆς μονο-
ποιοῦ. αὕτω δὴ ἡ Ροδώπης ἐλευθεράθη, καὶ κατέ-
μενή τε ἐν Λίγυπτῳ, καὶ κάρτα ἐταφρόδιτος
γενομένη, μεγάλα ἐκτίσατο χρήματα, ὃς ἂν
εἴναι Ροδώπιος, ἀτάρ οὐκ ὃς γε ἐς πυραιδία
τοιαύτην ἔξικέσθαι. τῆς γὰρ τὴν δεκάτην τῶν
χρημάτων ἴδεσθαι ἐστὶ ἔτι καὶ ἐς τόδε ταυτὶ τῷ
βουλομένῳ, οὐδὲν δεῖ μεγάλα οἱ χρήματα ἀναθεῖναι.
ἐπεθύμησε γὰρ Ροδώπης μυημάτιον ἐωὗτῆς ἐν τῷ
Ἐλλάδι καταλιπέσθαι, ποίημα ποιησαμένη τοῦτο,
τὸ μὴ τυγχάνει ἄλλῳ ἔξευρημένον καὶ ἀνακείμενον
ἐν ἵρῳ· τοῦτο ἀναθεῖναι ἐς Δελφοὺς μυημόσυνον
ἐωὗτῆς. τῆς ᾧν δεκάτης τῶν χρημάτων ποιησαμένη
ῳβελοὺς βουτόρους πολλοὺς σιδηρέους, ὅσου ἕνε-

χώρες ἡ δεκάτη οἵ, ἀπέπεμψε ἐς Δελφούς· οἱ καὶ
νῦν ἔτι συννενέσται, ὅπισθε μὲν τοῦ βωρεῶν τὸν
Χίοι ἀνέθεσαν, ἀντίον δὲ αὐτοῦ τοῦ πηοῦ φελέουσαν
δέ κας ἐν τῷ Ναυκράτῃ ἐπαφρύδιοι γένεθλαι οἱ
ἐπαῖδες· τούτῳ μὲν γὰρ αὕτη, τῆς πέρι λέγεται
ὅδε ὁ λόγος, οὕτω δή τι κλεινὴ ἐγένετο, ὡς καὶ
πάντες οἱ Ἑλληνες Ῥοδώπιος τούτορα ἔξιμαθον·
τυπτα δὲ, ὑστερον ταῦτης, τῷ οὔτομῷ ἦν Ἀρχιδάκη;
ἀνίδεμος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο, ησσον δὲ τῇ
ἰέρᾳς περιλεσχήνεντος. Χάραξος δὲ ὡς λυτά-
μενος Ῥοδῶπιν ἀπενύστησε ἐς Μιτυλήνην, ἐν μέλει
Σατφῷ πολλὰ κατεκερτόμησέ μαν. Ῥοδώπιος μέν
υν πέρι πέπαυμαι.

CXXXIX. Μετὰ δὲ Μυκραίνον γενέσθαι Αἰ-
γακτον βασιλέα ἔλεγος οἱ ἱρεῖς Ἀσυχίν, τὸν
τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ποιῆσαι τῷ Ἡφαίστῳ
προσύλωκα, ἐόντα πολλῷ τε κάλλιστα καὶ πολλῷ
μέγιστα. ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πάντα προσύλωκα
τύπους τε εὖ γεγλυμμάτους, καὶ ἄλλην ὅφει σίκα-
δομιμάτων μυρίτην ἐκτίνα δὲ, καὶ μακρῷ μάλιστα.
ἐπὶ τυάτου βασιλεύοντος, ἔλεγον ἀμιζής ἐσύστης
πολλῆς χρυσάτων, γενέσθαι νόμον Αἴγυπτίων,
ἀπεδεικνύντα ἐνέχυρον τοῦ πατρὸς τὸν μέκυν,
οὕτῳ λαμβάνειν τὸ χρέος προστεθῆνατ· δὲ ἓτε
τούτῳ τῷ μόρῳ τόνδε, τὸν διδόντα τὸ χρέος, καὶ
ἐπάσχεις κρατέειν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης· τῷ
δὲ ὑποτεθέντι τοῦτο τὸ ἐνέχυρον, τάνδε ἐπεῖναι
ζημίην μὴ βουλομένην ὀποδούνται τὸ χρέος, μήτε
σωτῷ ἐκείνῳ τελευτήσαντε εἴναι ταφῆς κορμῆσαι

μήτ' ἐν ἑκείνῳ τῷ πατρῷ τάφῳ, μήτ' ἐν ἄλλῳ
μηδενὶ, μήτ' ἄλλον μηδένα τῶν ἑωὕτου ἀπογενό-
μενον θάψαι. ὑπερβαλέσθαι δὲ βουλόμενον τοῦτον
τὸν βασιλέα τοὺς πρότερον ἑωὕτου βασιλέας
γενομένους Αἰγύπτου, μνημόσυνον πυραμίδα λι-
πέσθαι ἐκ πλίνθων ποιήσαντα· ἐν τῷ γράμματα
ἐν λίθῳ ἐγκεκυλαμένα τάδε λέγοντά ἔστι, ΜΗ
ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΣΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ
ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ
ΤΟΣΟΥΤΟΝ, ὍΣΟΝ Ὁ ΖΕΥΣ ΤΩΝ ΑΛ-
ΛΩΝ ΘΕΩΝ. ΚΟΝΤΩ, ΓΑΡ ΥΠΟΤΥΠΤΟΝ-
ΤΕΣ ΕΣ ΛΙΜΝΗΝ, Ὅ, ΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ
ΤΟΥ ΠΗΛΟΥ ΤΩ, ΚΟΝΤΩ, ΤΟΥΤΟ ΣΥΛ-
ΛΕΓΟΝΤΕΣ, ΠΛΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΥΣΑΝ. ΚΑΙ
ΜΕ ΤΡΟΠΩ, ΤΟΙΟΥΤΩ, ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ.
τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι.

CXXXVII. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι ἄνδρα
τυφλὸν ἐξ Ἀινύσιος πόλιος, τῷ οὐνομα Ἀινυσίν
εἶναι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος, ἐλάσαι ἐπ' Αἴ-
γυπτὸν χειρὶ πολλῇ Αἰθίοπάς τε καὶ Σαβακῶν
τῶν Αἰθιόπων βασιλέα. τὸν μὲν δὴ τυφλὸν τοῦτον
οἰχεσθαι φεύγοντα ἐς τὰ ἔλεα· τὸν δὲ Αἰθίοπα
βασιλεύειν Αἰγύπτου ἐπ' ἔτεα πεντήκοντα· ἐν
τοῖσι αὐτὸν τάδε ἀποδέξασθαι· ὅκως τῶν τις Αἰ-
γυπτίων ἀμάρτοι τι, κτείνειν μὲν αὐτῶν οὐδένα
ἐθέλειν· τὸν δὲ, κατὰ μέγαθος τοῦ ἀδικήματος
ἐκάστῳ δικάζειν, ἐπιτάσσοντα χώματα χοῦν πρὸς
τῷ ἑωὕτῳ πόλι, ὅθεν ἔκαστος ἦν τῶν ἀδικεόντων.
καὶ οὗτα ἔτι αἱ πόλιες ἐγένοντο ὑψηλότεραι. τὸ

μὲν γὰρ πρῶτον, ἔχωσθησαν ὅπὸ τῶν τὰς διώλ-
γυχας ὄρυξάντων, ἐπὶ Σεσώστριος βασιλέος· δεύ-
τηρα δὲ, ἐπὶ τοῦ Λιθίοπος, καὶ κάρτα ὑφῆλαι
ἔγενοντο. ὑψηλέων δὲ καὶ ἐτέσων τασσομένων
ἐν τῷ Αἰγύπτῳ πολίων, ὡς ἐμοὶ δοκέει, μάλιστα
μὲν Βουβάστι πόλις ἔξεχώσθη, ἐν τῷ καὶ ιρόθ
ἔστι Βουβάστιος ἀξιαπγυπτότετος· μέζω μὲν γὰρ
ἄλλα, καὶ πολυδιπάνωτερά ἔστι ιρά· ηδονῇ δ'
ιδέονται οὐδὲν τούτου μᾶλλον· ή δὲ Βουβάστις,
κατ' Ἑλλάδα γλωσσάν ἔστι "Ἄρτεμις".

ΣΧΧΧVIII. Τὸ δὲ ιρὸν αὐτῆς ὥδε ἔχει πλὴν
τῆς ἐσόδου, τὸ ἄλλο νῆσός ἔστε· ἐκ γὰρ τοῦ
Νείλου διώρυχες ἐσέχουσι, οὐ συμβίσγονται ἀλ-
λήλῃσι, ἀλλ᾽ ἄχρι τῆς ἐσόδου τοῦ ιροῦ ἐκατέρη
ἔστεχει· ή μὲν, τῷ περιφρέσσα, ή δὲ, τῷ εὐρος
ἔουσα ἐκατέρη ἐκατὸν ποδῶν, δένδρεσι κατάσκιος.
τὰ δὲ προπύλαια, ὅφες μὲν δέκα ὄργυιέων ἔστι,
τύποισι δὲ ἐξαπήχεσι ἐσκενάδαται ἄξιοισι λόγουι·
ἔον δὲ ἐν μέσῃ τῷ πόλε τὸ ιρὸν; κατορᾶται πάντα
τοθεν περιέβοντι· ἄτε γὰρ τῆς πόλιος μὲν ἐκκε-
χωμένης ὑψοῦ, τοῦ δὲ ιροῦ οὐ κεκενηρένεν, ὡς
ἀρχῆθεν ἐποιήθη, ἐποπτόν ἔστε. περιθέει δὲ αὐτὸ
αἴμαστὴ ἐγγεγλυμμένη τύποισι· ἔστι δὲ ἐσωθεν
ἄλσος δευθρέων μεγίστων πεφυτευμένων περὲ νηὸν
μέγαν, ἐν τῷ δὴ τῶν γαλμα ἔνι· εὐρος δὲ καὶ μῆκος
τοῦ ιροῦ, πάντη σταδίου ἔστι. κατὰ μὲν δὴ τὴν
ἔσοδον, ἐστρωμένη ἔστε ὥδος λίθου ἐπὶ σταδίους
τρεῖς μάλιστά κη, δεὸν τῆς ἀγορῆς φέρουσα ἐς τὸ
πρὸς τῷ· εὐρος δὲ, ὡς τεσσέρων πλεύθεων· τῷ

δὲ καὶ τῷ τῆς ὁδοῦ, διάνδρεα οὐρανομέκεα πέφυκε· φέρει δὲ ἐς Ἐφρέω ἵρον. τὸ μὲν δὴ ἵρον τοῦτο οὗτῳ ἔχει.

CXXXIX. Τέλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Αἰθίοπος ὡδεὶ ἔλεγον γενέσθαι· ὅψιν ἐν τῷ ὑπηρ τούτῳ ἰδόντα αὐτὸν, οὔχεσθαι φεύγοντα· ἐδόκεε οἱ ἄνδρες ἐπιστάντες, συμβουλεύειν τοὺς ἱρέας τοὺς ἐν Αἴγυπτῳ συλλέξαντα πάντας, μέσους μαγαρέμιν· ἰδόντα δὲ τὴν ὄψιν ταύτην λέγειν αὐτὸν, ὃς πρόφασίν οἱ δοκέοι ταύτην τοὺς θεῶν προδεικνύναι, ἵνα ἀσεβήσας περὶ τὰ ἵρα, κακόν τι πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάθοις οὕκων ποιήσειν ταῦτα· ἀλλὰ γάρ οἱ ἔξεληλυθέναι τὸν χρόνον, ὀκόσον κεχρῆσθαι ἄρξαντα Αἴγυπτου ἀχωρήσιν. ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπίᾳ ἔοντι αὐτῷ τὰ μεντήσαι, τοῖσι χρέωνται Αἰθιόπες, ἀκεῖλε, ὃς δέος αὐτὸν Αἴγυπτον βασιλεῦσαι ἔτεα πεντήκοντα. ὃς ὧν ὁ χρόνος οὗτος ἔξηται, καὶ αὐτὸν ἡ ὄψις τοῦ ἐμπυνίου ἐπετάρασσε, ἐκῶν ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Αἴγυπτου ὁ Σαβακῶς.

CXL. Ως δὲ ἄρα οὔχεσθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἴγυπτου, αὐτὶς τὸν τυφλὸν ἄρχειν ἐκ τῶν ἐλέων ἀπικόμενον· ἔνθα πεντήκοντα ἔτεα νῆσον χώσας σποδῷ τε καὶ γῇ, οὔκει· ὅκως γάρ οἱ φοιτᾶν σῖτον ἀγοντας Αἴγυπτίων ὡς ἐκάστοτει προστετάχθαι, στῆγῇ τοῦ Αἰθίοπος ἐς δωρεὴν κελεύειν σφέας καὶ σπεδὸν κομίζειν. ταύτην τὴν νῆσον οὐδεὶς πρότερον ἀθυνάσθη· Αμυρταίου ἔξευρεν· ἀλλὰ ἔτεα ἐπὶ πλέω ἢ πεντακόσια οὐκέτι τε ἥσαν αὐτὴν

ἀνευρεῖν οἱ πρότεροι γενόμενοι βασιλῆες Ἀμυρταίου· οὐνομα δὲ ταύτη τῇ νήσῳ Ἐλβώ· μέγαθος δ' ἔστι πάντῃ δέκα σταδίων.

CXLI. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι τὸν ἵρεα τοῦ Ἡφαίστου, τῷ οὐνομα εἶναι Σεθῶν· τὸν ἐν ἀλογίρσι ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων, ὡς οὐδὲν δεησόμενον αὐτῶν· ἄλλα τε δὴ ἄτιμα ποιεῦντα ἐς αὐτοὺς, καὶ σφεας ἀπελέσθαι τὰς ἀρούρας, τοῖσι ἐπὶ τῶν προτέρων βασιλήων διδόσθαι ἔξαιρέτους ἐκάστῳ δυώδεκα ἀρούρας. μετὰ δὲ, ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν στρατὸν μέγαν Σακαχάριβον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων· οὐκων δὴ ἐθέλειν τοὺς μαχίμους τῶν Αἰγυπτίων βοηθέειν· τὸν δὲ ἵρεα ἐς ἀπορίην ἀπειλημένον, ἐσελθόντα ἐς τὸ μέγαρον, πρὸς τῷγαλμα ἀποδύρεσθαι οἵα κινδυνεύει παθέειν· ὀλοφυρόμενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὅπνον, καὶ οἱ δόξαι ἐν τῇ ὅψι, ἐπιστάντα τὸν θεὸν θαρσύνειν ὡς οὐδὲν πίστεται ἄχαρι, ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατόν· αὐτὸς γάρ οἱ πέμψειν τιμωρούς. τούτοισι δή μιν πίσινον τοῖσι ἐνυπνίοισι, παραλαβόντα Αἴγυπτίων τοὺς βουλομένους οἱ ἐπεσθαί, στρατοπεδεύσασθαι ἐν Πηλουσίῳ· ταύτῃ γάρ είσι αἱ ἐσβολαὶ· ἐπεσθαί δέ οἱ τῶν μαχίμων μὲν οὐδένα ἀνδρῶν, καπήλους δὲ, καὶ χειρώνακτας, καὶ ἀγοραίους ἀνθρώπους. ἐνθαῦτα ἀπικομένους, τοῖσι ἐναντίοισι αὐτοῖσι ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῆς ἀρουραίους, κατὰ μὲν φαγέειν τοὺς φαρετρεῶνας αὐτέων, κατὰ δὲ τὰ τόξα· πρὸς δὲ, τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῇ

νιστεραίη φευγόντων σφέων γυμνῶν ὅπλων, πεσέειν πολλούς. καὶ νῦν οὗτος ὁ βασιλεὺς ἔστηκε ἐν τῷ ἰρῷ τοῦ Ἡφαίστου λίθινος, ἔχων ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν· λέγων διὰ γραμμάτων τάδε, ΕΣ ΕΜΕ ΤΙΣ ὌΡΕΩΝ, ΕΥΣΕΒΗΣ ΕΣΤΩ.

CXLII. Ἐς μὲν τοσούδε τοῦ λόγου Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἱρέες Ἐλεγον, ἀποδεικνύντες, ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέος, ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὸν ἵρεα τούτον τὸν τελευταῖον βασιλεύσαντα, μίην τε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίας ἀνθρώπων γενεὰς γενομένας, καὶ ἐν ταύτῃσι ἀρχιρέας καὶ βασιλέας ἐκατέρους τοσούτους γενομένους. καὶ τοι τριηκοσίαι μὲν ἀνδρῶν γενεὰὶ δυνέαται μύρια ἔτεα· γενεὰὶ γὰρ τρεῖς ἀνδρῶν, ἐκατὸν ἔτεα ἔστι. μῆς δὲ καὶ τεσσεράκοντα ἔτι τῶν ἐπιλοίπων γενεέων, αἱ ἐπῆσαν τῆσι τριηκοσίησι, ἔστι τεσσεράκοντα καὶ τριηκόσια καὶ χιλια ἔτεα. οὕτω ἐν μυρίοισι τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι, καὶ πρὸς, τριηκοσίοισι τε καὶ τεσσεράκοντα Ἐλεγον θεὸν ἀνθρωποειδέα οὐδένα γενέσθαι· οὐ μέντοι οὐδὲ πρότερον, οὐδὲ ὑστερον ἐν τοῖσι ὑπολοίποισι Αἰγύπτου βασιλεῦσι γενομένοισι, Ἐλεγον τοιοῦτον οὐδέν· ἐν τοίνυν τούτῳ τῷ χρόνῳ τετράκις Ἐλεγον ἐξ ἡθέων τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι· ἔνθα τε νῦν καταδύεται, ἐνθεῦτεν δίς ἐπαντεῖλαι· καὶ ἔνθεν νῦν ἀνατέλλει, ἐνθαῦτα δίς καταδύναι· καὶ οὐδὲν τῶν κατ' Αἴγυπτον ὑπὸ ταῦτα ἐτεροιωθῆναι, οὔτε τὰ ἐκ τῆς γῆς, οὔτε τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ σφι γινόμενα, οὔτε τὰ ἀμφὶ νούσους, οὔτε τὰ κατὰ τοὺς θανάτους.

CHLIII. Πρότερον δὲ Ἐκαταίψ τῷ λύγοιοι
ἐν Θήβησι γενεθλούγήσαντι ἐώτον, καὶ ἀναδῆ-
σαντί τε τὴν πατριήν ἐς ἑκαιδέκατον θεὸν, ἐποίη-
σαν οἱ ἱρέες τοῦ Διὸς, οἵσν τι καὶ ἐμοὶ οὐ γενε-
λογήσαντι ἐμεωὕτονι ἐσαγαγόντες ἐς τὸ μέγαρον
ἔστι ἐὸν μέγα, ἐξηρίθμεον δεικνύντες κολοσσοὺς
ξυλίνους τοσούτους δύοις περ εἴτον· ἀρχαρεὺς
γάρ ἔκαστος αὐτοθι ἴσταται ἐπὶ τῆς ἐώτου ζόης
εἰκόνα ἐώτον· ἀριθμέοντες ὧν καὶ δεικνύντες· φί
ἱρέες ἐροὶ ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς ἐώτου
ἔκαθτον ἔοντα, ἐκ τοῦ ἄγχιστα ἀποθανόντος τῆς
εἰκόνος, διεξιώντες διὰ πατέων, ἵνας οὐ ἀπέδεξαν
ἀπάντας ποτάρ. Ἐκαταίψ δὲ γενεθλούγήσαντι
ἐώτον, καὶ ἀναδῆσαντι ἐς ἑκαιδέκατον θεὸν,
ἀντεγενεθλόγησαν ἐπὶ τῇ ἀριθμήσει, οὐ δεκό-
μενοι παρ' αὐτοῦ, ἀπὸ θεοῦ γενέσθαι ἀνθρώπον·
ἀντεγενεθλόγησαν δὲ ὡδε, φάμενοι ἔκαστον τῶν
κολοσσῶν Πίρωμιν ἐκ Πιρώμεος γεγονέναι· ἐς
ὅ τοὺς πόντε καὶ τεσσεράκοντα καὶ τριηκοσίους
ἀπόδεξαν κολοσσούς, Πίρωμιν ἐκ Πιρώμεος γε-
νόμενον, καὶ τοῦτο ἐς θεὸν, οὔτε ἐς ὥρων ἀνέδησαν
αὐτούς. Πίρωμις δὲ ἔστι κατ' Ἑλλάδα γλώσσαν,
καλὸς κάγαθός.

CHLIV. Ἡδη ὧν τῶν αἱ εἰκόνες ἤσαν, πεπο-
τους ἀπεδείκνυσάν σφεις πάντας ἔοντας, θεῶν δὲ
πολλὸν ἀωαλλαγμένους· τὸ δὲ πρότερον τῶν
ἀνδρῶν τούτων, θεὸς εἶναι τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ
ἄρχοντας, οὐκ ἔοντας ἀμα τοῖς ἀνθρώποισι·
καὶ τούτων αἱ ἦν τὸν κρατέοντα εἶναι· ὅστατον

δὲ εὐτῆς βασιλεῦσαι Ὁρον τὸν Ὀσίριος παιᾶν,
τὸν Ἀπόλλωνα Ἐλληνος ὄνομάζουσι τοῦτον
καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλεῦσαι ὑστάτου Λί-
γύπτου. Ὁσψις δέ ἔστι Διόνυσος κατ' Ἐλλάδα
γλῶσσαν.

ΣΧΛV. Ἐν Ἐλλησι μὲν νῦν νεώτατοι τῶν θεῶν
νομίζονται εἶναι Ἡρακλῆς τε καὶ Διόνυσος καὶ
Πάν· παρ' Αἰγυπτίοις δὲ, Πὰν μὲν, ἀρχαιό-
τατος, καὶ τῶν ὀκτὼ τῶν πρώτων τῶν διώδεκα λεγο-
μένων εἶναι· Διόνυσος δὲ, τῶν τρίτων, οἱ ἐκ
τῶν διώδεκα θεῶν ἐγένοντο. Ἡρακλεῖ μὲν δὴ
ὅσα αὐτοὶ Αἰγυπτιοὶ φασι εἶναι ἔτεα ἐς Ἀμασιν
βασιλέα, δεδήλωται μοι πρόσθι. Πανὶ δὲ ἐτι
τούτων πλέονα λέγεται εἶναι, Διονύσῳ δ' ἐλά-
χιστα τούτων· καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια
λογγίζονται εἶναι ἐς Ἀμασιν βασιλέα. καὶ ταῦτα
Αἰγυπτιοὶ ἀγρεκέως φασὶ ἐπίστασθαι, αἵνε τε λογι-
ζόμεναι, καὶ αἵνε ἀπογραφύμενοι τὰ ἔτεα· Διονύσῳ
μὲν νῦν τῷ ἐκ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγομένῳ
γενέσθαι, κατὰ ἐξήκοντα ἔτεα καὶ χίλια μάλιστά
ἔστι ἐς ἐμέ· Ἡρακλεῖ δὲ τῷ Ἀλκμήνῃ, κατὰ
εἴνακόσια ἔτεα. Πανὶ δὲ τῷ ἐκ Πηνελόπης (ἐκ
ταῦτης γὰρ καὶ Ἐρμέω λέγεται γενέσθαι ὑπὸ^{τούτης} Ἐλλήνων ὁ Πάν), ἐλάσσω ἔτεά ἴστι τῶν Τρωικῶν,
κατὰ τὰ ὀκτακόσια μάλιστα ἐς ἐμέ.

ΣΧΛVI. Τούτων ὡν ἀμφοτέρων πάρεστι χρᾶσθαι
τοῖσι τις πείσεται λεγομένοισι μᾶλλον· ἐμοὶ δ' ὡν
ἡ περὶ αὐτῶν γνώμη ἀποδέκται, εἰ μὲν γὰρ

φανεροί τε ἐγένοντο, καὶ κατεγήρασαν καὶ οὗτοι
ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατάπερ Ἡρακλέης ὁ ἐξ Ἀμφι-
τρύωνος γενόμενος, καὶ δὴ καὶ Διόνυσος ὁ ἐκ
Σεμέλης, καὶ Πὰν ὁ ἐκ Πηνελόπης γενόμενος,
ἔφη ἂν τις καὶ τούτους ἄλλους γενομένους
ἄνδρας, ἔχειν τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν προγεγο-
νότων θεῶν· οὐν δὲ Διόνυσόν τε λέγουσι οἱ
Ἑλληνες ὡς αὐτίκα γενόμενον, ἐς τὸν μηρὸν
ἐνερράψατο Ζεὺς, καὶ ἦνεικε ἐς Νύσαν τὴν ὑπὲρ
Αἰγύπτου ἐοῦσαν ἐν τῇ Αἴθιοπίῃ· καὶ Πανός γε
πέρι οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν ὅκη ἐτράπετο γενόμενος.
δῆλά μοι ὡν γέγονε ὅτι ὕστερον ἐπύθοντο οἱ Ἑλ-
ληνες τούτων τὰ οὐνόματα, η τὰ τῶν ἄλλων θεῶν:
ἀπ' οὐ δὲ ἐπύθοντο χρόνου, ἀπὸ τούτου γενεη-
λογέουσι αὐτέων τὴν γένεσιν. ταῦτα μέν νυν αὐτοὶ
Αἰγύπτιοι λέγουσι.

CXLVII. "Οσα δὲ οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ
Αἰγύπτιοι λέγουσι ὁμολογέοντες τοῖσι ἄλλοισι
κατὰ ταύτην τὴν χώρην γενέσθαι, ταῦτ' ἥδη
φράσσω· προσέσταται δέ τι αὐτοῖσι καὶ τῆς ἐμῆς
ὄψιος. Ἐλευθερωθέντες Αἰγύπτιοι μετὰ τὸν ἱρέα
τοῦ Ἡφαίστου βασιλεύσαντα (οὐδένα γὰρ χρόνον
οἷοί τε ἦσαν ἀνευ βασιλῆος διαιτᾶσθαι), ἐστῆσαντο
δυώδεκα βασιλέας, ἐς δυώδεκα μοίρας δασάμενοι
Αἰγύπτου πᾶσαν. οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι,
έβασιλευον νόμοισι τοισίδε χρεώμενοι, μήτε κατα-
ρέειν ἄλλήλους, μήτε πλέον τι διζησθαι ἔχειν
τὸν ἔτερον τοῦ ἔτέρου· εἶναι τε φίλους ταμάλιστα.
τῶνδε δὲ εἰνεκα τοὺς νόμους τούτους ἐποιεῦντο,

ἰσχυρῶς περιστέλλοντες· ἐκέχρηστό σφι καὶ
ἀρχὰς αὐτίκα ἐνισταμένοισι εἰς τὰς τυραννίδας,
τὸν χαλκέῃ φιάλῃ σπιέσαντα αὐτέων ἐν τῷ
ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τοῦτον ἀπάστης βασιλεύσαν
Ἄγνωτου· εἰς γὰρ δὴ τὰ πάντα ἱρὰ σκιελέγοντο.

CXLVIII. Καὶ δῆ σφι ματιμάσυνα ἔδοξε λε-
πίσθαι κεωῆ· δόξαν δέ σφι, ἐπαιήσαντα λαβύ-
ριθμον, ἀλίγον ὑπὲρ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος,
κατὸς κρεκαδείλων καλεομένην πόλιν μάλιστά καὶ
καίμενον· τὴν ἐγὼ ὡδῇ ἴδον λόγου μέζω. εἴ γάρ
τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε καὶ ἔργων ἀπόδεξιν
συλλογίσαιτο, ἐλάσσονος πόνου τε ἄν καὶ δαπάνης
φανάτι ἔοντα τοῦ λαβυρίνθου τούτου· καὶ τοι
ἀξιόλογός γε καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ ἐστὶ νηὸς, καὶ
ὁ ἐν Σάμῳ. ἥσαν μέν νυν καὶ αἱ πυραμίδες λόγου
μέζουνες, καὶ τολλῶν ἐκάστη αὐτέων Ἑλληνικῶν
ἔργων καὶ μεγίστων ἀνταξίη· ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος
καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τοῦ γὰρ δυώδεκα
μέν εἰσι σὺλαι κατάστεγαι, ἀντίτυλαι ἀλλήλῃσι·
ἔξι μὲν πρὸς βορέω, ἔξι δὲ πρὸς κότον τετραμέρη
μέναι συνεχέες· τοῖχος καὶ ἔξωθεν ὁ αὐτὸς
σφεας περιέργει. αὔκηματα δ' ἔνεστι διτλᾶ, τὰ
μὲν, ὑπόγαια, τὰ δὲ, μετέωρα ἐπ' ἐκείνοις,
τρισχίλια, ἀριθμὸν πεντακοσίων καὶ χιλίων ἑκάν-
τερα. τὰ μέν νυν μετέωρα τῶν αὔκημάτων αὐτοὶ
τε ὄφρομεν διεξιόντες, καὶ αὐτὰς θεησάμενοι λέγο-
μεν· τὰ δὲ αὐτέων ὑπόγαια λόγοισι ἐπινθανόμεθα.
οἱ γὰρ ἐπεστεῦτες τῶν Αἰγαῖτίων δεικνύνται αὐτὰ
σύδαιμως ἥθελον, φάμενοι θάκας αὐτόθι εἶναι τῶν

τε ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον τούτων οἰκοδομησα-
μένων βασιλήων, καὶ τῶν ἵρων κροκοδείλων.
οὗτω τῶν μὲν κάτω περὶ οἰκημάτων ἀκοῇ πυρα-
λαβόντες λέγομεν· τὰ δὲ ἄνω, μέζονα ἀνθρω-
πηίων ἔργων αὐτοὶ ὄρέομεν. αἱ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ
τῶν στεγέων, καὶ οἱ ἐλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλέων
ἔοντες ποικιλώτατοι, θώūμα μυρίων παρέχοντο,
ἕκ αὐλῆς τε ἑς τὰ οἰκήματα διεξιοῦσι, καὶ ἐκ τῶν
οἰκημάτων ἑς παστάδας, ἑς στέγας τε ἄλλας ἐκ
τῶν παστάδων, καὶ ἑς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκη-
μάτων. ὁροφὴ δὲ πάντων τούτων, λιθίνη, κατάπερ
οἱ τοῖχοι· οἱ δὲ τοῖχοι, τύπων ἐγγεγλυμμένων
πλέοι· αὐλὴ δὲ ἐκάστη, περίστυλος, λίθου λευκοῦ
ἀρμοσμένου ταμάλιστα. τῆς δὲ γωνίης τελευτῶν-
τος τοῦ λαβύρινθον ἔχεται πυραμὶς τεσσερακον-
τόργυιος, ἐν τῷ ζῷα μεγάλα ἐγγέγλυπται· ὅδος
δὲ ἑς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποίηται.

CXLIX. Τοῦ δὲ λαβύρινθον τούτου ἔοντος
τοιούτου, θώūμα ἔτι μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος
καλεομένη λίμνη, παρὸ δὲ ὁ λαβύρινθος οὔπος
οἰκοδόμηται. τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου
εἰσὶ στάδιοι εἴκασύσιοι καὶ τρισχίλιοι, σχοίνων
εἴκηκοντα ἔοντων· ἵσον καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ
παρὰ θάλασσαν· κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς
βορῆν τε καὶ νότον, ἐοῦσα βάθος, τῷ βαθυτάτῃ
αὐτὴ ἐωψῆς, πεντηκοντόργυιος. ὅτι δὲ χειρο-
ποίητος ἔστι καὶ ὄρυκτὴ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ
μέσῳ τῷ λίμνῃ μάλιστά κη ἐστᾶσι. δύο πυραμίδες,
τοῦ ὕδατος ὑπερέχουσαι πεντήκοντα ὁργυιὰς ἐκα-

τέρη· καὶ τὸ κατ' ὄδατος οἰκοδόμηται ἔτερον τοσοῦτον· καὶ ἐπ' ἀμφοτέρησι ἔπεστι κολοσσὸς λίθινος, κατήμενος ἐν θρόνῳ. οὗτῳ αἱ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἑκατὸν ὄργυιέων· αἱ δὲ ἑκατὸν ὄργυιαι δίκαιαι εἰσὶ στάδιον ἐξάπλεθρον· ἐξαπέδου μὲν τῆς ὄργυιῆς μετρεομένης καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίστων ἑόντων, τοῦ δὲ πήχεος, ἐξαπαλαίστου. τὸ δὲ ὄδωρο τὸ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐθιγενὲς μὲν οὐκ ἔστι· ἄγνυδρος γὰρ δὴ δεινῶς ἔστι ταύτῃ· ἐκ τοῦ Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἐσῆκται· καὶ ἐξ μὲν μῆνας ἔσω ρέει ἐς τὴν λίμνην, ἐξ δὲ ρῆμας ἔξω ἐς τὸν Νεῖλον αὐτις. καὶ ἐπεὰν μὲν ἐκρέῃ ἔξω ἥδε, τότε τὸν δὲ μῆνας ἐς τὸ βασιλήον καταβάλλει ἐπ' ἡμέρην ἐκάστην τάλαιτον ἀργυρίου ἐκ τῶν ἰχθύων· ἐπεὰν δὲ ἔσιη τὸ ὄδωρο· ἐς αὐτὴν, εἴκοσι μνέας.

CL. Ἐλεγον δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐς Λιβύην ἐκδίδοι ἡ λίμνη αὐτῇ ὑπὸ γῆν, τετραμμένη τὸ πρὸς ἐσπέρην ἐς τὴν μεσόγαιαν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ Μέμφιος. ἐπεδεινὸν δὲ τοῦ ὄρυγματος τούτου οὐκ ὕρεον τὸν χοῦν οὐδαμοῦ ἔοντα, ἐπιμελὲς γὰρ δή μοι ἦν, εἰρόμεν τὸν διαγχιστα οἰκέοντας τῆς λίμνης, ὅκου εἴη· ὁ χοῦς ὁ ἐξօρυχθείς. οἱ δὲ ἐφρασάν μοι ἵνα ἐξεφορήθη· καὶ εὐπετέως ἐπειθον· ἥδεα γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίνῳ τῇ Ἀσσυρίων πόλι γενόμενον ἔτερον τοιοῦτο. τὰ γὰρ Σαρδαναπάλλου τοῦ Νίνου βασιλῆος χρόματα, ἔοντα μεγάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι καταγαίοισι, ἐπενόησαν κλῶπες

έκφορησαι. ἐκ δὴ ὧν τῶν σφετέρων οἰκίων ἀρξάμενοι οἱ κλῶτες, ὑπὸ γῆν σταθμεύμενοι ἐς τὰ βασιλήα οἰκία ὥρυσσον. τὸν δὲ χοῦν τὸν ἐκφρεόμενον ἐκ τοῦ ὄρύγματος, ὅκως γένοιτο οὐκέ, ἵς τὸν Τίγρην ποταμὸν, παραρρέοντα τὴν Νίνον, ἔξεφόρεον· ἐξ ὁ κατεργάσαντο ὅ, τι ἐβούλουτο. τειοῦτον ἔτερον ἡκουσα καὶ τὸ τῆς ἐν Αἴγυπτῳ λίμνης ὄρυγμα γενίσθαι· πλὴν οὐ νικτὸς, ἀλλὰ μετ' ἡμέρην ποιεύμενον· ὄρυσσοντας γὰρ τὸν χοῦν τοὺς Αἰγυπτίους, ἵς τὸν Νεῖλον φορέειν· οὐ δέ, ὑπολαμβάνων, ἔμελλε διαχέειν. ή μέν νυν λίμνη αὐγῇ οὕτω λέγεται ὄρυχθηναι.

Cli. Τῶν δὲ δυώδεκα βασιλήων δικαιοσύνῃ χρεωμένων, ἀνὰ χρόνον ὡς ἔθυσαν ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τῇ ὑστάτῃ τῆς ὄρτης μελλόντων καταστείσειν, ὁ ἀρχιρεὺς ἐξένεκέ σφι φιάλας χρυσίας, τῷσί περ ἔθεσαν στένδειν, ἀμαρτῶν τοῦ ἀριθμοῦ, ἔνδεκα, δυώδεκα ἔοισι. ἐνθαῦτα ὡς οὐκ εἶχε φιάλην ὁ ἕσχατος ἴστεῶς αὐτέων Ψαμμύτιχος, περιελόμενος τὴν κυνέην ἐοῦσαν χαλκέην, ὑπέσχε τε καὶ ἔσπενδε. κυνέας δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπαντες ἐφόρεον τε βασιλῆες, καὶ ἐτύγχανον τότε ἔχοντες. Ψαμμύτιχος μέν νυν οὐδενὲ δολερῷ νόῳ χρεώμενος, ὑπέσχε τὴν κυνέην· οἱ δὲ, ἐν φρενὶ λαβόντες τό, τε ποιηθὲν ἐκ Ψαμμύτηχων, καὶ τὸ χρηστήριον ὅ, τι ἐκέχρηστό σφι, τὸν χαλκέη σπείσαντα αὐτῶν φιάλη, τοῦτον βασιλῆα ἔστεθαι μάνυον Αἴγυπτου· ἀναμνηθέντες τοῦ χρησμοῦ, κτεῖναι μὲν οὐκ ἀδικαίωσαν

Ψαμμήτιχον, ώς ἀνεύρισκον βασανίζοντες ἐξ οὐδεμῆς προνοίης αὐτὸν ποιήσαντα· ἐς δὲ τὰ ἔλεα ἔδοξε σφι διῶξαι, ψιλώσαντας τὰ πλειστα τῆς δυνάμιος· ἐκ δὲ τῶν ἐλέων ὄρμεώμενον μὴ ἐπιμίσγεσθαι τῷ ἄλλῃ Αἰγύπτῳ.

CLII. Τὸν δὲ Ψαμμήτιχον τοῦτον πρότερον φεύγοντα τὸν Αἴθιοπα Σαβακῶν, ὃς οἱ τὸν πατέρα Νεκῶν ἀπέκτεινε, τοῦτον φεύγοντα τότε ἐς Συρίην, ώς ἀπαλλάχθη ἐκ τῆς ὄψιος τοῦ ὀνείρου ὁ Αἴθιοψ, κατήγαγον Αἴγυπτίων οὗτοι οἱ ἐκ νομοῦ Σαττέω εἰσι. μετὰ δὲ, βασιλεύοντα, τοδεύτερον πρὸς τῶν ἕνδεκα βασιλέων καταλαμβάνει μιν διὰ τὴν κυνέην φεύγειν ἐς τὰ ἔλεα. ἐπιστάμενος ὅν ώς περινθρισμένος εἴη πρὸς αὐτῶν, ἐπενόει τίσασθαι τοὺς διώξαντας. πέμψαντι δέ οι ἐς Βουτοῦν πόλιν ἐς τὸ χρηστήριον τῆς Λητοῦς, ἔνθα δὴ Αἴγυπτίοισί ἔστι μαντήιον ἀφευδέστατον, ἥλθε χρησμὸς, ώς τίσις ᾧτε ἀπὸ θαλάσσης χαλκέων ἀνδρῶν ἐπιφανέντων. καὶ τῷ μὲν δὴ ἀπιστίᾳ μεγάλῃ ὑπεκέχυτο, χαλκέους οἱ ἄνδρας ᾧτεν ἐπικούρους· χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἀναγκαίῃ κατέλαβε Ἰωνάς τε καὶ Κάρας ἄνδρας, κατὰ λητῆν ἐκπλώσαντας, ἀπενειχθῆναι ἐς Αἴγυπτον· ἐκβάντας δὲ ἐς γῆν, καὶ ὀπλισθέντας χαλκῷ, ἀγγέλλει τῶν τις Αἴγυπτίων ἐς τὰ ἔλεα ἀπικόμενος τῷ Ψαμμήτιχῳ (ώς οὐκ ἴδων πρότερον χαλκῷ ἄνδρας ὀπλισθέντας), ώς χάλκεοι ἄνδρες ἀπιγμένοι ἀπὸ θαλάσσης λεηλατεῦσι τὸ πεδίον. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ χρηστήριον ἐπιτελεύμενον,

φέλα τε τοῖσι Ἰωσὶ καὶ Καρσὶ ποιέεται· καὶ σφίς,
μεγάλα ὑπισχνεύμενος, πείθει μετ' ἐνύτου γε-
νέσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, οὕτω ἀμα τοῖσι μετ' ἐώὕτοῦ
βουλομένοισι Αἰγυπτίοισι, καὶ τοῖσι ἐπικούροισι,
καταιρέει τοὺς βασιλέας.

CLIII. Κρατήσας δὲ Αἰγύπτου πάσης ὁ Ψαμ-
μήτιχος, ἐποίησε τῷ Ἡφαίστῳ προπύλαια ἐν
Μέμφι, τὰ πρὸς νότον ἀνεμον τετραμμένα· αὐλὴν
τε τῷ Ἀπι, ἐν τῇ τρέφεται ἐπεὰν φανῆ ὁ Ἀπις,
οἰκοδόμησε, ἐναντίον τῶν προκυλαιών, πᾶσάν
τε περίστυλον ἔσυσαν, καὶ τύπων πλέην· ἀντὶ^τ
δὲ κιόνων, ὑπεστᾶσι κολοσσοὶ δυωδεκαπήχεες τῷ
αὐλῇ. ὁ δὲ Ἀπις, κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν
ἔστι Ἐπαφος.

CLIV. Τοῖσι δὲ Ἰωσὶ καὶ τοῖσι Καρσὶ τοῖσι
συγκατεργασμένοισι αὐτῷ, ὁ Ψαμμήτιχος δίδωσι
χώρους ἐνοικῆσαι ἀντίους ἀλλήλων, τοῦ Νείλου
τὸ μέσον ἔχοντος· τοῖσι οὐνόματα ἐτέθη Στρα-
τόπεδα. τούτους τε δή σφι τοὺς χώρους δίδωσι,
καὶ τἄλλα τὰ ὑπέσχετο πάντα ἀπέδωκε. καὶ δὴ
καὶ παιδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίοις, τὴν
Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκδιδάσκεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων
ἐκμαθόντων τὴν γλῶσσαν, οἱ νῦν ἐρμηνέες ἐν
Αἰγύπτῳ γεγόνασι. οἱ δὲ Ἰωνές τε καὶ οἱ Κάρες
τούτους τοὺς χώρους οἰκησαν χρόνον ἐπὶ πολλόν·
εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ χῶροι πρὸς θαλάσσης ὄλιγον
ἐνερθε Βουβάστιος πόλεις, ἐπὶ τῷ Πηλονούσιώ κα-
λευμένῳ στόματι τοῦ Νείλου. τούτους μὲν δὴ
χρόνῳ ὕστερον βασιλεὺς Ἀμασίς ἔβαναστήσας,

ἐνθεύτεν κατοίκισε ἐς Μέμφιν, φυλακὴν ἑωὕτου ποιεύμενος πρὸς Αἴγυπτίων. τούτων δὲ οἰκισθέντων ἐν Αἴγυπτῳ, οἱ Ἐλληνες οὗτοι ἐπιμισγόμενοι τούτοισι, τὰ περὶ Αἴγυπτου γινόμενα, ἀπὸ Ψαμμῆτίχου βασιλῆος ἀρξάμενοι, πάντα καὶ τὰ ὕστερον ἐπιστάμεθα ἀγρεκέως. πρῶτοι γάρ οὗτοι ἐν Αἴγυπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν. ἐξ ὧν δὲ ἔξαντίστησαν χώρων, ἐν τούτοισι δὴ οἱ τε ὄλκοι τῶν νεῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκημάτων τὸ μέχρι ἡμέν ήσαν. Ψαμμῆτίχος μέν νυν οὗτοι ἔσχε τὴν Αἴγυπτον.

CLV. Τοῦ δὲ χρηστηρίου τοῦ ἐν Αἴγυπτῳ πελλὰ ἐπεινήσθην ἥδη· καὶ δὴ λόγον περὶ αὐτοῦ ὡς ἀξίου εόντος ποιήσομαι. τὸ γάρ χρηστήριον τοῦτο τὸ ἐν Αἴγυπτῳ, ἔστι μὲν Λητοῦς ἴρὸν, ἐν πόλι δὲ μεγάλῃ ἰδρυμένον, κατὰ τὸ Σεβεννυτικὸν καλεόμενον στόμα τοῦ Νείλου, ἀναπλέοντες ἀπὸ θαλάσσης ἄνω. οὖνομα δὲ τῇ πόλι ταύτῃ ὄντος τὸ χρηστήριόν ἔστι, Βουτὼ, ὡς καὶ πρότερον οὐνόμασται μοι. ἴρὸν δὲ ἔστι ἐν τῇ Βουτοῖ ταύτῃ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. καὶ δὲ γε νηὸς τῆς Λητοῦς, ἐν τῷ δὴ τὸ χρηστήριον ἔνι, αὐτός τε τυγχάνει ἐών μέγας, καὶ τὰ προπύλαια ἔχει ἐς ὑψος δέκα ὄργυιάν. τὸ δέ μοι τῶν φανερῶν θάῦμα μέγιστον παρεχόμενον, φράσω. ἔστι ἐν τῷ ταμένει τούτῳ Λητοῦς νηὸς, ἐξ ἐνὸς λίθου πεποιημένος, ἐς τε ὑψος, καὶ ἐς μῆκος· καὶ τοῖχος ἔκαστος τούτοις ἴσος· τεσσεράκοντα πήχειν τοιτέων ἔκαστον ἔστι. τὸ δὲ καταστέγακμα τῆς

όροφης, ἄλλος ἐπικέεται λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα τετράπηχυν.

CLVI. Οὕτω μέν νυν ὁ νηὸς τῶν φανερῶν μοι τῶν περὶ τοῦτο τὸ ἱρόν ἐστι θωῦμαστότατον· τῶν δὲ δευτέρων, νῆσος ἡ Χέμμις καλευμένη. ἐστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθέῃ καὶ πλατέῃ κειμένη παρὰ τὸ ἐν Βουτοῖς ἱρὸν, λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων αὐτῇ ἡ νῆσος εἶναι πλωτή. αὐτὸς μὲν ἔγωγε οὔτε πλέουσαν, οὔτε κινηθεῖσαν εἴδον. τέθηπα δὲ ἀκεύων, εἰ νῆσος ἀληθέως ἐστὶ πλωτή. ἐν δὴ ὧν ταύτῃ νηός τε Ἀπόλλωνος μέγας ἔνι, καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ἐνδρύαται· ἐμπεφύκασι δὲ ἐν αὐτῇ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα καὶ ἄφορα πολλά. λόγον δὲ τόνδε ἐπιλέγοντες οἱ Αἰγύπτιοι, φασὶ εἶναι αὐτὴν πλωτήν· ὡς ἐν τῷ νήσῳ ταύτῃ οὐκ ἐόντῃ πρότερον πλωτῇ, Λητώ, ἐοῦσα τῶν ὀκτὼ θεῶν τῶν πρώτων γενομένων, οἰκέουσα δὲ ἐν Βουτοῖς πόλι, ἵνα δῆ οἱ τὸ χρηστήριον τοῦτο ἐστι, Ἀπόλλωνα παρὰ Ἰσιος παρακαταθήκην δεξαμένη, διέσωσε κατακρύψασα ἐν τῇ νῦν πλωτῇ λεγομένῃ νήσῳ· ὅτε τὸ πᾶν διζήμενος ὁ Τυφῶν ἐπῆλθε, θέλων ἔξευρεῖν τοῦ Ὁσίριος τὸν παῖδα. Ἀπόλλωνα δὲ, καὶ Ἀρτεμιν, Διονύσου καὶ Ἰσιος λέγουσι εἶναι παιδας· Λητοῦν δὲ, τροφὸν αὐτοῖσι καὶ σώτειραν γενέσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλων μὲν, Ὡρος· Δημήτηρ δὲ, Ἰσις· Ἀρτεμις δὲ, Βούβαστις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ οὐδενὸς ἄλλου, Αἰσχύλος ὁ Εὐφρίωνος ἥρπασε τὸ ἔγω φράσω, μοῦνος δὴ ποιητέων

τῶν προγενομένων. ἐποίησε γὰρ Ἀρτεμιν εἶναι θυγατέρα Δίμητρος. τὴν δὲ οῆσσαν διὰ τοῦτο γενέσθαι πλευτήκη, ταῦτα μὲν οὖτα λέγουσι.

CLVII. Ψαμμάτιχος δὲ ἔβασιλευσε Αἰγύπτου τέσσερα καὶ πεντήκοντα ἔτεα· τῶν τὰ ἐνὸς δέοντα τριάκοντα, "Αἴων, τῆς Συρίης μεγάλην πόλιν, προσκατήμενος ἐπολιόρκει, ἐς τὸ ἔξειλα" αὕτη δὲ ή "Αἴωνος ἀπασίων πολίων ἐπὶ πλεῖστον χρόνον πολιορκευμένη ἀντέσχε, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν.

CLVIII. Ψαμμάτιχος δὲ Νεκύς παῖς ἐγόνετο, καὶ ἔβασιλευσε Αἰγύπτου, ὃς τῷ διώρουχι ἐπεχείρησε πρῶτος τῷ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν φερούσῃ· τὸν Δαρεῖος ὁ Πέρσης δεύτερα διώρυξε· τῆς μῆκος μὲν ἔστι πλόος ἡμέραι τέσσερες· εὗρος δὲ ὡρύχθη, ὥστε τριήρεας δύνο πλέειν ὅμοι ἐλαστραιμένας. ἤκται δὲ ἀπὸ τοῦ Νεύλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν. ἤκται δὲ κατύπερθε ὄλίγον Βουβάστιας πόλιος παρὰ Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πόλιν. ἐσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὥρνκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τοῦ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχακτα· ἔχεται δὲ κατύπερθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέμφιν τείνον ὄρος, ἐν τῷ αἱ λιθοτομίαι ἔμεισι. τοῦ ὥκ δὴ αὐτεος τούτου παρὰ τὴν ὑπωρέην ἤκται ἡ διώρυξ ἀπ' ἐσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἥν, καὶ ἐπικτα τείνει ἐς Διασφάγας, φέροντα ἀπὸ τοῦ αὐτεος πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νάτον ἄγεμον, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον. τῇ δὴ ἐλάχιστον ἔστι καὶ συντομώταταν, ἐκ τῆς Βαρηίης θαλάσσης ὑπερβῆναι ἐς τὴν Νοτίην καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν

ταύτην καλεομένην, ἀπὸ τοῦ Κασίου οὔρεος τοῦ οὐρᾶς οὗτος Αἴγυπτόν τε καὶ Συρίαν, ἀπὸ τούτου εἰσὶ στάδιοι χίλιοι ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον, τοῦτο μὲν τὸ συντομώτατον· ἡ δὲ ὁρώρυξ πολλῷ μακροτέρη, ὥσῳ σκολιωτέρη ἐστί· τὴν ἐπὶ Νεκώ βασιλῆος ὄρύσσοντες Αἴγυπτίων ἀπώλοντο δυάδεκα μυριάδες. Νεκώς μέν νυν μεταξὺ ὄρυσσων ἐπαύσατο, μαντήν τοῦ ἐμποδίου γενομένου τοιοῦτος, τῷ βαρθάρῳ αὐτὸν προεργάζεσθαι. βαρθάρους δὲ πάντας οἱ Αἴγυπτοι καλέουσι τοὺς μή σφι ὅμογλώσσους.

CLIX. Παυσάμενος δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νεκώς, ἐτράπετο πρὸς στρατηῖας· καὶ τριήρεes, αἱ μὲν, ἐπὶ τῇ Βορητῇ θαλάσσῃ ἐποιήθησαν, αἱ δὲ, ἐν τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ· τῶν ἔτι οἱ ὀλκοὶ ἐπίδηλοι. καὶ ταύτησί τε ἐχράτο ἐν τῷ δέοντι· καὶ Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκώς συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε· μετὰ δὲ τὴν μάχην, Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἐθύσαν μεγάλην εἶλε. ἐν τῷ δὲ ἐσθῆτι ἔτυχε ταῦτα κατεργασάμενος; ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι, πέμψας ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. μετὰ δὲ ἐκκαίδεκα ἔτεα τὰ πάντα ἄρξας, τελευτῇ, τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν.

CLX. Ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Ψάμμιν βασιλεύοντα Αἴγυπτου ἀπίκουντο Ἡλείων ἄνδρες ἄγγελοι, αὐχέοντες δικαιότατα καὶ κάλλιστα τιθέναι τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα πάντων ἀνθρώπων· καὶ δοκέοντες παρὰ ταῦτα οὐδ' ἀν τοὺς σοφωτάτους ἀνθρώπων

Αίγυπτίους οὐδὲν ἐπεξευρεῖν. ὡς δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἡλεῖοι ἔλεγον τῶν εἰνεκα ἀπίκοντο, ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς οὗτος συγκαλέεται Αἴγυπτίων τοὺς λεγομένους εἶναι σοφωτάτους. συνελθόντες δὲ οἱ Αἴγυπτοι, ἐπινθάνοντα τῶν Ἡλείων, λεγόντων ἄπαντα τὰ κατήκει σφέας ποιεῖν περὶ τὸν ἀγῶνα ἀπηγησάμενοι δὲ τὰ πάντα, ἔφασαν ἡκαὶ ἐπιμαθησόμενοι εἴ τι ἔχοιεν Αἴγυπτοις τούτων δικαιότερον ἐπεξευρεῖν. οἱ δὲ, βουλευσάμενοι, ἐπειρώτων τοὺς Ἡλείους εἴ σφι οἱ πολιῆται ἐναγωνίζονται. οἱ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὅμοίως τῷ βουλομένῳ ἔξειναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἴγυπτοι ἔφασάν σφεας, οὕτω τιθέντας, παντὸς τοῦ δικαίου ἡμαρτηκέναι οὐδεμίην γὰρ εἶναι μηχανὴν ὅκως οὐ τῷ ἀστῷ ἀγωνίζομενῳ προσθήσονται, ἀδικέοντες τὸν ξείνον. ἀλλ' εἴ δὴ βούλονται δικαίως τιθέναι, καὶ τούτου εἰνεκα ἀπικοίατο ἐς Αἴγυπτον, ξείνοισι ἀγωνιστῆσι ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα τιθέναι, Ἡλείων δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦτα μὲν Αἴγυπτοι Ἡλείοισι ὑπεθήκαντο.

CLXI. Ψάμμιος δὲ ἐξ ἔτεα μοῦνον βασιλεύσαντος Αἴγυπτου, καὶ στρατευσαμένου ἐς Αἴθιοπίην, καὶ μεταυτίκα τελευτήσαντος, ἔξεδέξατο Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος. ὃς μετὰ Ψαμμήτιχον τὸν ἐωὕτοῦ προπάτορα ἐγένετο εὐδαιμονέστατος τῶν πρότερον βασιλήων, ἐπ' ἔτεα πέντε καὶ εἴκοσι ἅρξας. ἐν τοῖσι ἐπὶ τε Σιδῶνα στρατὸν ἥλασε, καὶ ἐναυμάχησε τῷ Τυρίῳ. ἐπεὶ δέ οἱ ἔδεε κάκως

γενέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος, τὴν ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λιβυκοῖσι λόγοισι ἀπηγήσομαι, μετρίως δ' ἐν τῷ παρεόντι. ἀποπέμψας γὰρ στράτευμα ὁ Ἀπρίης ἐπὶ Κυρηναίους, μεγαλωστὶ προσέπταισε. Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ἐπιμεμφόμενοι, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ, δοκέοντες τὸν Ἀπρίην ἐκ προνοίης αὐτοὺς ἀποπέμψαι ἐς φαινόμενον κικὸν, ἵνα δὴ σφέων φθορὴ γένηται, αὐτὸς δὲ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερον ἄρχοι. ταῦτα δὲ δεινὰ ποιεύμενοι οὗτοί τε οἱ ἀπονοστήσαντες, καὶ οἱ τῶν ἀπολογένων φίλοι, ἀπέστησαν ἐκ τῆς ιθείης.

CLXII. Πυθόμενος δὲ ὁ Ἀπρίης ταῦτα, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Ἀμασιν καταπαύσοντα λόγοισι. ὁ δὲ ἐπει τε ἀπικόμενος κατελάμβανε τοὺς Αἰγυπτίους, ταῦτα μὴ ποιέειν λέγοντος αὐτοῦ, τῶν τις Αἰγυπτίων ὅπισθε στὰς, περιέθηκε οἱ κυνέην· καὶ περιτίθεις, ἔφη ἐπὶ βασιλῆι περιτίθεναι. καὶ τῷ οὐκως ἀεκούσιον ἐγένετο τὸ ποιεύμενον, ὡς διεδίκυνε. ἐπει τε γὰρ ἐστήσαντό μιν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἱ ἀπειστεῶτες, παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν ἐπὶ τὸν Ἀπρίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ἐπειπε ἐπ' Ἀμασιν ἄνδρα δόκιμον τῶν περὶ ἐωὕτὸν Αἴγυπτίων, τῷ οὖνομα ἦν Πατάρβημις· ἐντελάμενος αὐτῷ, ζῶντα Ἀμασιν ἀγαγεῖν παρ' ἐωὕτον, ὡς δὲ ἀπικόμενος ὁ Πατάρβημις, τὸν Ἀμασιν ἐκάλεε, ὁ Ἀμασις, ἔγυχε γὰρ ἐπ' ἵππου κατύμενος, ἐπάρας, ἀπεματάΐσε· καὶ τοῦτο μιν ἐκέλευσε Ἀπρίη ἀτάγειν. ὅμως δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸν Πατάρβημιν, βασιλέος μεταπεμπομένου, ίέναι

πρὸς αὐτόν· τὸν δὲ αὐτῷ ὑποκρίνεσθαι, ὡς ταῦτα πάλαι παρεσκευάζετο ποιέειν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμφασθαι Ἀπρίην· παρέτεσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς, καὶ ἄλλους ἄξειν. τὸν δὲ Πατάρβημιν ἐκ τε τῶν λεγομένων οὐκ ἀγνοεῖν τὴν διάνοιαν, καὶ παρασκευάζομενον ὄρέοντα, σπουδῇ ἀπιέναι, βουλόμενον τὴν ταχίστην βασιλεῖ δῆλωσαι τὰ πρησσόμενα. ὡς δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην, οὐκ ἄγοντα τὸν Ἀμασιν, οὐδένα λόγον ἐωὕτῳ δύντα, ἀλλὰ περιθύμως ἔχοντα, περιταμεῖν προστάξαι αὐτοῦ τά τε ὡτα καὶ τὴν ρῆνα. ἰδόμενοι δὲ οἱ λοιποὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἱ ἔτι τὰ ἔκείνου ἐφρόνεον, ἄνδρα τὸν δοκιμώτατον ἐωὕτων οὗτω πίσχρῶς λύμη διακέμενον, οὐδένα δὴ χρόνον ἐπισχόντες, ἀπιστέατο πρὸς τοὺς ἑτέρους, καὶ ἐδίδοσσαν σφέας αὐτοὺς Ἀμάσι.

CLXIII. Πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ὥπλιζε τοὺς ἐπικούρους, καὶ ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους. εἶχε δὲ περὶ ἐωὕτον Κᾶρδας τε καὶ Ἰωνας, ἄνδρας ἐπικούρους τρισμυρίους. ἦν δὲ νί τὰ βασιλήια ἐν Σάϊ πόλι, μεγάλα ἔοντα καὶ ἀξιοθέητα. καὶ οἱ τε περὶ τὸν Ἀπρίην, ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἥσαν, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀμασιν, ἐπὶ τοὺς ξείνους. ἐν τε δὴ Μωμέμφι πόλι ἐγένοντο ἀμφότεροι, καὶ πειρήσεσθαι ἔμελλον ἀλλήλων.

CLXIV. Ἐστι δὲ Αἰγυπτίων ἐπτὰ γένεα· καὶ τούτων οἱ μὲν, ἴρεες, οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλέαται· τοι δὲ, βουκόλοι· οἱ δὲ, συβῶται· οἱ δὲ, κάπηλοι· οἱ δὲ, ἐρμηνέες· οἱ δὲ, κυβερνῆται. γένεα μὲν

Αίγυπτίων τοσαῦτά ἔστι. οὐνόματα δέ σφι κέρας
ἀπὸ τῶν τεχνέων. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτῶν καλέονται
μὲν Καλασίριες τε καὶ 'Ερμοτύβιες' ἐκ νομῶν δὲ
τῶνδε εἰσι. κατὰ γὰρ δὴ νομοὺς Αἴγυπτος ἄπασσα
διαραιροῦται.

CLXV. Έρμοτυβίων μὲν οὖδε εἰσὶ νομοί. Βου-
σιρίτης, Σαΐτης, Χεμμίτης, Παπρημίτης, ιῆσος
ἢ Προσωπίτης καλεομένη, Ναθὼ τὸ ὥμασυ. ἐκ μὲν
τουτέων τῶν νομῶν Έρμοτύβιες εἰσὶ γενόμενοι,
ὅτε ἐπὶ πλείστους γενοίατο, ἐκκαιδεκα μυριάδες.
καὶ τούτων βαναυσίης οὐδεὶς δεδάηκε οὐδὲν, ἀλλ'
ἐνέθονται ἐς τὸ μάχιμον.

CLXVI. Καλασιρίων δὲ οἵδε ἄλλοι νομοί εἰσι·
Θηβαῖος, Βουβαστίτης, Ἀφθίτης, Τανάτης, Μεν-
δήσιος, Σεβεννύντης, Ἀθριβίτης, Φαρβαιβίτης,
Θμουνίτης, Ὄνουφίτης, Ἀγύσιος, Μιεκφορίτης·
οὗτος ὁ νομὸς ἐν ιήσῳ οἰκέα, ἀντίον Βουβάσιος
πόλιος. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ Καλασιρίων εἰσὶ γε-
νόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείστους ἐγενέατο, πέντε καὶ
τείκοι μυριάδες ἀνδρῶν. οὐδὲ τούτοισι ἔξεστε
τέχνην ἐπασκῆσαι οὐδεμίην, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον
ἐπασκέουσι μούνα, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος.

CLXVII. Εἴ μέν νυν καὶ τοῦτο παρ' Αἴγυπτίων
μεμαθήκασι οἱ Ἑλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κρινεῖ-
όρέων καὶ Θρῆικας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ
Αιδοὺς, καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς βαρβάρους,
ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων ἡγημένους πολιητῶν
τοὺς τὰς τέχνας μανθάνοντας, καὶ τοὺς ἐκγόνους
τούτων· τοὺς δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν χειρωναξέων,

γενναίους νομιζομένους εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ἐς τὸν πόλεμον ἀνεμένους. μεμαθήκασι δὲ ὡν τοῦτο πάντες οἱ Ἑλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνονται τοὺς χειροτέχνας.

CLXVIII. Γέρεα δέ σφι ἦν τάδε ἔξαραιρημένα μόνυμασι Αἰγυπτίων πάρεξ τῶν ἱρέων. ἄρουραι ἔκαρποι δύωδεκα ἐκάστῳ ἀτελέες. ἡ δὲ ἄρουρα ἐκατὸν πήχεών ἐστι Αἰγυπτίων πάντη. ὁ δὲ Αἰγύπτιος πῆχυς τυγχάνει ἵσος ἐών τῷ Σαμίῳ, ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι ἅπασι ἦν ἔξαραιρημένα· τάδε δὲ ἐν περιτροπῇ ἔκαρποντο, καὶ οὐδαμᾶ ὡὕτοι· Καλασιρίων χίλιοι, καὶ Ἐρμοτυβίων, ἐδορυφόρεον ἐνιαυτὸν ἔκαστοι τὸν βασιλέα· τούτοισι δὲ τὰδε πάρεξ τῶν ἄρουρέων ἄλλα ἐδίδοτο ἐπ' ἥμέρῃ ἐκάστῃ· ὀπτοῦ σίτου σταθμὸς πέντε μνέαι ἐκάστῳ, κρεῶν βοέων δύο μνέαι, οἴνου τέσσερες ἀρυστῆρες. ταῦτα τοῖσι αἵει δορυφορέουσι ἐδίδοτο.

CLXIX. Ἐπεί τε δὲ συνάντες, ὅ, τε Ἀπρίης ἄγων τοὺς ἐπικούρους, καὶ ὁ Ἀμασις πάντας τοὺς Αἰγυπτίους, ἀπίκοντο ἐς Μώμενφιν πόλιν, συνέβαλον· καὶ ἐμαχέσαντο μὲν εὗ οἱ ξεῖνοι, πλήθει δὲ πολλῷ ἐλάσσονες ἔόντες, κατὰ τοῦτο ἐσσώθησαν· Ἀπρίων δὲ λέγεται εἶναι ἥδε ἡ διάνοια, μηδὲ ἀν θεόν μη μηδένα δύνασθαι παῦσαι τῆς βασιληῆς· οὕτω ἀσφαλέως ἐωὕτῳ ἰδρύσθαι ἐδόκεε. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν ἐσσώθη· καὶ Ζωγραφεῖς, ἀπήχθη ἐς Σάιν πόλιν, ἐς τὰ ἐωὕτοῦ οἰκία τρόγρον ἔόντα, τότε δὲ Ἀμάσιος ἥδη βα-

σιλήια. ἐνθαῦτα δὲ τέως μὲν ἐτρέφετο ἐν τοῖσι βασιληῖσι, καὶ μιν Ἀμασίς εὗ περιεῖπε· τέλος δὲ, μεμφορένων Αἰγυπτίων ὡς οὐ ποιοῖ δίκαια, τρέφων τὸν σφίσι τε καὶ ἐωὕτῳ ἔχθιστον, οὗτω δὴ παραδιδοῖ τὸν Ἀπρίην τοῖσι Αἰγυπτίοισι. οἱ δέ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἔπειτα ἔθαψαν ἐν τῷσι πατρῷσι ταφῆσι. αἱ δὲ εἰσὶ ἐν τῷ ἵρῳ τῆς Ἀθηναίης, ἀγχοτάτῳ τοῦ μεγάρου, ἐσιόντι ἀριστερῆς χειρός. ἔθαψαν δὲ Σαΐται πάντας τοὺς ἐκ νομοῦ τούτου γενομένους βασιλέας ἐσω ἐν τῷ ἵρῳ. καὶ γὰρ τὸ τοῦ Ἀμάσιος σῆμα, ἐκαστέρω μὲν ἐστι τοῦ μεγάρου ἢ τὸ τοῦ Ἀπρίεω καὶ τῶν τούτου προπατόρων· ἐστι μέντοι καὶ τοῦτο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱροῦ, παστὰς λιθίνη μεγάλῃ, καὶ ἡσκημένη στύλοισι τε φοίνικας τὰ δένδρεα μεμιημένοισι, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἐσω δὲ ἐν τῇ παστάδι διξά θυρώματα ἔστηκε· ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι ἡ θήκη ἐστί.

CLXX. Εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι ἐπὶ τοιούτῳ πρήγματι ἔξαγορεύειν τούτον, ἐν Σάῃ, ἐν τῷ ἵρῳ τῆς Ἀθηναίης, ὅπισθε τοῦ νηοῦ, παντὸς τοῦ τῆς Ἀθηναίης ἔχόμεναι τοίχου· καὶ ἐν τῷ τεμένει ὄβελοι ἐστᾶσι μεγάλοι λίθινοι· λίμνη τέ ἐστι ἔχομένη, λιθίνη κρηπίδι κεκοσμημένη, καὶ ἐργασμένη εὖ κύκλῳ, καὶ μέγαθος, ὡς ἐμοὶ ἐδόκεε, ὅση περ ἡ ἐν Δήλῳ, ἡ τροχοειδὴς καλεομένη.

CLXXI. Ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ τὰ δείκηλα τῶν παθέων ἀντοῦ νυκτὸς ποιεῦσι, τὰ καλέουσι

μυστήρια Αἰγύπτιοι. περὶ μὲν νῦν τούτων, εἰδότε
μοι ἐπὶ πλέον ὡς ἔκαστα αὐτέων ἔχει, εὔστομα
κείσθω. καὶ τῆς Δήμητρος τελετῆς πέρι, τὴν οἱ
Ἐλληνες θεσμοφόρια καλέουσι, καὶ ταύτης μοι
πέρι εὔστομα κείσθω, πλὴν ὅσουν αὐτῆς ὅσιη ἔστι
λέγειν. οἱ Δαναοῦ θυγατέρες ἦσαν αἱ τὴν τελετὴν
ταύτην ἐξ Αἰγύπτου ἤσαγαγοῦσαι, καὶ διδάξασαι
τὰς Πελασγιώτιδας γυναῖκας· μετὰ δὲ ἔξανα-
στάσης πάσῃς Πελοπονῆσου ὑπὸ Δωριέων, ἔξ-
απώλετο ἡ τελετὴ· οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοπον-
ησίων καὶ οὐκ ἔξαναστάντες Ἀρκάδες, διέσωζον
αὐτὴν μοῦνοι.

CLXXXII. Ἀπρίεω δὲ ὥδε καταραιρημένου, ἐβα-
σίλευσε Ἀμασίς, κομοῦ μὲν Σαΐτεω ἕων· ἐκ τῆς
δὲ ἦν πόλιος, οὕκομά οἱ ἔστι Σιούφ. τὰ μὲν
δὴ πρῶτα κατόνοντο τὸν Ἀμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ
ἐν οὐδεμῷ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον, ἅτε δὴ δημότην
τοπρὶν ἐόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος· μετὰ
δὲ, σοφίῃ αὐτοὺς ὁ Ἀμασίς, οὐκ ἀγνωμοσύνῃ
προσηγάγετο. ἦν οἱ ἄλλα τε ἀγαθὰ μυρία, ἐν
δὲ καὶ ποδανιπτήρῳ χρύσεος, ἐν τῷ αὐτός τε ὁ
Ἀμασίς καὶ οἱ δαιτυμόνες οἱ πάντες τοὺς πόδας
ἴκαστοτε ἐναπενιζέατο· τοῦτον κατ' ὧν κόψας,
ἄγαλμα δαιμονὸς ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ ἴδρυσε
τῆς πόλιος ὅκου ἦν ἐπιτηδεύτατον· οἱ δὲ Αἰ-
γύπτιοι φοιτέοντες πρὸς τῶγαλμα, ἐσέβοντο με-
γάλως· μαθὼν δὲ ὁ Ἀμασίς τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν
ποιεύμενον, συγκαλέσας Αἰγυπτίους, ἔξέφρη φᾶς
ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος τῶγαλμα γεγονέναι, ἐς τὸν

πρότερον μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἐνθρεῖν τε καὶ
ἐνουρέειν, καὶ πόδας ἐναπονίζεσθαι, τότε δὲ με-
γάλως σύβεσθαι. ἥδη ὡν ἔφη λέγων ὄμοιώς αὐτὸς
τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι· εἰ γὰρ πρότερον
εἴναι δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἴναι αὐτέων
βασιλεύς· καὶ τιμᾶν τε καὶ προμηθεεσθαι ὑστοῦ
ἐκέλευε. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ προσηγάγετο· τοὺς
Αἰγυπτίους, ὥστε δικαιοῦν δουλεύειν.

CLXXXIII. Ἐχράτο δὲ καταστάσει πρηγμάτων
τοιῷδε· τὸ μὲν ὄρθριον, μέχρι ὅτου πληθύρησ
ἀγορῆς, προθύμως ἐπρησσε τὰ πρυσφερόμενα
πρήγματα· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἐπινέ· τε καὶ κατ-
έσκωπτε τοὺς συμπότας· καὶ ἦν μάταιός τε καὶ
παιγνίμων. ἀχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι
αὐτοῦ, ἐνουθέτεον αὐτὸν, τοιάδε λέγοντες, ““Ω
“ βασιλεῦ, οὐκ ὄρθως σεωὕτοῦ προέστηκας, ἐς
“ τὸ ἄγαν φαῦλον προάγων σεωὕτον· σὲ γάρ
“ ἔχρην ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα, δι’
“ ἡμέρης πρήσσειν τὰ πρήγματα. καὶ οὖτω Αἰ-
“ γύπτιοί τ’ ἀν ἐπιστέατο ὡς ὑπ’ ἀνδρὸς με-
“ γάλου ἄρχονται, καὶ ἀμεινον σὺ ἀν ἤκουες·
“ νῦν δὲ ποιέεις οὐδαμῶς βασιλικά.” “Ο δ
ἀμείβετο τοισίδε αὐτοὺς, “Τὰ τόξα οἱ κεκτη-
“ μένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ἐνταννύουσι·
“ ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ τὸν
“ πάντα χρόνον ἐντεταμένα εἴη, ἐκραγείη ἄν·
“ ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἀν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι.
“ οὖτω δὴ καὶ ἀνθρώπου κατάστασις· εἰ ἐθέλοις
“ κατεσπουδάσθαι αἵει, μηδὲ ἐς παιγνίην τὸ μέρος

“ ἐωὕτὸν ἀνιέναι, λάθος ἀν τοι μάνεῖς, η ὅγε
“ ἀπόπληκτος γενόμενος. τὰ ἐγὼ ἐπιστάμενος,
“ μέρος ἐκατέρῳ νέμω.” Ταῦτα μὲν τοὺς φίλους
ἀμείψατο.

CILXXIV. Λέγεται δὲ ὁ Ἀμασίς, καὶ ὅτε ἦν
ἴδεώντης, ως φιλοπότης ἐὼν καὶ φιλοσκύρμων,
καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνήρ· ὅκως δέ
μιν ἐπιλείποι πίνοντά τε καὶ εὐπαθέοντα τὰ ἐπι-
τῆδεια, κλέπτεσκε ἀν περιϊών. οἱ δ' ἄν μιν φά-
μενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα, ἀρνεύμενον
ἄγεσκον ἐπὶ μαντήιον, ὅκου ἐκάστοισι εἴη. πολλὰ
μὲν δὴ καὶ ἡλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντηῶν, πολλὰ
δὲ καὶ ἀποφεύγεσκε. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ἐβασίλευσε,
ἐποίησε τοιάδε· ὅσοι μὲν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν
μὴ φῶρα εἶναι, τούτων μὲν τῶν ἵρων οὔτε ἐπερέ-
λετο, οὔτε ἐς ἐπισκευὴν ἐδίδουν οὐδέν· οὐδὲ φοιτέων
ἔθυε, ως οὐδενὸς ἐοῦσι ἀξίοισι, ψεύδεά τε μαν-
τῆια κεκτημένοισι· ὅσοι δέ μιν κατέδησαν φῶρα
εἶναι, τούτων δὲ ως ἀληθέως θεῶν ἔοντων καὶ
ἀψευδέα μαντῆια παρεχομένων, ταμάλιστα ἐπε-
μέλετο.

CILXXV. Καὶ τοῦτο μὲν, ἐν Σάῃ τῷ Ἀθηναίῃ
προτεύλαια θωῦμάσιά οἱ ἔξεποίησε, πολλὸν πάντας
ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὑψεῖ καὶ τῷ μεγάθει, ὅσων
τε τὸ μέγαθος λίθων ἔστι, καὶ ὄκοιων τέων· τοῦτο
δὲ, κολοσσοὺς μεγάλους καὶ ἀνδρόσφιγγας περι-
μήκεις ἀνέθηκε· λίθους τε ἄλλους ἐς ἐπισκευὴν
ὑπερφυέας τὸ μέγαθος ἐκόμισε. ἡγάγετο δὲ τού-
τεων τοὺς μὲν, ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐουσέων

λιθοτομίεων· τοὺς δὲ ὑπερμογάθεας, εἴς Ἐλεφαντίνης πόλιος, πλόου καὶ εἰκοσι ἡμερέων ἀπεχόντες ἀπὸ Σάσιος. τὸ δὲ οὐκ ἥκιστα αὐτέων, ἀλλὰ μάλιστα θωρύμάζω, ἔστι τόδε· οἰκημα μουνολιθον ἐκόμισε ἐξ Ἐλεφαντίνης πάλιος· καὶ τοῦτο ἐκόμιζον μὲν ἐπ' ἔτεα τρία, δισχίλιαι δέ οἱ προσετετάχατο ἄνδρες ἀγαγγέες, καὶ οὗτοι ἀπαντες ἤσαν κυβερνῆται. τῆς δὲ στέγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθεν, ἔστι εἰς τε καὶ εἴκοσι πήχεως· εὐρος δὲ, τεσσερεκαΐδεκα· ὕψος δὲ, ὀκτώ. ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς στέγης τῆς μουνολίθου ἔστι. ἀτὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος, ὀκτωκαΐδεκα πήχεων, καὶ πυγόνος· τὸ δὲ εὐρος, δυώδεκα πήχεων· τὸ δὲ ὕψος, πέντε πήχεών ἔστι. αὗτῃ τοῦ ἴρου κέσται παρὰ τὴν ἔσοδον. ἔσω γάρ μιν ἐς τὰ ἴρον φασι τῶνδ' εἰνεκα οὐκ ἐσελκύσαι· τὸν ἀρχιτέκτονα, αὐτῆς ἐλκομένης τῆς στέγης, ἀναστενάζαι, οἴε τε χρόνου ἐκγεγονότος πολλαῖ, καὶ ἀχθόμενον τῷ ἔργῳ· τὸν δὲ Ἀμασιν, ἀνθυμιστὸν ποιησάμεναν, οὐκ ἔρι ἔτι προσωπέρω ἐλκύσαι. ἦδη δέ τινες λέγουσι ὡς ἄνθρωπος διεφθάρη ὑπ' αὐτῆς τῶν τις αὐτὴν μοχλευόντων, καὶ ἀπὸ τούτου οὐκ ἐσελκυσθῆναι.

OLXXXVI. Ἀγάθης δὲ καὶ ἐν ταῖς ἄλλοις ἴροισι ὁ Ἀμασις πᾶσι τοῖς ἀλλογίμοισι ἔργα τὸ μέγαθος ἀξιοθέατα· ἐν δὲ καὶ ἐν Μέμφι, τὸν ὑπτιον καίμενον κολοσσὸν, τοῦ Ἡφαιστείου ἐμπροσθε· τοῦ πόδες πέντε καὶ ἑβδομήκοντά εἰσι τὸ μῆκος. ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἐστᾶσι, Αἰθιοπικῷ ἐόντος

λίθουν, δύο κολοσσοὶ, εἴκοσι ποδῶν τὸ μέγαθος ἐών ἐκάτερος· ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δὲ ἔνθεν τοῦ μεγάρου. ἔστι δὲ λίθινος ἔτερος τοσοῦτος καὶ ἐν Σάῃ, κείμενος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μέμφι. τῷ Ἰσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἥψον Ἀμασίς ἔστι ὁ ἔξοικος δομάσας, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιοθεητότατον.

CLXXVII. Ἐπ' Ἀμάσιος δὲ βασιλῆς λέγεται Αἰγυπτος μάλιστα δὴ τότε εὐδαμονῆσαι, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῷ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι. καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἀμασίς ἔστι ὁ καταστήσας· ἀποδεικνύναι ἔτεος ἐκάστου τῷ ιομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μηδὲ ποιεῦντα ταῦτα, μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόσην, ιθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἔξι Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἱὲ χρέωνται, ἔοντι ἀμώμῳ νόμῳ.

CLXXVIII. Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἀμασίς, ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξεπέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνευμένοισι ἐς Αἰγυπτου ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βρυλομένοισι αὐτέων οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτιλομένοισι, ἔδωκε χωρίοις ἐνιδρύσασθαι βωμοὺς καὶ τεμένεα. θεοῖσι. τὸ μέν νυν μέγιστον αὐτέων τέμενος, καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλεύμενον δὲ Ἑλλήνιον, αἴδε πόλις εἰσὶ αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν, Χίος, καὶ Τέας, καὶ

Φύκαια, καὶ Κλαζομεναί· Δωριέων δὲ, Ῥόδος,
καὶ Κνίδος, καὶ Ἀλικαρνησσὸς, καὶ Φάσηλις·
Αἰολέων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μούνη. τουτέων μέν
ἐστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμ-
πορίου αὗται αἱ πόλις εἰσὶ αἱ παρέχουσαι. ὅσαι
δὲ ἄλλαι πόλις μεταποιεῦνται, οὐδέν σφι μετεὸν
μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἴγινῆται ἐπ' ἐωὕτῳ
ἰδρύσαντο τέμενος Διός· καὶ ἄλλο Σάμοι, Ἡρῆς·
καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος.

CLXXXIX. Ἡν δὲ τοπαλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις
ἐμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἴγυπτου. εἰ δέ τις ἔς
τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο,
χρῆν ὄμοσαι, μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν ἀπομόσαντά
δὲ, τῷ νηὶ αὐτῷ πλέειν ἔς τὸ Κανωβικόν· ἡ εἰ
μή γε οἴá τε εἶη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ
φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα,
μέχρι οὗ ἀπίκοιτο ἔς Ναύκρατιν. οὗτω μὲν δὴ
Ναύκρατις ἐτετίμητο.

CLXXX. Ἀμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν
Δελφοῖσι νῦν ἔόντα νηὸν τριηκοσίων ταλάντων
ἔξεργασθαι· ὁ γάρ πρότερον ἐὼν αὐτόθι, αὐτο-
μάτως κατεκάη· τοὺς Δελφοὺς δὲ ἐπέβαλε τεταρ-
τημόριον τοῦ μισθώματος παρασχεῖν· πλαινόμενοι
δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ τὰς πόλις, ἐδωτίναζον· ποιεῦ-
τες δὲ τοῦτο, οὐκ ἐλάχιστον ἔξ Αἴγυπτου ἤνε-
καντο. Ἀμασίς μὲν γάρ σφι ἔδωκε χίλια στυπτηρίης
τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἴγυπτῳ οἰκέοντες Ἐλληνες,
εἴκοσι μνάς.

CLXXXI. Κυρηναίοισι δὲ ἐς ἄλλήλους φιλότητά

τε καὶ συμμαχῶν συνεθήκατο. ἐδικαίωσε δὲ καὶ γῆμαι αὐτόθεν, εἴτ' ἐπιθυμήσας Ἐλληνίδος γυναικὸς, εἴτε καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἴνεκα. γαμέει δ' ὁν, οἱ μὲν λέγουσι Βάτεω, οἱ δ' Ἀρκεσίλεω θυγατέρα, οἱ δὲ, Κριτοβούλου, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου· τῇ οὔνομα ἦν Λαδίκη. τῇ ἐπεὶ τε συγκλίνοιτο ὁ Ἀμασίς, μίσγεσθαι οὐκ οἶστος τε ἐγένετο· τῆσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἔχρατο. ἐπεὶ τε δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, εἴπε δὴ ὁ Ἀμασίς πρὸς τὴν Λαδίκην ταύτην καλεομένην, ““Ω γύναι, ““ κατά με ἐφάρμαξας, καὶ ἔστι τοι οὐδεμία μη-““ χανή μὴ οὐκ ἀπολωλέναι κάκιστα γυναικέων ““ πασέων.” “Η δὲ Λαδίκη, ἐπεὶ τέ οἱ ἀρνευ- μένη οὐδὲν ἐγένετο πρητύτερος ὁ Ἀμασίς, εὐχεταὶ ἐν τῷ νηῷ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἦν οἱ ἐπ' ἑκείνην τὴν νύκτα μιχθῆ ὁ Ἀμασίς, τοῦτο γάρ οἱ κακοῦ εἶναι μῆχος, ἄγαλμά οἱ ἀποπέμψειν ἐς Κυρήνην. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν αὐτίκα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἀμασίς· καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἥδη ὄκοτε ἔλθοι πρὸς αὐτὴν, ἐμίσγετο· καὶ κάρτα μιν ἔστερξε μετὰ τοῦτο. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὴν εὐχὴν τῇ θεῷ. ποιησαμένη γάρ ἄγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρήνην, τὸ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν σόουν, ἔξω τετραμμένου τοῦ Κυρηναίων ἄστεος. ταύτην τὴν Λαδίκην, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἰγύπτου, καὶ ἐτύθετο αὐτῆς ἡ τις εἶη, ἀπέπεμψε ἀσινέα ἐς Κυρήνην.

CLXXXII. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἀμασίς ἐς τὴν Ἐλλάδα· τοῦτο μὲν, ἐς Κυρήνην ἄγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἐώὕτου γραφῆ

είκασμένην· τοῦτο δὲ, τῷ ἐν Λίνδῳ Ἀθηναίρ δύο
τε ἀγάλματα λίθινα, καὶ θώρηκα λίνεον ἀξιο-
θέητον· τοῦτο δέ, ἐς Σάμον τῷ Ἡρῷ εἰκόνας ἐώὗτοῦ
διφασίας ξυλίνας, αἱ ἐν τῷ νηῷ τῷ μεγάλῳ
ἰδρύατο ἔτι καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ, ὅπισθε τῶν
θυρέων. ἐς μὲν τοὺς Σάμον ἀνέθηκε κατὰ ξεινίην
τὴν ἐώὗτοῦ τε καὶ Πολυκράτεος τοῦ Αἴάκεος·
ἐς δὲ Λίνδον, ξεινίης μὲν οὐδεμῆς εἴνεκεν· ὅτι
δὲ τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ τῆς Ἀθηναίης λέγεται τὰς
τοῦ Δραγαοῦ θυγατέρας ιδρύσθαι προσχούσας,
ὅτε ἀπεδίδρησκεν τοὺς Αἰγύπτου παιδας. ταῦτα
μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἀμασίς. εἶλε δὲ Κύπρον πρῶτος
ἀνθρώπων, καὶ κατεστρέψατο ἐς φόρου ἀπα-
γωγήν.

FINIS.

